

Lubelskie

Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego

RAPORT

O STANIE WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

Podsumowanie działalności

Zarządu Województwa Lubelskiego w 2019 roku

Raport opracowany został na podstawie art. 34 a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. 2019 poz. 512), zgodnie z przyjętymi przez Sejmik Województwa Lubelskiego szczegółowymi wymogami dotyczącymi opracowania Raportu o stanie Województwa Lubelskiego (Uchwała Nr IV/95/2019 z dnia 11 marca 2019 r., zmieniona Uchwałą Nr XIV/259/2020 z dnia 24 lutego 2020 r.).

Zarząd Województwa Lubelskiego

Lublin, 2020

Obowiązek opracowania raportu o stanie województw wynika z przepisów ustawy o samorządzie województwa. Zgodnie z ustawą zarząd województwa co roku do dnia 31 maja przedkłada sejmikowi województwa dokument, w którym przedstawia informację o swojej działalności w roku poprzednim, w tym w zakresie realizacji polityk, programów i strategii, uchwał sejmiku województwa oraz budżetu obywatelskiego. Podstawowym celem tego dokumentu jest przygotowanie usystematyzowanej, przejrzystej i kompleksowej informacji, która stanowić będzie podstawę debaty dotyczącej działalności zarządu województwa jako organu wykonawczego samorządu terytorialnego.

W *Raporcie o stanie Województwa Lubelskiego*, zgodnie z przyjętymi przez Sejmik Województwa Lubelskiego założeniami i wyżej wymienionymi wymogami ustawowymi, przedstawiono informację o sposobie realizacji uchwał Sejmiku Województwa Lubelskiego przez Zarząd Województwa Lubelskiego, informacje dotyczące dokumentów na podstawie których Zarząd Województwa Lubelskiego prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarach ustalonych z uwzględnieniem zakresu działań Samorządu Województwa Lubelskiego (art. 14 ust. 1 ustawy o samorządzie województwa) i kompetencji obejmujących kreowanie regionalnych polityk sektorowych służących realizacji celów strategicznych województwa. Ponadto *Raport* zawiera informacje dotyczące wdrażania programów operacyjnych w województwie lubelskim, budżetu województwa, budżetu obywatelskiego oraz nadzoru i sposobu kontroli zadań.

Treść *Raportu* ma charakter sprawozdania, a przedstawione informacje pochodzą z właściwych komórek organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie oraz wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych, zgodnie z powierzonymi kompetencjami i zadaniami.

Przekazując *Raport*, wyrażam przekonanie, że dokument ten zarówno pod względem zakresu, jak i formy przedstawionych informacji, spełnia zakładane cele oraz będzie pomocny przy ocenie i weryfikacji działań wpływających na kształtowanie przyszłości naszego regionu.

Marszałek

Województwa Lubelskiego

Jarosław Stawiarski

Wykaz Skrótów

AOTMiT	Agencja Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji	POPC	Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020
B+R	Działalność Badawcza i Rozwojowa	POPW	Program Operacyjny Polska Wschodnia
BAEL	Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności	POWER	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój
COIE	Centra Obsługi Inwestorów i Eksporterów	PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	PUP	Powiatowy Urząd Pracy
EFRROW	Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich	PZGiK	Państwowy Zasób Geodezyjny i Kartograficzny
EFS	Europejski Fundusz Społeczny	PZWPWL	Przestrzennego Województwa Lubelskiego
EGiB	Ewidencja Gruntów i Budynków	REGON	Rejestr Gospodarki Narodowej
EIS	Europejski Instrument Sąsiedztwa	RIIP	Regionalna Infrastruktura Informacji Przestrzennej
GESUT	Geodezyjna Ewidencja Sieci Uzbrojenia Terenu	RIS	Regionalne Inteligentne Specjalizacje
GUGiK	Główny Urząd Geodezji i Kartografii	ROPS	Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej
GUS	Główny Urząd Statystyczny	RPO WL	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego
JST	Jednostka Samorządu Terytorialnego	SRWL	Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego
KPA	Kodeks postępowania administracyjnego	SUIKZP	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego
KSOW	Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich	SWL	Sejmik Województwa Lubelskiego
LGD	Lokalna Grupa Działania	UE	Unia Europejska
MI	Ministerstwo Infrastruktury	UG	Urząd Gminy
MRPiPS	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej	UMWL	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego
MŚP	Małe i Średnie Przedsiębiorstwa	WDB	Wartość Dodania Brutto
NCiBR	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OZE	Odnawialne Źródła Energii	WL	Województwo Lubelskie
PBU	Program Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina	WODGiK	Wojewódzki Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej
PFRON	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	WUP	Wojewódzki Urząd Pracy
PKB	Produkt Krajowego Brutto	ZWL	Zarząd Województwa Lubelskiego
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności		
POIR	Program Operacyjny Innowacyjny Rozwój 2014-2020		
POIŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020		
POP	Program Ochrony Powietrza		

Spis treści

1.	Cel i założenia metodyczne Raportu	5
2.	Budżet Województwa Lubelskiego	9
3.	Uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego w ujęciu tematycznym	13
4.	Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie kreowania i realizacji polityk rozwojowych	16
4.1.	Aktualizacja Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego	22
4.2.	Obszar: EDUKACJA, KULTURA, OCHRONA ZABYTKÓW I OPIEKA NAD ZABYTKAMI	25
4.3.	Obszar: OCHRONA ZDROWIA	33
4.4.	Obszar: POMOC I INTEGRACJA SPOŁECZNA	46
4.5.	Obszar: ROLNICTWO I OBSZARY WIEJSKIE	57
4.6.	Obszar: PLANOWANIE PRZESTRZENNE	62
4.7.	Obszar: OCHRONA PRZYRODY I ŚRODOWISKA	65
4.8.	Obszar: TRANSPORT	74
4.9.	Obszar: SPORT I TURYSTYKA	81
4.10.	Obszar: OBRONNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	90
4.11.	Obszar: BEZROBOCIE I RYNEK PRACY	93
4.12.	Obszar: TELEKOMUNIKACJA	101
4.13.	Obszar: WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA, EUROPEJSKI INSTRUMENT SĄSIEDZTWA I EUROPEJSKA WSPÓŁPRACA TERYTORIALNA	103
4.14.	Obszar: ROZWÓJ GOSPODARCZY	112
4.15.	Obszar: GEODEZJA I REGIONALNA INFRASTRUKTURA INFORMACJI PRZESTRZENNEJ	119
4.16.	Obszar: ENERGETYKA	130
4.17.	Obszar: GOSPODAROWANIE MIENIEM WOJEWÓDZKIM	134
5.	Wdrażanie programów operacyjnych w województwie lubelskim	139
5.1.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego	141
5.2.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	145
5.3.	Program Operacyjny Rybactwo i Morze	150
6.	Działalność Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie budżetu obywatelskiego	153
7.	Działalność Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie nadzoru i kontroli sposobu realizacji zadań	153
8.	Podsumowanie działań Zarządu Województwa Lubelskiego	156
8.1.	KONKLUZJE	157
	Spis tabel	158
	Spis wykresów	159
	Spis rycin	159

1. Cel i założenia metodyczne Raportu

podstawa prawna, informacja o metodyce sporządzania dokumentu, harmonogram sporządzania raportu, informacja o zawartości dokumentu, informacja o charakterze i zakresie działalności Zarządu Województwa Lubelskiego

Obowiązek opracowania raportu o stanie województwa został wprowadzony na podstawie ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. 2019 poz. 512). Analogiczne rozwiązania legislacyjne zostały wprowadzone na szczeblu samorządu gminnego oraz powiatowego.

Zgodnie z treścią art. 34 a ust. 2 ww. ustawy, **raport o stanie województwa obejmuje podsumowanie działalności zarządu województwa w roku poprzednim** – w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał sejmiku województwa i budżetu obywatelskiego. Mając na uwadze ogólny zakres przedstawiony w ww. przepisie, ustawodawca pozostawił sejmikowi województwa możliwość określenia w drodze uchwały szczegółowych wymogów dotyczących raportu.

Sejmik Województwa Lubelskiego przyjął szczegółowe wymogi dotyczące opracowania Raportu o stanie Województwa Lubelskiego Uchwałą Nr IV/95/2019 z dnia 11 marca 2019 r., zmienionej Uchwałą Nr XIV/259/2020 z dnia 24 lutego 2020 r.

Cel opracowania

Raport o stanie województwa stanowi podstawę debaty dotyczącej działalności Zarządu Województwa Lubelskiego, jako organu wykonawczego samorządu terytorialnego. W debacie mogą wziąć udział zarówno radni sejmiku jak i mieszkańcy województwa. Zgodnie z art. 34 a ust. 9 ww. ustawy, po zakończeniu debaty nad raportem sejmik województwa przeprowadza głosowanie nad udzieleniem zarządowi województwa wotum zaufania. Uchwałą w tym zakresie sejmik województwa podejmuje bezwzględną większość głosów ustawowego składu. Niepodjęcie uchwały o udzieleniu zarządowi województwa wotum zaufania jest równoznaczne z podjęciem uchwały o nieudzieleniu zarządowi województwa wotum zaufania.

Etapy sporządzania raportu

Zarząd Województwa Lubelskiego ma ustawowy obowiązek przedstawienia Sejmikowi Województwa Lubelskiego *Raportu o stanie Województwa Lubelskiego* w terminie do dnia 31 maja każdego roku. Ze względu na cel i zakres merytoryczny dokumentu przyjęto ramowy harmonogram prac nad dokumentem obejmujący:

1. Przygotowanie przez właściwe komórki organizacyjne UMWL informacji cząstkowych stanowiących wkład do raportu i przekazanie ich koordynatorowi prac nad dokumentem (DSiR UMWL) – zakładany termin: koniec lutego każdego roku;
2. Opracowanie (redakcja) projektu *Raportu o stanie Województwa Lubelskiego* zgodnie z przyjętymi przez Sejmik Województwa Lubelskiego „Szczegółowymi wymogami dotyczącymi opracowania Raportu o stanie Województwa Lubelskiego” – zakładany termin: koniec kwietnia każdego roku;

3. Przekazanie projektu *Raportu o stanie Województwa Lubelskiego* do akceptacji Zarządu Województwa Lubelskiego celem skierowania go pod obrady Sejmiku Województwa Lubelskiego – zakładany termin: przełom kwietnia i maja każdego roku;
4. Debata nad *Raportem o Stanie Województwa Lubelskiego* podczas sesji Sejmiku Województwa Lubelskiego, na której podejmowana jest uchwała w sprawie udzielenia lub nieudzielenia Zarządowi Województwa Lubelskiego absolutorium.

Założenia metodyczne raportu

Strukturę Raportu o stanie Województwa Lubelskiego stanowią dwie zasadnicze części obejmujące:

1. Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie kreowania i realizacji polityk rozwojowych – ta część zawiera przede wszystkim: zagregowaną informację o sposobie realizacji uchwał Sejmiku Województwa Lubelskiego przez Zarząd Województwa Lubelskiego (przy pomocy właściwych komórek organizacyjnych UMWL), przedstawienie działalności Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarach ustalonych z uwzględnieniem zakresu działań SWL (art. 14 ust. 1 ustawy o samorządzie województwa) i kompetencji obejmujących kreowanie regionalnych polityk sektorowych służących realizacji celów strategicznych województwa;
2. Działalność Zarządu Województwa Lubelskiego – ta część zawiera przede wszystkim informacje dotyczące wdrażania programów operacyjnych w województwie lubelskim, budżetu województwa, budżetu obywatelskiego oraz nadzoru i sposobu kontroli zadań.

Ze względu na cel sporządzania dokumentu oraz jego zakres i charakter, dla *Raportu o stanie Województwa Lubelskiego* przyjmuje się podstawowe zasady obejmujące:

- **Syntetyczność informacji** – taki dobór zakresu informacji, który z jednej strony zapewni kompleksowe ujęcie aktywności ZWL, z drugiej zaś pozwoli na opracowanie „przyjaznego” dokumentu;
- **Spójność i komplementarność informacji** – uwzględnianie i wykorzystywanie informacji opracowywanych w ramach indywidualnych zadań różnych komórek organizacyjnych UMWL (m.in. informacji z prac ZWL, systemu kontroli zarządczej);
- **Kompleksowość informacji** – uwzględnienie działań obejmujących kreowanie i realizację polityk rozwojowych w wymiarze społeczno-gospodarczym oraz przestrzennym;
- **Trwałość zakresu informacyjnego** – traktowanie wypracowanej struktury i zakresu opracowania jako wiążących ram metodycznych dla sporządzanych raportów za kolejne lata prac ZWL;
- **Ciągłość informacyjną** – przyjęte metodyki monitorowania procesów i działań rozwojowych;
- **Jednoznaczność kompetencyjną** – zdefiniowanie i ujęcie tych kategorii działań zarządu województwa które wynikają z art. 14.1 ustawy o samorządzie województwa oraz zostały określone w przyjętych regionalnych politykach rozwoju;
- **Obiektywność informacyjną** – charakterystyka ilościowa działań zarządu województwa pozbawiona sugestii interpretacyjnych i ocennych;

- **Współodpowiedzialność** – zaangażowanie wszystkich komórek organizacyjnych UMWL w proces sporządzania raportu, w tym zarówno w aspekcie identyfikacji kluczowych zadań w poszczególnych sektorach polityki regionalnej jak i monitorowaniu realizowanych działań;
- **Zgodność z systemem programowania rozwoju** – ujęcie tematycznych obszarów działalności zarządu województwa realizowanych w ramach zadań sektorowych w układzie celów strategicznych określonych w strategii rozwoju województwa.

Zakres informacyjny raportu

Merytoryczny zakres informacji przedstawionych w *Raporcie* jest konsekwencją celu jego sporządzenia tj. podsumowania działalności organu wykonawczego samorządu województwa, rozumianej jako zadania realizowane przez zarząd województwa, a także zadania, których realizacja należy do kompetencji marszałka województwa. Uwzględnienie zadań należących do kompetencji marszałka nie wynika bezpośrednio z art. 34 a ustawy o samorządzie województwa, jednak stanowi wypełnienie przyjętej w ramach założeń prac nad dokumentem zasady kompleksowości informacji. Pominięcie zadań marszałka województwa skutkowałoby brakiem informacji m.in. w obszarze ochrona przyrody i środowiska, czy geodezja i regionalna infrastruktura informacji przestrzennej.

Podstawę prawną zakresu działalności samorządu województwa, w tym zadań realizowanych przez zarząd województwa stanowi m.in. art. 14.1 ustawy o samorządzie województwa. Uwzględniając wskazany w ustawie zakres działań oraz kompetencje obejmujące kreowanie regionalnych polityk sektorowych służących realizacji celów strategicznych województwa, dla potrzeb przygotowania raportu przyjmuje się 16 podstawowych obszarów tematycznych:

1. **Edukacja, kultura, ochrona zabytków i opieka nad zabytkami** – Departament Kultury, Edukacji i Dziedzictwa Narodowego (KED),
2. **Ochrona zdrowia** – Departament Zdrowia i Polityki Społecznej (OZ),
3. **Pomoc i integracja społeczna** – Departament Zdrowia i Polityki Społecznej (OZ), Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie,
4. **Rolnictwo i obszary wiejskie** – Departament Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (RR),
5. **Planowanie przestrzenne** – Departament Strategii i Rozwoju (SR),
6. **Ochrona przyrody i środowiska** – Departament Środowiska i Zasobów Naturalnych (DŚ),
7. **Transport** – Departament Infrastruktury i Majątku Województwa (IM),
8. **Sport i turystyka** – Departament Promocji, Sportu i Turystyki (PST),
9. **Obronność i bezpieczeństwo publiczne** – Biuro Bezpieczeństwa (BB),
10. **Rynek pracy** – Wojewódzki Urząd Pracy,
11. **Telekomunikacja** – Departament Cyfryzacji i Usług IT (DCIT),
12. **Współpraca zagraniczna** – Kancelaria Marszałka (KM), Departament Strategii i Rozwoju (SR),
13. **Rozwój gospodarczy** – Departament Gospodarki i Wspierania Przedsiębiorczości (GWP),
14. **Geodezja i regionalna infrastruktura informacji przestrzennej** – Departament Geodezji i Kartografii (DGK),
15. **Energetyka** – Departament Środowiska i Zasobów Naturalnych (DŚ),
16. **Gospodarowanie mieniem wojewódzkim** – Departament Infrastruktury i Majątku Województwa (IM).

Ponadto, ze względu na szczególną specyfikę zadań ZWL obejmujących aspekty kontrolne, organizacyjne i finansowe, obok 16 podstawowych obszarów tematycznych, w ramach struktury dokumentu wyodrębniono informacje dotyczące:

- **budżetu województwa** – Departament Finansów (DF),
- **działań zarządu województwa w ujęciu formalnym** – Departament Organizacyjno-Prawny (OP),
- **systemu kontroli zarządczej** – Departament Kontroli i Audytu Wewnętrznego (KA),
- **realizacji programów rozwoju** – Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym (ZRPO), Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), Biuro Certyfikacji (BC), Departament Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (RR), Departament Strategii i Rozwoju (SR).

Podstawowym założeniem przyjętej struktury dokumentu jest czytelne przedstawienie zadań realizowanych przez ZWL w kontekście treści art. 34 a ust. 2 ustawy o samorządzie województwa, tj. w szczególności w zakresie realizacji polityk, programów i strategii, uchwał sejmiku województwa i budżetu obywatelskiego.

Dla potrzeb *Raportu* przyjmuje się definicje:

- **Polityki** – odwołując się do art. 2 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, jako zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju województwa, spójności społeczno-gospodarczej, przestrzennej, podnoszenia konkurencyjności gospodarki oraz tworzenia nowych miejsc pracy. Politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych.
- **Strategii** – odwołując się do art. 9 pkt 3 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, jako dokumentu określającego podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju odnoszącego się do sektorów, dziedzin, regionów lub rozwoju przestrzennego, w tym obszarów metropolitalnych i obszarów funkcjonalnych,
- **Programu** – jako dokumentu o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, określającego zamierzenia rozwojowe w odniesieniu do wybranej sfery rozwoju społeczno-gospodarczego lub przestrzeni województwa, wskazującego uwarunkowania, priorytety oraz działania rozwojowe, w tym:
  - **programy operacyjne** – zgodnie z art. 125 ust. 4 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, jako dokumenty, o których mowa w art.37 rozporządzenia Rady (WE) nr1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999, realizujące cele zawarte w narodowej strategii spójności i strategiach rozwoju, o których mowa w art.9 pkt3. Programami operacyjnymi są krajowe i regionalne programy operacyjne,
  - **programy rozwoju** – zgodnie z art. 125 ust. 4 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, jako dokumenty realizujące cele zawarte w strategiach rozwoju, o których mowa w art. 9 pkt3, oraz programy wieloletnie, o których mowa w przepisach o finansach publicznych.
  - **inne programy** – na podstawie odrębnych przepisów.

Uwzględniając powyższe, sposób realizacji i zakres działań ZWL przedstawiony został odpowiednio poprzez:

- delegacje wynikające z podjętych **uchwał Sejmiku WL – rozdz. 3**
- **działania Zarządu WL** obejmujące realizację polityk, programów i strategii – **rozdz. 4**
- **działania Zarządu WL** obejmujące zarządzanie instrumentami finansowania (RPO WL) lub wdrażanie działań z nich wynikających (PROW i PO RYBY) – **rozdz. 5**

Uwzględniając przyjęte założenia opracowania *Raportu*, w niniejszym dokumencie (w rozdz. 4 obejmującym zadania realizowane w ramach obszarów tematycznych) nie uwzględniono problematyki dotyczącej organizacji pracy komórek i jednostek organizacyjnych UMWL, w tym min.: sprawy kadrowe, postępowania przetargowe, zmiany regulaminów. Ponadto ze względu na założenie syntetyczności *Raportu*, zakres informacyjny obejmuje przede wszystkim te aspekty, które obrazują aktywność Zarządu WL ukierunkowaną na kształtowanie przestrzeni społeczno-gospodarczej regionu. W przypadku potrzeby zapoznania się ze szczegółową informacją dotyczącą działalności podmiotów realizujących działania w ramach poszczególnych obszarów tematycznych wskazuje się szczegółowe sprawozdania branżowe z działalności poszczególnych jednostek i instytucji.

2. Budżet Województwa Lubelskiego

(wielkość budżetu przyjętego na dany rok / zmiany w budżecie w danym roku / wykonanie budżetu na koniec danego roku / struktura budżetu w ujęciu tematycznym)

Plan dochodów i wydatków Województwa Lubelskiego na 2019 rok został przyjęty Uchwałą Nr III/45/2019 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 28 stycznia 2019 r. w sprawie uchwały budżetowej na 2019 rok w wielkościach:

- dochody 1 195 422 682,50 zł,
- wydatki 1 307 678 726,50 zł,
- rozchody 95 743 956,00 zł,
- przychody 208 000 000,00 zł.

Deficyt budżetu w kwocie 112 256 044,00 zł zaplanowano sfinansować przychodami z kredytu i wolnych środków budżetu.

W trakcie 2019 roku zarówno Sejmik Województwa Lubelskiego, jak i Zarząd Województwa Lubelskiego w ramach swoich uprawnień dokonywały zmian w budżecie w efekcie których, na dzień 31 grudnia 2019 r. plan dochodów wyniósł 1 230 059 160,47 zł, plan wydatków 1 348 063 376,65 zł, plan rozchodów 136 643 956,00 zł, przychodów 254 648 172,18 zł.

Planowany deficyt budżetowy po zmianach na dzień 31.12.2019 roku wyniósł 118 004 421,18 zł.

Uchwalony budżet 2019 roku wykonano w następujących wielkościach:

- dochody 1 209 088 099,00 zł (98,30% planu po zmianach),
- wydatki 1 234 156 705,55 zł (91,55% planu po zmianach),

- rozchody 133 860 227,39 zł (97,96% planu po zmianach),
- przychody 184 320 802,04 zł (72,38% planu po zmianach).

Województwo zamknęło 2019 r. ujemnym wynikiem, liczonym jako różnica pomiędzy wykonanymi dochodami i wykonanymi wydatkami w kwocie 25.068.606,55 zł.

Ze względu na obowiązek wynikający z art. 267 ustawy o finansach publicznych, dotyczący corocznego przygotowywania przez zarząd województwa szczegółowego sprawozdania z wykonania budżetu jednostki oraz uwzględniając charakter i cel dokumentu *Raport o stanie Województwa Lubelskiego*, którego istotą jest podsumowanie działalności Zarządu WL, przeprowadzona analiza koncentruje się na części budżetu obejmującej wydatki inwestycyjne, które obrazują aktywność Zarządu WL ukierunkowaną na kształtowanie przestrzeni społeczno-gospodarczej regionu. Pula środków wykorzystywanych na te cele obejmuje:

- Wydatki na zadania własne (WZW),
- Wydatki na finansowanie programów lub projektów z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej oraz innych środków zagranicznych (WUE),
- Wydatki na zadania z zakresu administracji rządowej (WAR),
- Wydatki na pomoc finansową dla jednostek samorządu terytorialnego (WJST),
- Wydatki na zwrot dotacji i odsetek, udzielonych w latach ubiegłych (WZDiO),
- Wydatki na zadania własne realizowane z pomocy finansowej od jednostek samorządu terytorialnego (WZWJST).

Tabela 1. Wydatki majątkowe Województwa Lubelskiego według przyjętych obszarów tematycznych.

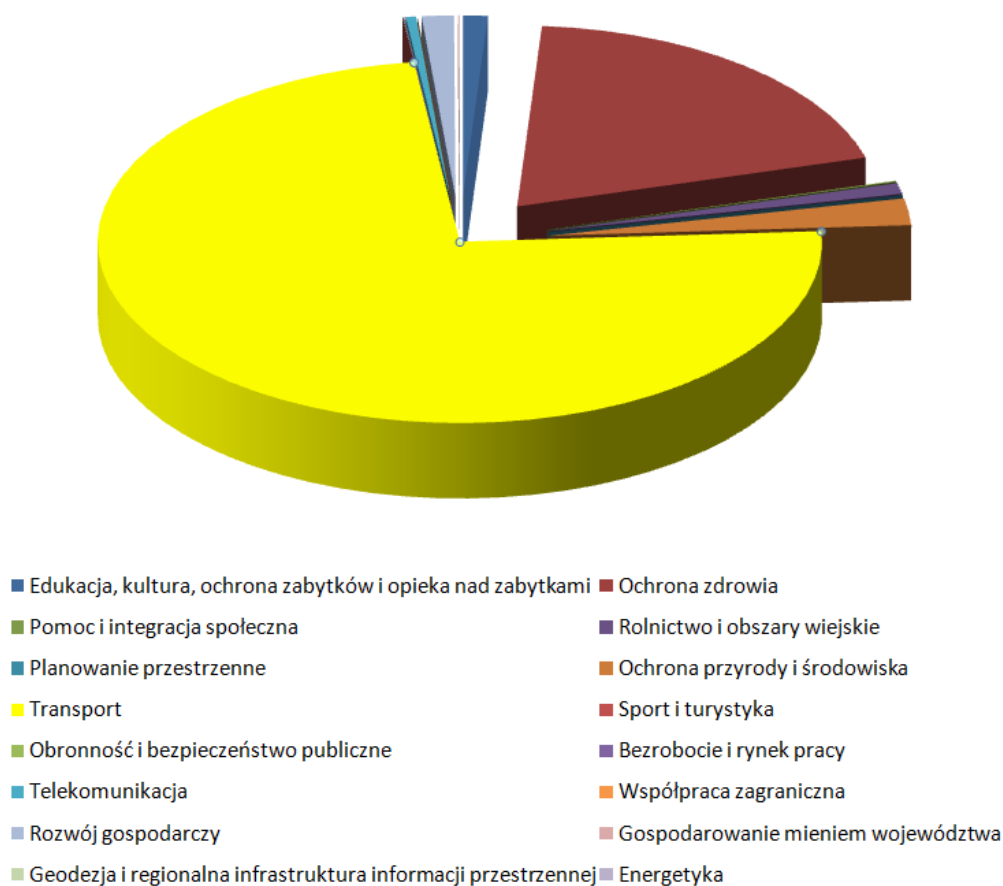
Dział	Rozdział (charakter realizowanego zadania)	Rodzaj wydatku	Nakłady (zł)	Udział procentowy (%)
Edukacja, kultura, ochrona zabytków i opieka nad zabytkami			6 740 917,69	1,10
Dział 801 Oświata i wychowanie	Roz.80116 Szkoły policealne	WZW	922,50	
Dział 854 Edukacyjna opieka wychowawcza	Roz.85410 Internaty i bursy szkolne	WZW	27 969,22	
Dział 921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	Roz.92106 Teatry / Roz.92109 / Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby / Roz.92116 Biblioteki / Roz.92118 Muzea / Roz.92195 Pozostała działalność	WZW	1 764 047,36	
Dział 921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	Roz.92118 Muzea / Roz.92195 Pozostała działalność	WUE	4 944 804,15	
Dział 921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	Roz.92195 Pozostała działalność	WZDiO	3 174,46	
Ochrona zdrowia			119 804 292,68	19,54
Dział 851 Ochrona zdrowia	Roz.85111 Szpitale ogólne / Roz. 85115 Sanatoria / Roz.85120 Lecznictwo psychiatryczne / Roz.85148 Medycyna pracy	WZW	99 300 225,68	
Dział 851 Ochrona zdrowia	Roz.85111 Szpitale ogólne / Roz.85120 Lecznictwo	WUE	20 474 067,00	

	psychiatryczne			
Dział 851 Ochrona zdrowia	Roz.85111 Szpitale ogólne	WJST	30 000,00	
Pomoc i integracja społeczna			626 628,47	0,10
Dział 852 Pomoc społeczna	Roz.85295 Pozostała działalność	WUE	626 628,47	
Rolnictwo i obszary wiejskie			5 857 000,00	0,96
Dział 010 Rolnictwo i łowiectwo	Roz.01042 Wyłączenie z produkcji gruntów rolnych <ul style="list-style-type: none"> Dotacje dla gmin na budowę dróg dojazdowych do gruntów rolnych 	WZW	5 857 000,00	
Planowanie przestrzenne			-	-
Ochrona przyrody i środowiska			14 543 412,28	2,37
Dział 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	Roz.90095 Pozostała działalność	WZW	7 200 000,00	
Dział 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	Roz.90095 Pozostała działalność	WUE	7 271 024,79	
Dział 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	Roz.90095 Pozostała działalność	WZDiO	72 387,49	
Transport			452 997 400,19	73,90
Dział 600 Transport i łączność	Roz.60003 Krajowe pasażerskie przewozy autobusowe <ul style="list-style-type: none"> Podniesienie kapitału w spółkach przewozowych 	WZW	170 000,00	
Dział 600 Transport i łączność	Roz.60013 Drogi publiczne wojewódzkie	WZW	41 477 862,45	
Dział 600 Transport i łączność	Roz.60041 Infrastruktura portowa <ul style="list-style-type: none"> Zakup i objęcie akcji spółki Port Lotniczy Lublin S.A. z siedzibą w Lublinie 	WZW	19 256 000,00	
Dział 600 Transport i łączność	Roz.60001 Krajowe pasażerskie przewozy kolejowe / Roz.60004 Lokalny transport zbiorowy / Roz.60013 Drogi publiczne wojewódzkie	WUE	386 337 227,62	
Dział 600 Transport i łączność	Roz.60016 Drogi publiczne gminne / Roz.60095 Pozostała działalność	WJST	427 481,00	
Dział 600 Transport i łączność	Roz.60013 Drogi publiczne wojewódzkie	WZWJST	5 328 829,12	
Sport i turystyka			-	-
Obronność i bezpieczeństwo publiczne			100 000,00	0,02
Dział 754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	Roz.75404 Komendy wojewódzkie Policji	WJST	100 000,00	
Bezrobocie i rynek pracy			304 285,95	0,05
Dział 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	Roz.85395 Pozostała działalność	WUE	304 287,95	
Telekomunikacja			2 835 231,00	0,46
Dział 720 Informatyka	Roz.72095 Pozostała działalność	WZW	871 694,23	
Dział 720 Informatyka	Roz.72095 Pozostała działalność	WUE	2 553 025,61	
Współpraca zagraniczna			-	-
Rozwój gospodarczy			8 792 678,05	1,43
Dział 150	Roz.15011 Rozwój	WUE	8 775 737,04	

Przetwórstwo przemysłowe	przedsiębiorczości			
Dział 150 Przetwórstwo przemysłowe	Roz.15011 Rozwój przedsiębiorczości / Roz.15013 Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki i przedsiębiorczości	WZDiO	16 941,01	
Gospodarowanie mieniem województwa			384 109,83	0,06
Dział 700 Gospodarka mieszkaniowa	Roz.70005 Gospodarka gruntami i nieruchomościami	WZW	49 024,37	
Dział 750 Administracja publiczna	Roz.75018 Urzędy marszałkowskie	WZW	335 085,46	
Geodezja i regionalna infrastruktura informacji przestrzennej			-	-
Energetyka			-	-
SUMA			612 985 956,14	100,00

Źródło: Oprac. własne DF UMWL na podstawie Sprawozdania rocznego z wykonania Budżetu Województwa Lubelskiego za 2019 rok – Załącznika do Uchwały Nr CXXVIII/2607/2020 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 26 marca 2020 r.

Wykres 1. Wydatki majątkowe Województwa Lubelskiego według przyjętych obszarów tematycznych

Źródło:

Oprac. własne DSiR UMWL

Uwzględniając kierunki wydatków majątkowych zrealizowanych w ramach budżetu województwa należy wskazać, że najwięcej środków z budżetu WL przeznaczono na transport (73,9%), a w dalszej kolejności na ochronę zdrowia (19,5%) oraz ochronę przyrody i środowiska (2,4%).

3. Uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego w ujęciu tematycznym

(informacja o sposobie realizacji uchwał Sejmiku Województwa Lubelskiego przez Zarząd Województwa przy pomocy właściwych departamentów UMWL)

Zgodnie z art. 15 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 512) organami samorządu województwa są odpowiednio sejmik województwa - organ stanowiący i kontrolny województwa oraz zarząd województwa - organ wykonawczy województwa. Sprawy rozpatrywane na sesjach plenarnych sejmiku województwa rozstrzygane są poprzez podejmowane uchwały, które są odrębnymi dokumentami, z wyjątkiem uchwał o charakterze proceduralnym odnotowywanych w protokole sesji.

Zarząd województwa wykonuje uchwały sejmiku i realizuje zadania określone w ustawach przy pomocy urzędu marszałkowskiego i wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych lub wojewódzkich osób prawnych.

W 2019 r. Sejmik Województwa Lubelskiego podjął **197 uchwał**. Uwzględniając przyjęte w *Raporcie* obszary tematyczne działalności samorządu województwa, liczba uchwał przyjętych przez Sejmik WL przedstawia się następująco:

Edukacja, kultura, ochrona zabytków i opieka nad zabytkami – 16 uchwał w tym w zakresie:

- udzielenia pomocy finansowej – 8 uchwał
- programów stypendialnych – 2 uchwały
- przekształcenia liceum – 1 uchwała
- przyjęcia „Wojewódzkiego Programu Opieki nad Zabytkami w województwie lubelskim na lata 2019-2022” – 1 uchwała
- rozpatrzenia skargi – 1 uchwała
- wynagrodzenia nauczycieli – 1 uchwała
- utworzenia Muzeum Badań Polarnych w Puławach – 1 uchwała
- nadania statutu Centrum Spotkania Kultur – 1 uchwała

Ochrona zdrowia – 2 uchwały w tym w zakresie:

- udzielenia pomocy finansowej – 1 uchwała
- zmiany Statutu Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Suchowoli – 1 uchwała

Pomoc i integracja społeczna – 11 uchwał w tym w zakresie:

- udzielenia pomocy finansowej – 5 uchwał (1 uchwała zmieniająca)
- określenia zadań Samorządu Województwa Lubelskiego, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w roku 2019 – 4 uchwały (w tym: 3 uchwały zmieniające)
- przyjęcia „Oceny zasobów pomocy społecznej za 2018 rok” – 1 uchwała
- zasad wnoszenia inicjatyw obywatelskich przez mieszkańców Województwa Lubelskiego, tworzenia komitetów inicjatyw uchwałodawczych, promocji obywatelskich inicjatyw

uchwałodawczych oraz formalnych wymogów jakim muszą odpowiadać składane projekty – 1 uchwała

Rolnictwo i obszary wiejskie – 8 uchwał w tym w zakresie:

- ograniczania populacji zwierząt – 4 uchwały
- skargi na uchwałę w sprawie podziału województwa lubelskiego na obwody łowieckie i udzielenia pełnomocnictwa – 2 uchwały
- określenia powierzchni przeznaczonej pod uprawy maku i konopi włóknistych oraz rejonizacji tych upraw – 2 uchwały (w tym: 1 uchwała zmieniająca)

Planowanie przestrzenne – 1 uchwała w zakresie:

- określenia stawek procentowych i warunków udzielania bonifikaty od opłaty jednorazowej z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów

Ochrona przyrody i środowiska – 5 uchwał w tym w zakresie:

- planu gospodarki odpadami – 2 uchwały (w tym: 1 uchwała zmieniająca)
- programu ochrony środowiska przed hałasem – 1 uchwała
- obszaru Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza” – 1 uchwała
- przyjęcia Programu ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027 – 1 uchwała

Transport – 36 uchwał w tym w zakresie:

- powierzenia prowadzenia zadania publicznego zarządzania drogami wojewódzkimi w zakresie bieżącego utrzymania czystości oraz zieleni w pasach drogowych – 15 uchwał
- pozbawienie lub zaliczenie dróg do kategorii dróg wojewódzkich – 8 uchwał
- rozpatrzenia skargi/ petycji – 4 uchwały
- udzielenia pomocy finansowej – 2 uchwały
- wyrażenia zgody na zawarcie umów o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego na liniach komunikacyjnych o charakterze użyteczności publicznej – 2 uchwały
- ustalenia przebiegu istniejących dróg wojewódzkich na terenie województwa lubelskiego – 1 uchwała
- określenia przystanków komunikacyjnych, których właścicielem jest Województwo Lubelskie oraz warunków i zasad korzystania z tych przystanków – 1 uchwała (zmiana uchwały)
- powierzenia prowadzenia zadania publicznego zarządzania przystankami komunikacyjnymi, zlokalizowanymi w ciągu dróg wojewódzkich Nr 801 i Nr 824 w granicach administracyjnych miasta Puławy, Miastu Puławy – 1 uchwała (zmiana uchwały)
- wyrażenia opinii dotyczącej projektu rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie pozbawienia dróg kategorii dróg krajowych-1 uchwała
- nadania Statutu Zarządowi Dróg Wojewódzkich w Lublinie – 1 uchwała (zmiana uchwały)

Sport i turystyka – 1 uchwała w zakresie:

- zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzajów i wysokości stypendiów sportowych i nagród Województwa Lubelskiego za osiągnięte wyniki sportowe oraz wyróżnień dla osób wyróżniających się osiągnięciami w działalności sportowej

Obronność i bezpieczeństwo publiczne – 1 uchwała w zakresie:

- wyrażenia zgody na dokonanie przez Województwo Lubelskie darowizny wyposażenia wojewódzkich magazynów przeciwpowodziowych na rzecz Skarbu Państwa – Wojewody Lubelskiego

Gospodarowanie mieniem województwa – 9 uchwał w tym w zakresie:

- darowizny i sprzedaży mienia Województwa Lubelskiego na rzecz Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie – 2 uchwały (w tym: 1 uchwała zmieniająca)
- wyrażenia zgody na dokonanie przez Województwo Lubelskie darowizny nieruchomości – 2 uchwały
- wyrażenia zgody na sprzedaż przez Województwo Lubelskie nieruchomości – 2 uchwały
- wyrażenia zgody na obciążenie hipoteką umowną łączną nieruchomości Województwa Lubelskiego – 2 uchwały
- wyrażenia zgody na nabycie przez Województwo Lubelskie nieruchomości – 1 uchwała

Geodezja – 1 uchwała w zakresie:

- zmiany Statutu Wojewódzkiego Biura Geodezji w Lublinie

Inne – 106 uchwał w tym w zakresie:

- organizacji prac organów Samorządu – 70 uchwał
- budżetu województwa lubelskiego – 28 uchwał
- przekazanie / rozpatrzenie petycji – 5 uchwał
- określenia „Szczegółowych wymogów dotyczących opracowania Raportu o stanie Województwa Lubelskiego” – 1 uchwała
- przystąpienia do aktualizacji „Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 roku)” – 1 uchwała
- szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w sferze cywilnoprawnych należności pieniężnych przypadających Województwu Lubelskiemu – 1 uchwała

Znaczna część uchwał Sejmiku Województwa Lubelskiego dotyczyła organizacji prac organów Samorządu Województwa Lubelskiego, a także Budżetu Województwa Lubelskiego. Ponadto, na mocy uchwał SWL przyznawano pomoc finansową podmiotom zewnętrznym, w tym innym jednostkom samorządu terytorialnego. Duża część uchwał dotyczyła również obszaru transport tj. pozbawienia lub zaliczenia dróg województwa lubelskiego do kategorii dróg wojewódzkich, a także zadania związane z bieżącym utrzymaniem czystości oraz zieleni w pasach drogowych.

Jako istotne należy uznać uchwały dotyczące programowania strategicznego województwa, tj. przystąpienia do aktualizacji *Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 roku)*.

4. Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie kreowania i realizacji polityk rozwojowych

(Informacja dotycząca obowiązujących i przygotowywanych dokumentów strategicznych, planistycznych i programowych, na podstawie, których ZWL prowadzi polityki rozwojowe / Działania dotyczące procesu sporządzania, aktualizacji i monitorowania dokumentów strategicznych, planistycznych i programowych / Informacja o rodzajach polityk prowadzonych przez ZWL / Działalność ZWL w układzie tematycznym wynikająca z kompetencji ustawowych oraz w zakresie realizacji poszczególnych polityk)

Układ dokumentów strategicznych i ich wzajemne relacje jest regulowany przez ustawę o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz ustawę o samorządzie województwa. Na poziomie wojewódzkim najważniejszym dokumentem określającym kierunki rozwoju regionu jest strategia rozwoju województwa realizowana przede wszystkim przez regionalne programy operacyjne (współfinansowane środkami Unii Europejskiej), programy rozwoju oraz pozostałe dostępne mechanizmy wdrażania.

W wymiarze **planowania przestrzennego**, regionalną politykę rozwoju określa plan zagospodarowania przestrzennego województwa. *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego*, wskazując warunki i zasady kształtowania ładu przestrzennego w regionie jest dokumentem komplementarnym wobec strategii rozwoju województwa umożliwiając realizację przyjętych celów rozwoju społeczno-gospodarczego w przestrzeni.

Obowiązująca *Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.)* została przyjęta przez Sejmik Województwa Lubelskiego uchwałą Nr XXXIV/559/2013 w dniu 24 czerwca 2013 roku i jest dokumentem nowego typu, który uwzględnia przyjęte zasady i podejście polegające na: koncentracji celów, selektywności wyborów, ukierunkowaniu na konkretne rezultaty i efekty, prorozwojowym podejściu, terytorializacji polityki rozwojowej wskazując m.in. Obszary Strategicznej Interwencji (OSI).

W oparciu o obowiązującą procedurę prawną oraz zasady w wyniku prac w dokumencie SRWL przyjęto następujące cztery cele strategiczne:

1. Wzmacnianie urbanizacji regionu

2. Restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich

3. Selektywne zwiększanie potencjału wiedzy, kwalifikacji, zaawansowanie technologicznego, przedsiębiorczości i innowacyjności regionu

4. Funkcjonalna, przestrzenna społeczna i kulturowa integracja regionu

Źródło: SRWL, str. 55

System realizacji SRWL opiera się na kreowaniu i wdrażaniu **sektorowych polityk rozwojowych** w ramach poszczególnych obszarów tematycznych (Tabela 2).

Szczegółowy sposób realizacji celów SRWL w układzie obszarów tematycznych znajdujących się w kompetencjach samorządu województwa został przedstawiony w następującym układzie tabelarycznym:

- Tabela 2 *Obszary tematyczne w układzie celów strategicznych SRWL* zawiera ogólny układ wdrażania celów strategicznych SRWL w odniesieniu do poszczególnych obszarów tematycznych;
- Tabele zawierające wykaz dokumentów stanowiących element kreowania polityk, programów i strategii w poszczególnych obszarach tematycznych i tym samym uszczegółwiających zapisy SRWL;
- Tabele zawierające wykaz konkretnych działań stanowiących element realizacji polityk, programów i strategii w poszczególnych obszarach tematycznych i tym samym wdrażających zapisy SRWL.

Tabela 2. Obszary tematyczne w układzie celów strategicznych SRWL

Nr celu	Cele strategiczne Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Obszary tematyczne wpływające na realizację celów SRWL
Cel 1 	WZMACNIANIE URBANIZACJI REGIONU	Transport
		Współpraca zagraniczna
Cel 2 	RESTRUKTURYZACJA ROLNICTWA ORAZ ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH	Rolnictwo i obszary wiejskie
		Energetyka
Cel 3 	SELEKTYWNE ZWIĘKSZANIE POTENCJAŁU WIEDZY, KWALIFIKACJI, ZAAWANSOWANIA TECHNOLOGICZNEGO, PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I INNOWACYJNOŚCI REGIONU	Edukacja, kultura, ochrona zabytków i opieka nad zabytkami
		Bezrobocie i rynek pracy
		Telekomunikacja
		Rozwój gospodarczy
Cel 4 	FUNKCJONALNA, PRZESTRZENNA, SPOŁECZNA I KULTUROWA INTEGRACJA REGIONU	Ochrona zdrowia
		Pomoc i integracja społeczna
		Planowanie przestrzenne
		Ochrona przyrody i środowiska
		Transport
		Sport i turystyka
		Obronność i bezpieczeństwo publiczne
Geodezja		

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL, 2020 r.

W **dokumentach sektorowych** o charakterze strategicznym i programowym następuje uszczegółwienie i operacjonalizacja przyjętych strategicznych celów i kierunków działań.

Systemowe podejście w zakresie **planowania strategicznego** obejmuje:

- zapewnienie hierarchicznej spójności opracowywanych dokumentów strategicznych,

- wzmocnienia koordynacji i skuteczności współpracy w ramach UMWL i jednostek podległych,
- poprawę efektywności wydatkowania publicznych środków finansowych,
- poprawę synergii działań
- stworzenie systemu monitorowania procesów rozwojowych.

Ryc. 1. Architektura regionalnych dokumentów strategicznych

Źródło: Raport monitoringowy z realizacji Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, grudzień 2017, str. 153

Zgodnie z systemem wdrażania zawartym w *Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego lata 2014 – 2020 (z perspektywą do 2030 r.)* przyjęty został **trzyśczeblowy podział dokumentów strategicznych**:

1. Dokumenty strategiczne o charakterze średniookresowym

W ramach tej kategorii aktualnie obowiązują następujące dokumenty:

- **Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.)**,
- **Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego** (dokument przyjęty przez Sejmik Województwa Lubelskiego w dniu 30 października 2015 r. w drodze Uchwały Nr XI/162/2015) – zgodnie z zapisami dokumentu monitoring jego realizacji jest przeprowadzany co najmniej raz w czasie kadencji Sejmiku Województwa Lubelskiego.

2. Strategie sektorowe Dokumenty tego rodzaju są komplementarne do Strategii, określają uwarunkowania, cele oraz kierunki rozwoju w danym obszarze społeczno-gospodarczym lub

geograficznym, i stanowią uszczegółowienie celów Strategii. W ramach tej kategorii aktualnie obowiązują następujące dokumenty:

- **Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 roku** – opracowana na podstawie art. 18 pkt 2 oraz art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2013 r. poz. 596, z późn. zm.);
- **Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020** – opracowana na podstawie art. 21 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (Dz.U. z 2013 r. poz. 596, z późn. zm.);
- **Strategia Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego i Obwodu Brzeskiego na lata 2014-2020** – opracowana na podstawie art. 18 pkt. 14 i art.77 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2013 r. poz. 596, z późn. zm.).

3. Programy

Są to dokumenty będące **zasadniczym narzędziem realizacji Strategii**, w których następuje uszczegółowienie działań niezbędnych dla realizacji celów Strategii, odnoszących się do przestrzeni, poszczególnych sektorów, dziedzin oraz konkretnych obszarów. W ramach tej kategorii **aktualnie obowiązują 29 następujących dokumentów:**

- 1) **Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami w województwie lubelskim na lata 2019-2022** – opracowany na podstawie art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2017r. poz. 2187, z późn. zm.);
- 2) **Program Strategiczny Ochrony Zdrowia Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020** – opracowany na podstawie art. 9 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.);
- 3) **Program prozdrowotny w zakresie zapobiegania chorobom kręgosłupa oraz fizjoprofilaktyki dotyczącej ergonomii pracy na lata 2017-2021** – opracowany na podstawie art. 48 b ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2018r. poz. 1510, z późn. zm.);
- 4) **Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych w oparciu o szczepienia przeciwko pneumokokom w województwie lubelskim w latach 2016-2021** – opracowany na podstawie art. 48 b ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2018r. poz. 1510, z późn. zm.);
- 5) **Program profilaktyki raka skóry dla mieszkańców województwa lubelskiego na lata 2018-2021** – opracowany na podstawie art. 48 b ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2018r. poz. 1510, z późn. zm.);
- 6) **Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych na lata 2014-2020** – opracowany na podstawie art.35 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.

z 2011 Nr 127, poz. 721, z późn. zm.);

- 7) **Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017-2020** – opracowany na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 r. poz. 224, z późn. zm.);
- 8) **Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017-2020** – opracowany na podstawie art. 4 pkt 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 487, z późn. zm.);
- 9) **Wojewódzki Program na Rzecz Osób Starszych na lata 2016-2020** – opracowany na podstawie art. 21 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163, z późn. zm.);
- 10) **Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020** – opracowany na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390);
- 11) **Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w województwie lubelskim do 2020 roku** – opracowany na podstawie art. 21 pkt 4a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163, z późn. zm.);
- 12) **Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Lubelskim na lata 2014-2020** – opracowany na podstawie art. 183 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 135 z późn. zm.);
- 13) **Regionalny Program Pomocy Społecznej i Włączenia Społecznego na lata 2016-2020** – opracowany na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 163, z późn. zm.);
- 14) **Wojewódzki program poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy i oparcia społecznego na lata 2018-2022** – opracowany na podstawie ust. 1 pkt 3 w zw. z Rozdziałem 2. VIII pkt 1 załącznika do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 (Dz. U. z 2017 r. poz. 458);
- 15) **Aktualizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2016-2032** – opracowana na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r. poz. 672);
- 16) **Program ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027** – opracowany na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2019 r. poz. 1396, z późn. zm.);
- 17) **Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa lubelskiego dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg** – opracowany na podstawie art. 119 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232, z późn. zm.);
- 18) **Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa lubelskiego** – opracowany na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2019 r. poz. 1396, z późn. zm.);

- 19) **Program ochrony powietrza dla strefy lubelskiej ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 z uwzględnieniem pyłu PM2,5** – opracowany na podstawie art. 84 ust. 1, art. 91 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 r. poz. 519, z późn. zm.);
- 20) **Program ochrony powietrza dla strefy - aglomeracja lubelska ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 z uwzględnieniem pyłu PM 2,5** – opracowany na podstawie art. 84 ust. 1, art. 91 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 r. poz. 519, z późn. zm.);
- 21) **Program ochrony powietrza dla strefy - aglomeracja lubelska ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu** – opracowany na podstawie art. 84 ust. 1, art. 91 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r. poz. 672, z późn. zm.);
- 22) **Program ochrony powietrza dla strefy lubelskiej z wyłączeniem planu działań krótkoterminowych ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu** – opracowany na podstawie art. 84 ust. 1, art. 91 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r. poz. 672, z późn. zm.);
- 23) **Program Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego** – opracowany na podstawie art. 15 ust. 4 pkt 2 i art. 19a ust. 1 - 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2017 r. poz. 1376, z późn. zm.);
- 24) **Program prac scaleniowych dla Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020** – opracowany na podstawie art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz. U. z 2014 r. poz. 700, z późn. zm.);
- 25) **Program Rozwoju Energetyki dla Województwa Lubelskiego** – opracowany na podstawie art. 38 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 poz. 717, z późn. zm.);
- 26) **Program Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego** – opracowany na podstawie art. 18 pkt 2 i art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2013 r. poz. 596, z późn. zm.);
- 27) **Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020** – opracowany na podstawie art. 14kb pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2018 r. poz. 1307), art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz.U. z 2017 r. poz. 1460, z późn. zm.);
- 28) **Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020** – opracowany na podstawie ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. 2015 poz. 349);
- 29) **Program Operacyjny Rybactwo i Morze na lata 2014-2020** – opracowany na podstawie ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (Dz. U. 2015 poz. 1358).

4. Inne dokumenty regionalnej polityki rozwoju województwa lubelskiego.

W ramach tej kategorii **aktualnie obowiązują 6 następujących dokumentów:**

- 1) **Plan gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022** – opracowany na podstawie art. 36 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21, z późn. zm.);
- 2) **Plan rozwoju sieci dróg wojewódzkich Województwa Lubelskiego na lata 2012-2020** – opracowany na podstawie art. 20 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2068, z późn. zm.);
- 3) **Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na 2020 rok** – opracowany na podstawie art. 3 ust. 4 i art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2019 r., poz. 1482, z późn. zm.);
- 4) **Wykaz zawodów, za które może być dokonywana refundacja wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego** – opracowany na podstawie art. 3 ust. 4 i art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2017 r., poz. 1065, z późn. zm.);
- 5) **Podział środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych województwa lubelskiego na finansowanie działań realizowanych w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego w 2018 roku** – opracowany na podstawie art. 3 ust. 4 i art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2017 r., poz. 1065, z późn. zm.);
- 6) **Podział środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych województwa lubelskiego na finansowanie działań realizowanych w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego w 2019 roku** – opracowany na podstawie art. 8 ust. 1 pkt 2a oraz art. 109 ust. 2j ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2018 r., poz. 1265 i 1149).

Ze względu na specyfikę i różne obszary tematyczne, których dotyczą wyżej wymienione dokumenty, bezpośrednio odpowiedzialne komórki organizacyjne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie oraz wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne prowadzą odrębne procesy monitoringu oraz oceny poziomu ich realizacji, w oparciu o ustalone i przyjęte dla poszczególnych dokumentów zasady oraz oddzielne systemy, a także zakresy i rodzaje

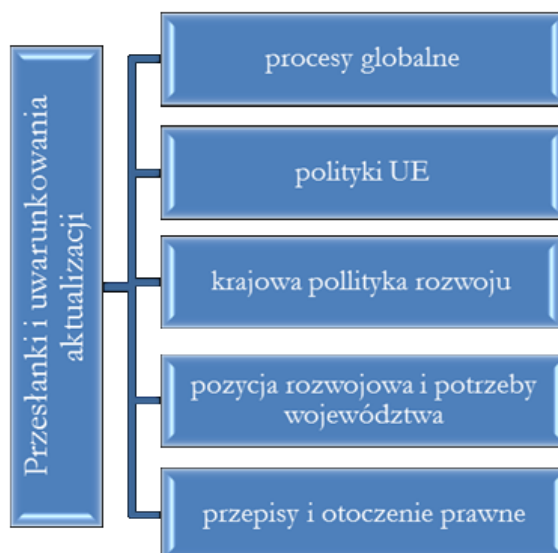
Aktualizacja Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego

Działając na podstawie ustawy o samorządzie województwa oraz ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju w roku 2019 Zarząd Województwa Lubelskiego przystąpił do prac nad aktualizacją *Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.)*.

Podstawą procesu aktualizacji *Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 roku)* jest uchwała Nr IV/96/2019 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 11 marca 2019 r. w sprawie przystąpienia do *aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 roku)*, która określa zasady, tryb i harmonogram prac.

Ryc. 2. Główne determinanty aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego

Źródło: Założenia aktualizacji *Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.)*, str.9

W ramach procesu aktualizacji *Strategii* Departament Strategii i Rozwoju przygotował *Syntezę diagnozy prospektywnej województwa lubelskiego*, która została zaakceptowana przez Zarząd Województwa Lubelskiego. Poprzedzające prace nad tym dokumentem obejmowały pogłębioną analizę stanu rozwoju województwa lubelskiego ze szczególnym uwzględnieniem identyfikacji charakteru zachodzących przemian społeczno-gospodarczych, próby identyfikacji potencjałów i barier rozwojowych. Synteza diagnozy zawiera identyfikację i ocenę sytuacji społeczno-gospodarczej oraz przestrzennej regionu i uwzględnia najważniejsze aktualne uwarunkowania determinujące zakres i sposoby prowadzenia regionalnej polityki rozwoju.

Na podstawie syntezy diagnozy oraz po analizie uwarunkowań zewnętrznych przygotowane zostały *Założenia aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego*, które ustalały kolejne etapy prac przy formułowaniu *Strategii* oraz określały główne kierunki zmian i strukturę dokumentu *Strategii*. *Założenia* zostały przyjęte przez Zarząd Województwa Lubelskiego uchwałą Nr LXX/1580/2019 w dniu 3 września 2019 r. i były podstawą do przeprowadzenia ogólnoregionalnej debaty na temat proponowanych zmian aktualizacyjnych.

Zasadniczym elementem debaty była seria spotkań dyskusyjnych, podczas których uczestnicy mieli możliwość podzielić się uwagami i opiniami dotyczącymi aktualnych wyzwań i planów rozwojowych oraz oczekiwań co do przyszłości regionu. Spotkania te były okazją do dostarczenia mieszkańcom Lubelszczyzny, grupom ich reprezentującym informacji umożliwiających ich aktywną i świadomą partycypację w opracowywaniu *Strategii Rozwoju*. W ramach debaty odbyło się łącznie **15 spotkań**, w tym:

- I. **Spotkania obejmujące szeroką debatę publiczną – 10 spotkań**
1. **Konferencja otwierająca** debatę publiczną – 23.09.2019
  2. **Konferencje subregionalne – 5 spotkań**
    - Puławy – 25.09.2019
    - Biała Podlaska – 27.09.2019
    - Zamość – 02.10.2019
    - Chełm – 03.10.2019
    - Lublin – 15.10.2019
  3. **Konferencje tematyczne – 4 spotkania** dotyczące:
    - **rolnictwa, przetwórstwa rolno-spożywczego oraz środowiska** – 25.10.2019
    - **rozwoju przedsiębiorczości i wykorzystania potencjału badawczo-rozwojowego** – 28.10.2019
    - **rozwoju miast i ich obszarów funkcjonalnych** – 29.10.2019
    - **spraw społecznych** – 04.11.2019
- II. **Spotkania eksperckie/indywidualne – 5 spotkań**
- **wymiar trans graniczny** – z przedstawicielami Instytutu Europy Środkowej – 30.10.2019
  - **gospodarowanie wodami** – z reprezentantami Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie – 06.11.2019
  - **Lubelski Obszar Metropolitalny (LOM)** – z przedstawicielami JST – 15.11.2019
  - **transport lotniczy** – z przedstawicielami Zarządu Portu Lotniczego Lublin SA – 20.11.2019
  - **energetyka** – z przedstawicielami przedsiębiorstwa Enea S.A. – 10.12.2019

Komplementarnym narzędziem wyrażenia opinii w debacie była ankieta, a także adres internetowy dzięki któremu zapewniona została możliwość zgłaszania wniosków na piśmie. W debacie wzięli udział przedstawiciele samorządu terytorialnego różnych szczebli, reprezentanci instytucji społeczno-gospodarczych, organizacji pozarządowych, przedstawiciele środowisk akademickich i naukowych, Radni Sejmiku Województwa Lubelskiego oraz osoby prywatne.

Podsumowanie spotkań oraz przeprowadzonej ankiety stanowi *Raport z debaty publicznej nad Załoženiami aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (w perspektywie do roku 2030)*¹. W dokumencie tym zostały sformułowane wnioski dotyczące potrzeb i problemów rozwojowych województwa lubelskiego, artykułowane z perspektywy różnych grup społecznych oraz środowisk reprezentujących zróżnicowane obszary życia społeczno-gospodarczego.

Istotną rolę w pracach aktualizacyjnych odgrywa powołany przez Marszałka Województwa Lubelskiego na mocy Zarządzenia Nr 128/2019 z dnia 16 lipca 2019 r., Zespół zadaniowy ds. aktualizacji *Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 roku)*, w którego skład wchodzi Wicemarszałek, Sekretarz i Skarbnik Województwa oraz Dyrektorzy Departamentów UMWL, Dyrektor ROPS, Dyrektor WUP. Zadaniem tego Zespołu jest wsparcie Departamentu Strategii i Rozwoju w bieżących pracach oraz dyskusja nad cząstkowymi materiałami wypracowanymi w ramach prac nad aktualizacją (np. przygotowanie materiałów uzupełniających diagnozę, propozycji kierunków działań) Ze względu na istotny aspekt formalny, jakim jest procedura

---

¹ *Raport* dostępny na stronie <http://www.strategia.lubelskie.pl/materialy.html>

oceny oddziaływania na środowisko projektu Strategii do Zespołu zaproszony został przedstawiciel Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie.

W roku 2020 będą realizowane przez Departament Strategii i Rozwoju UMWL we współpracy z ekspertem zewnętrznym oraz Zespołem zadaniowym prace nad redakcją projektu dokumentu *Strategii*. Określenie wizji przyszłości rozwoju województwa, konstrukcja celów i kierunków działań stanowią kolejny etap opracowywania dokumentu.

4.1. Obszar: EDUKACJA, KULTURA, OCHRONA ZABYTEKÓW I OPIEKA NAD ZABYTEKAMI

Działania w ramach obszaru tematycznego Edukacja, Kultura, Ochrona zabytków i Opieka nad zabytkami, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie poprzez zadania należące do Departamentu Kultury, Edukacji i Dziedzictwa Narodowego UMWL (KED). Działania te obejmują przede wszystkim:

- organizowanie i prowadzenie działalności kulturalnej w formie wojewódzkich samorządowych instytucji kultury,
- mecenat nad działalnością kulturalną poprzez:
  - wsparcie stypendialne dla osób zajmujących się twórczością artystyczną, upowszechnianiem kultury i opieką nad zabytkami,
  - przyznawaniem nagród za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury,
  - wsparcie realizacji zadań publicznych w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- nadzór nad działalnością placówek oświatowych.

Podstawą prowadzenia działalności kulturalnej jest ustawa o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, na mocy której Samorząd Województwa Lubelskiego pełnił funkcję organizatora dla **11 instytucji kultury**. Były to:

- Teatr im. J. Osterwy w Lublinie
- Teatr Muzyczny w Lublinie
- Filharmonia im. H. Wieniawskiego w Lublinie
- Wojewódzki Ośrodek Kultury w Lublinie
- Ośrodek Praktyk Teatralnych „Gardzienice”
- Centrum Spotkania Kultur w Lublinie
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie
- Muzeum Lubelskie w Lublinie
- Muzeum Wsi Lubelskiej w Lublinie
- Muzeum Zamoyskich w Kozłówce
- Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym.

Prowadzenie ww. działalności kulturalnej jest zadaniem własnym jednostki samorządu terytorialnego o charakterze obowiązkowym, a w związku z tym samorząd zapewniał instytucjom

kultury środki niezbędne do prowadzenia działalności kulturalnej oraz utrzymania obiektów, w których ta działalność jest prowadzona poprzez udzielanie dotacji podmiotowych z budżetu województwa.

Obok budżetu województwa, źródłem finansowania zadań inwestycyjnych w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego były środki z *Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko* zarządzanego przez Ministra Kultury i Ochrony Dziedzictwa.

W 2019 r. powstała idea utworzenia nowej instytucji kultury: Muzeum Badań Polarnych w Puławach. Rozpoczęto procedurę utworzenia instytucji kultury. Przygotowano projekt statutu Muzeum Badań Polarnych w Puławach (w organizacji) oraz skierowano dokument do uzgodnienia z Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Mając na celu wspieranie rozwoju umiejętności mieszkańców województwa lubelskiego w zakresie kultury Zarząd Województwa Lubelskiego przyznał w 2019 r. stypendia dla osób zajmujących się twórczością artystyczną, upowszechnianiem kultury i opieką nad zabytkami oraz nagroził osoby oraz podmioty mające osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury, asygnując na ten cel środki własne z budżetu województwa.

Samorząd Województwa Lubelskiego działając dla wzbogacenia oferty kulturalnej województwa lubelskiego, wspierał podmioty społeczne poprzez udzielanie dotacji na zadania publiczne w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego w ramach przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Spełniając wymogi ustawy o ochronie zabytków i opieki nad zabytkami, w 2019 r. opracowany został *Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami w województwie lubelskim na lata 2019-2022*, a następnie uchwalony przez Sejmik Województwa Lubelskiego. Zarząd Województwa Lubelskiego uzyskał pozytywną opinię Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Dokument ten określił kierunki działań opieki nad zabytkami w województwie lubelskim w perspektywie czteroletniej. *Program* kształtuje oczekiwaną politykę rozwoju województwa w czterech zakresach: ochrony potencjału dziedzictwa kulturowego materialnego i niematerialnego, edukację na rzecz opieki nad zabytkami oraz promocję walorów województwa przy wykorzystaniu dziedzictwa kulturowego dla rozwoju społeczno-gospodarczego województwa.

W ramach działalności oświatowej i edukacyjnej Samorząd Województwa Lubelskiego prowadził sieć **18 jednostek oświatowych o zasięgu regionalnym**, w tym:

- Dwie szkoły podstawowe specjalne zorganizowane w podmiotach leczniczych w Krasnobrodzie i Puławach oraz jeden zespół szkół specjalnych (szkoła podstawowa z oddziałami przedszkolnymi, liceum ogólnokształcące) w Lublinie;
- Dziewięć szkół policealnych – medycznych studiów zawodowych (SP- MSZ) w: Białej Podlaskiej, Biłgoraju, Chełmie, Janowie Lubelskim, Lublinie, Łukowie, Parczewie, Puławach, Zamościu;
- Jedno kolegium pracowników służb społecznych (KPSS) połączone ze szkołą policealną pracowników służb społecznych (SPPSS) w Lublinie;

- Cztery biblioteki pedagogiczne: w Białej Podlaskiej (z filiami w Łukowie i Parczewie), w Chełmie, w Lublinie (z filią w Janowie Lubelskim) oraz w Zamościu (z filiami w: Biłgoraju, Hrubieszowie i Tomaszowie Lubelskim);
- Jedną placówkę doskonalenia nauczycieli – Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli (LSCDN) z trzema oddziałami w: Białej Podlaskiej, Chełmie oraz Zamościu.

Szkoły specjalne zorganizowane w podmiotach leczniczych obejmują działalnością edukacyjną uczniów szkół publicznych, którzy zostali poddani czasowej hospitalizacji. Prowadzą zajęcia edukacyjne oraz zajęcia pozalekcyjne. Szkoły realizują podstawę programową odpowiednią do etapu nauczania. Dążą do rozwoju uczniów/wychowanków, mając na uwadze ich stan zdrowia, rodzaj i stopień zaawansowania choroby lub niepełnosprawności. We współpracy z personelem medycznym podejmują działania terapeutyczne i promujące zdrowie.

Sieć szkół policealnych (SP- MSZ) o zasięgu regionalnym w 2019 roku nie uległa zmianie. Szkoły prowadzą kształcenie głównie w zawodach branży opieki zdrowotnej (MED) i pomocy społecznej (SPO). Ogółem szkoły kształcą w 21 zawodach na poziomie policealnym w trzech formach: dziennej, stacjonarnej i zaocznej. Wyniki egzaminów zawodowych są satysfakcjonujące: średnia zdawalność wynosi 92,41 % dla szkół prowadzonych przez Samorząd Województwa Lubelskiego. Szybki postęp technologiczny w medycynie spowodował konieczność wyposażenia szkół w nowoczesny sprzęt dydaktyczny, co stało się możliwe dzięki projektowi „Infrastruktura kształcenia zawodowego szkół policealnych o zasięgu regionalnym”, który jest współfinansowany ze środków UE, a realizowany przez województwo lubelskie. Szkoły pozyskały nowoczesny sprzęt o wartości blisko 3 000.000,00 złotych. Kolegium pracowników służb społecznych kształci w zawodzie pracownik socjalny. Opiekę naukowo-dydaktyczną nad kolegium sprawuje Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie.

Biblioteki pedagogiczne zgodnie ze swoją misją zapewniają dostęp do źródeł wiedzy i informacji edukacyjnej niezbędnej do osiągnięcia sukcesu kształcących i doksztalających się nauczycieli, doskonalącej się zawodowo kadry pedagogicznej, studentów i osób kształcących się ustawicznie. Każda z bibliotek wspomaga szkoły i placówki oświatowe w realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, w tym w wykorzystaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz wspiera pracę bibliotekarzy bibliotek szkolnych w zakresie organizacji i zarządzania. Podejmowały szereg działań rozwijających czytelnictwo, niejednokrotnie we współpracy z innymi podmiotami, a także zintensyfikowały informatyzację usług bibliotecznych – sieciowych i interaktywnych.

Placówka doskonalenia nauczycieli - Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli (LSCDN) - pełni istotną rolę we wspieraniu, inicjowaniu, wdrażaniu i monitorowaniu rozwoju szkoły/placówki opracowanego na podstawie planu wspomagania szkoły/placówki w określonym aspekcie jej działalności. W każdym roku szkolnym oferta edukacyjna uwzględnia zmiany zachodzące w polskim systemie edukacyjnym, aktualny stan wiedzy pedagogicznej i psychologicznej, a także wnioski i rekomendacje z ogólnopolskich badań edukacyjnych, zewnętrznego nadzoru pedagogicznego oraz egzaminów zewnętrznych.

LSCDN od 2018 r. posiada akredytację stanowiącą potwierdzenie jakości pracy, co bezsprzecznie powoduje zwiększenie konkurencyjności na rynku usług edukacyjnych, podnosi wartość marketingową, a także stwarza możliwość organizacji kursów kwalifikacyjnych.

W 2019 roku, w ramach **wsparcia stypendialnego**, Samorząd Województwa Lubelskiego realizował programy:

- **Lubelskie wspiera uzdolnionych 2018-2019** oraz **Lubelskie wspiera uzdolnionych 2019-2020** skierowane do uczniów szczególnie uzdolnionych szkół prowadzących kształcenie ogólne, z wyłączeniem szkół dla dorosłych, w zakresie przynajmniej jednego spośród przedmiotów przyrodniczych, informatycznych, języków obcych nowożytnych, matematyki, i przedsiębiorczości, rozpoczynających i kontynuujących przygotowania do odpowiedzialnego wyboru ścieżki swojej kariery zawodowej poprzez wsparcie stypendialne.
- **Lubelska kuźnia talentów 2016-2019** oraz **Lubelska kuźnia talentów 2019-2021** skierowany do szczególnie uzdolnionych uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe, z wyłączeniem szkół dla dorosłych, w zakresie przedmiotów zawodowych, którzy są mieszkańcami województwa lubelskiego lub uczą się w województwie lubelskim.
- **Studenckie Stypendium Marszałka Województwa Lubelskiego** przyznawane studentom zamieszkałym w województwie lubelskim.
- **Stypendia dla osób zajmujących się twórczością artystyczną, upowszechnianiem kultury i opieką nad zabytkami.**

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów, na podstawie których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze edukacji, kultury, ochrony zabytków i opieki nad zabytkami zostały przedstawione w tabeli w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 3, Tabela 4).

Tabela 3. Strategie i programy w obszarze edukacji, kultury, ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2019 roku
1.	Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami w województwie lubelskim na lata 2019-2022	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr IX/160/2019 z dnia 2 września 2019 r. w sprawie przyjęcia „Wojewódzkiego Programu Opieki nad Zabytkami w województwie lubelskim na lata 2019-2022” (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego z dn. 12.09.2019 poz. 5035).	<ul style="list-style-type: none"> • Procedura uchwalenia przez Sejmik Województwa Lubelskiego po zasięgnięciu opinii Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie. • Publikacja w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego.
2.	Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami w województwie lubelskim na lata 2015-2018 (Sprawozdanie za lata 2017-2018)	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr IX/129/2015 z dnia 26 czerwca 2015 r. w sprawie przyjęcia „Wojewódzkiego Programu Opieki nad Zabytkami w województwie lubelskim na lata 2015-2018”.	<ul style="list-style-type: none"> • Sprawozdania w cyklu dwuletnim przedkładane Sejmikowi Województwa Lubelskiego oraz Lubelskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków i Generalnemu Konserwatorowi Zabytków. • Opracowanie sprawozdania za lata 2017 – 2018 na podstawie ankiet z jst województwa lubelskiego. Przedstawienie przez Zarząd Województwa Lubelskiego sprawozdania Sejmikowi Województwa Lubelskiego oraz przekazanie Lubelskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków i Generalnemu Konserwatorowi Zabytków (Uchwała Nr CI/2096/2019 ZWL z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie przyjęcia „Sprawozdania z realizacji Wojewódzkiego Programu Opieki nad Zabytkami w województwie lubelskim na lata 2015-2018” za lata 2017-2018).

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DKEiDN UMWL, 2020 r.

Tabela 4. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze edukacji, kultury, ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2019 r.)	Wartość finansowa (2019 r.) w tym udział środków z Budżetu WL w zł oraz źródło finansowania
1.	Wsparcie stypendialne i nagrody			
1.1.	Wsparcie stypendialne dla uczniów ze szkół prowadzących kształcenie zawodowe, z wyłączeniem szkół dla dorosłych	<ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Nr XVIII/278/2016 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 28 czerwca 2016 r. w sprawie regulaminu przyznawania i 	<ul style="list-style-type: none"> • Wypłata 733 stypendiów 	Wydatki:

		<p>przekazywania stypendiów w ramach programu stypendialnego „Lubelska kuźnia talentów 2016–2019”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Nr VI/125/2019 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 8 lipca 2019 r. w sprawie regulaminu programu stypendialnego w ramach projektu pozakonkursowego „Lubelska kuźnia talentów 2019-2021” 		<ul style="list-style-type: none"> • 1 359 200,00 zł, <p>w tym 135.920,00 zł (Budżet WL)</p>
1.2.	Wsparcie stypendialne dla uczniów ze szkół prowadzących kształcenie ogólne, z wyłączeniem szkół dla dorosłych	<ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Nr XLI/616/2018 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 18 czerwca 2018 r. w sprawie regulaminu przyznawania i przekazywania stypendiów w ramach projektu pozakonkursowego „Lubelskie wspiera uzdolnionych 2018–2019” • Uchwała Nr VI/124/2019 z dnia 28 maja 2019 r. w sprawie regulaminu programu stypendialnego w ramach projektu pozakonkursowego „Lubelskie wspiera uzdolnionych 2019-2020” 	<ul style="list-style-type: none"> • Wypłata 1011 stypendiów 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 995 740,00 zł <p>w tym 99 787,00 zł (Budżet WL)</p>
1.3.	Wsparcie stypendialne dla studentów województwa lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Nr XLV/654/2018 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie pomocy materialnej przyznawanej w formie stypendiów studentom zamieszkałym w województwie lubelskim 	<ul style="list-style-type: none"> • 250 stypendiów 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 596 700 zł
1.4.	Wsparcie stypendialne dla osób zajmujących się twórczością artystyczną, upowszechnianiem kultury i opieką nad zabytkami	<ul style="list-style-type: none"> • Uchwałą NR XXIII/452/2019 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania stypendiów dla osób zajmujących się twórczością artystyczną, upowszechnianiem kultury i opieką nad zabytkami oraz określenia ich wysokości. 	<ul style="list-style-type: none"> • 142 stypendia 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 144 800 zł
1.5.	Nagrody za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury.	<ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Nr XX/268/2012 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 19 marca 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania nagród za osiągnięcia w 	<ul style="list-style-type: none"> • 40 nagrody 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 69 845,85 zł

		<p>dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury.</p> <ul style="list-style-type: none"> Uchwała Nr XI/163/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 października 2015 r. zmieniająca uchwałę w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania nagród za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury. 		
1.6.	Wsparcie realizacji zadań publicznych w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	<ul style="list-style-type: none"> Uchwała Nr XLV/656/2018 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie „Programu współpracy Samorządu Województwa Lubelskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2019 rok” (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2018 r. poz. 5706) Regulamin konkursu „Konkurs - Kultura 2019” w trybie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie 	<ul style="list-style-type: none"> wsparcie 67 zadań: <ul style="list-style-type: none"> 46 zadań 21 zadań 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 456 925,53 zł (Budżet WL): 393 589,13 zł 63 336,40 zł
2.	Rozwój bazy i infrastruktury obiektów kultury i dziedzictwa kulturowego			
2.1.	Remont konserwatorski zabytkowych obiektów Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym	<ul style="list-style-type: none"> Projekt pn. Remont konserwatorski i modernizacja ekspozycji w wybranych zabytkowych obiektach Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym (2016-2019) – Działanie 8.1. POIŚ 	<ul style="list-style-type: none"> projekt w trakcie realizacji docelowo remont 5 zabytkowych obiektów Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 17 049.575,08 zł, w tym 4 189 750,42 zł (Budżet WL) 1 848 452,41 zł (Budżet WL w 2019r.)
2.2.	Modernizacja obiektów Muzeum Lubelskiego w Lublinie	<ul style="list-style-type: none"> Projekt pn. Muzeum Lubelskie – ochrona dziedzictwa przeszłości i nowe wyzwania przyszłości: edukacja, nauka, innowacyjność, promocja regionu, turystyka (2014–2020) – 	<ul style="list-style-type: none"> projekt w trakcie realizacji docelowo modernizacja obiektów Zamku Lubelskim oraz budynku 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 34 153 641,96 zł, w tym 10046669,67

		Działanie 8.1. POiŚ	oddziału Muzeum Regionalnego w Kraśniku – Filii Muzeum 24 Pułku Ułanów	(Budżet WL) • 1 389 483,20 zł (Budżet WL w 2019r.)
2.3.	Przebudowa i konserwacja Zespołu Pałacowego w Kozłówce	<ul style="list-style-type: none"> Projekt pn. Przebudowa, rewitalizacja i konserwacja budynków zespołu pałacowo-parkowego w Kozłówce z adaptacją na cele kulturowe i turystyczne (dwie oficyny, stajnia i teatralnia) (2016-2020) – Działanie 8.1. POiŚ 	<ul style="list-style-type: none"> projekt w trakcie realizacji docelowo kompleksowa modernizacja Zespołu Pałacowego w Kozłówce 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 40 685 475,39 zł, w tym 8 338 628,91 zł (Budżet WL) 1 193 686,01 zł (Budżet WL w 2019r.)
3.	Wsparcie instytucji kultury			
3.1.	Finansowanie działalności wojewódzkich samorządowych instytucji kultury	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej 	<ul style="list-style-type: none"> 11 instytucji kultury (Teatr im. J. Osterwy w Lublinie, Teatr Muzyczny w Lublinie, Filharmonia im. H. Wieniawskiego w Lublinie, Wojewódzki Ośrodek Kultury w Lublinie, Ośrodek Praktyk Teatralnych „Gardzienice”, Centrum Spotkania Kultur w Lublinie, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie, Muzeum Lubelskie w Lublinie, Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym, Muzeum Wsi Lubelskiej w Lublinie, Muzeum Zamoyskich w Kozłówce) 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 61 848 848 zł (Budżet WL)

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DKEiDN UMWL, 2020 r.

4.2. Obszar: OCHRONA ZDROWIA

Samorząd Województwa Lubelskiego aktywnie uczestniczy i realizuje zadania z zakresu ochrony i promocji zdrowia poprzez realizację zadań związanych z pełnieniem funkcji podmiotu tworzącego dla jednostek ochrony zdrowia, w tym:

- 13 jednostek lecznictwa stacjonarnego
- 1 zakładu lecznictwa ambulatoryjnego
- 4 jednostek ratownictwa medycznego

Tabela 5. Jednostki ochrony zdrowia podległe Samorządowi Województwa Lubelskiego

Lp.	Nazwa podmiotu leczniczego	Wynik finansowy		Zatrudnienie [umowy o pracę + kontrakty] (stan na 31.12.2019 r.)		Liczba łózek (stan na 31.12.2019 r.)
		2018 r.	2019 r. (wstępny)	osoby	etaty	
1	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. S.K. Wyszyńskiego SPZOZ w Lublinie	-35 222 339	-67 958 525	1 796	1 665,5	610
2	Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Jana Bożego w Lublinie	-18 907 699	-10 753 619	1 222	1 063,0	394
3	Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. JP II w Zamościu	-6 544 032	-24 453 607	1 951	1 669,5	535
4	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Białej Podlaskiej	663 264	441 966	1 617	1 528,2	687
5	Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Chełmie	-5 741 081	-8 615 274	1 265	1 255,7	721
6	Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej im. Św. Jana z Dukli	-16 328 418	-23 026 149	1 380	1 307,9	312
7	Szpital Neuropsychiatryczny im prof. M. Kaczyńskiego w Lublinie	-2 738 621	-7 551 067	996	959,1	975
8	Samodzielny Publiczny Szpital Psychiatryczny w Radecznicy	-513 779	-1 330 021	316	312,4	345
9	Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Suchowoli	269 636	146 210	142	131,6	134
10	Samodzielny Publiczny Psychiatryczny Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Celejowie	289 022	171 408	186	178,0	260
11	Kolejowy Szpital Uzdrawiskowy SP ZOZ w Nałęczowie	135 756	51 039	83	77,9	183
12	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Gruźlicy i Chorób Płuc w Adampolu	421 178	285 894	58	46,7	52
13	Samodzielne Publiczne Sanatorium Gruźlicy i Chorób Płuc w Poniatowej	17 945	156 116	56	53,6	100
14	Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Lublinie	-564 963	112 549	311	235,4	0
15	Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe SP ZOZ w Lublinie	351 298	105 858	439	423,0	0
16	Stacja Pogotowia Ratunkowego SP ZOZ w Białej Podlaskiej	358 134	242 139	246	243,0	0
17	Stacja Ratownictwa Medycznego w Chełmie - SP ZOZ	426 632	483 241	202	220,1	0
18	SP Stacja Pogotowia Ratunkowego i Transportu Sanitarnego w Zamościu	17 082	4 563	259	259,9	0
Razem		-83 610 986	-141 487 280	12 525	11 630,4	5 308

Źródło: Oprac. na podstawie zatwierdzonych sprawozdań finansowych za 2018 r., sprawozdań z wykonania planu rzeczowo-finansowego za 2019 r. oraz miesięcznej informacji finansowej na dzień 31.12.2019 r.

Działania w ramach obszaru tematycznego Ochrona Zdrowia Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje za pośrednictwem Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej (OZ).

Rolą Samorządu Województwa Lubelskiego w kontekście krajowego kompleksowego systemu opieki zdrowotnej jest przede wszystkim: implementacja założeń krajowych strategii ochrony zdrowia do regionalnych strategii sektorowych, realizacja programów pilotażowych MZ w określonych rodzajach świadczeń np. w psychiatrii, onkologii oraz realizacja projektów inwestycyjnych w oparciu o model kompleksowej opieki nad pacjentem.

Podstawą planowania polityki zdrowotnej jest analiza sytuacji społeczno-demograficznej ludności oraz czynników wpływających na stan zdrowia, a także wieloaspektowa ocena stanu zdrowia mieszkańców województwa lubelskiego zawarta w dokumencie pn. *Ocena stanu zdrowia oraz określenie potrzeb zdrowotnych mieszkańców województwa lubelskiego na potrzeby opracowywania programów polityki zdrowotnej realizowanych przez Samorząd Województwa Lubelskiego w latach 2016–2021*. Obok charakterystyki potrzeb zdrowotnych ludności województwa lubelskiego dokument ten wskazuje propozycję programów polityki zdrowotnej wynikających z rozpoznanych potrzeb.

Kierunki działań w sferze ochrony zdrowia w obecnej perspektywie zostały określone przez Zarząd Województwa Lubelskiego w *Programie Strategicznym Ochrony Zdrowia Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020*. Program zawiera ocenę stanu ochrony zdrowia, wyznacza cele strategiczne oraz wskazuje działania o charakterze operacyjnym.

Zgodnie z ustawowym terminem do dnia 30 czerwca 2019 roku Zarząd Województwa Lubelskiego zatwierdził 18 sprawozdań finansowych za 2018 r. podległych jednostek ochrony zdrowia. Według wstępnych informacji finansowych przekazanych w sprawozdaniach z wykonania planu rzeczowo-finansowego za 2019 r. jednostki ochrony zdrowia zanotowały łączną stratę w wysokości ok. 141,49 mln zł. Wyżej wymienione podmioty lecznicze na koniec 2019 roku dysponowały łózkami w ilości 5 308. Natomiast zatrudnienie na dzień 31.12.2019 r. wynosiło 12 525 osób (11 630,4 etatów).

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze ochrony zdrowia przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 6, Tabela 7).

Tabela 6. Strategie i programy w obszarze ochrony zdrowia

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2019 roku
1.	<i>Program Strategiczny Ochrony Zdrowia Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020</i>	UCHWAŁA NR CCL/5214/2014 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 10 czerwca 2014 r. w sprawie przyjęcia „Programu Strategicznego Ochrony Zdrowia Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020”	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie programu
2.	<i>Program prozdrowotny w zakresie zapobiegania chorobom kręgosłupa oraz fizjoprofilaktyki dotyczącej ergonomii pracy na lata 2017-2021 (kontynuacja programu realizowanego w latach 2012-2015) w 2019 roku.</i>	UCHWAŁA NR XXVIII/592/2019 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie zatwierdzenia prac komisji konkursowej powołanej w celu przeprowadzenia konkursu ofert na wybór realizatora programu polityki zdrowotnej pn. „Program prozdrowotny w zakresie zapobiegania chorobom kręgosłupa oraz fizjoprofilaktyki dotyczącej ergonomii pracy na lata 2017-2021 (kontynuacja programu realizowanego w latach 2012-2015)” w 2019 roku.	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie programu • Proces monitorowania i ewaluacji
3.	<i>Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych w oparciu o szczepienia przeciwko pneumokokom w województwie lubelskim w latach 2016-2021</i>	UCHWAŁA NR XXX/628/2019 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie zatwierdzenia prac komisji konkursowej powołanej w celu przeprowadzenia konkursu ofert na wybór realizatora w roku 2019 programu polityki zdrowotnej pn. Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych w oparciu o szczepienia przeciwko pneumokokom w województwie lubelskim w latach 2016-2021.	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie programu • Proces monitorowania i ewaluacji
4.	<i>Program profilaktyki raka skóry dla mieszkańców województwa lubelskiego na lata 2018-2021 (kontynuacja programu realizowanego w latach 2014–2017)</i>	UCHWAŁA NR XL/962/2019 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 14 maja 2019 r. w sprawie zatwierdzenia prac komisji konkursowej powołanej w	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie programu • Proces monitorowania i ewaluacji

		<p>celu przeprowadzenia konkursu ofert na wybór realizatora w roku 2019 programu polityki zdrowotnej pn. Program profilaktyki raka skóry dla mieszkańców województwa lubelskiego na lata 2018-2021 (kontynuacja programu realizowanego w latach 2014-2017).</p>	
--	--	--	--

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DZiPS UMWL, 2020 r.

Tabela 7. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze ochrony zdrowia

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2019 r.)	Wartość finansowa (2019 r.) (w tym udział środków z Budżetu WL w zł) oraz źródło finansowania
1.	Kontrola trybu, zakresu i sposobu przeprowadzania badań psychologicznych, prowadzonej dokumentacji, wydawanych orzeczeń, warunków lokalowych, spełniania przez uprawnionego psychologa wymaganych warunków.	<ul style="list-style-type: none"> art. 88 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 roku o kierujących pojazdami 	<ul style="list-style-type: none"> 30 kontroli 	Dotacja z Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego: <ul style="list-style-type: none"> 32 792,00 zł kwota zaplanowanej dotacji 31 922,92 zł kwota wykorzystana
2.	Kontrola prawidłowości wykonywania badań lekarskich, dokumentacji prowadzonej w związku z tymi badaniami oraz wydawaniem orzeczeń.	<ul style="list-style-type: none"> art. 80 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 roku o kierujących pojazdami 	<ul style="list-style-type: none"> 29 kontroli 	Dotacja z Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego: <ul style="list-style-type: none"> 30 000,00 zł kwota zaplanowanej dotacji 28 406,87 zł kwota wykorzystana
3.	Kontrola podmiotów leczniczych, dla których Samorząd Województwa Lubelskiego jest podmiotem tworzącym w zakresie: realizacji zadań określonych w regulaminie organizacyjnym i statucie, dostępności i jakości udzielanych świadczeń zdrowotnych, podejmowania i realizacji działań zapobiegających szerezeniu się zakażeń i chorób zakaźnych oraz sprawdzające .	<ul style="list-style-type: none"> art. 121 ust. 1, 2, 3, i ust. 4 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> 10 kontroli 	nie dotyczy

4.	Kontrola podmiotów leczniczych dla których Samorząd Województwa Lubelskiego jest podmiotem tworzącym w zakresie: prawidłowości gospodarowania mieniem ruchomym.	<ul style="list-style-type: none"> art. 59, art.121 ust. 2, 3, i ust. 4 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej art. 41 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa 	<ul style="list-style-type: none"> 8 kontroli 	nie dotyczy
5.	Nadzór nad gospodarką finansową podmiotów leczniczych.	<ul style="list-style-type: none"> art. 59, art.121 ust. 2, 3, i ust. 4 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej art. 41 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa 	<ul style="list-style-type: none"> 7 programów naprawczych złożonych do 30.09.2018 r. przyjętych przez ZWL 14.02.2019 r. 8 programów naprawczych złożonych do 30.09.2019 r. przyjętych przez ZWL 5.11.2019 r. 	nie dotyczy
6.	Rozpatrywanie informacji o sprzecznych orzeczeniach psychologicznych.	<ul style="list-style-type: none"> art. 88 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 roku o kierujących pojazdami 	<ul style="list-style-type: none"> 3 rozpatrzone informacji 	nie dotyczy
7.	Przyjęcie do szpitala psychiatrycznego osób skierowanych na leczenie psychiatryczne bez wymaganej zgody (na podstawie postanowienia sądowego)	<ul style="list-style-type: none"> art. 46 ust. 2b ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> 43 zlecone transporty 31 rozliczone transporty 	Dotacja z Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego: <ul style="list-style-type: none"> 30 000,00 zł kwota zaplanowanej dotacji 25 232,20 zł kwota wykorzystana
8.	Prowadzenie ewidencji psychologów uprawnionych do badań psychologicznych w zakresie psychologii transportu.	<ul style="list-style-type: none"> art. 87 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami. 	<ul style="list-style-type: none"> 16 decyzji w sprawie wpisu do ewidencji 16 zaświadczeń w sprawie wpisu 15 pozostałych zmian w ewidencji 	nie dotyczy
9.	Prowadzenie rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną wykonującą badania psychologiczne w zakresie psychologii transportu oraz ewidencji jednostek prowadzących pracownię psychologiczną.	<ul style="list-style-type: none"> art. 85 i 86 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami. 	<ul style="list-style-type: none"> 10 zaświadczeń w sprawie wpisu 28 pozostałych zmian w rejestrze (wykreślenia, zawieszenia, aktualizacje) 	nie dotyczy
10.	Prowadzenie ewidencji lekarzy uprawnionych do przeprowadzania badań lekarskich w zakresie braku lub	<ul style="list-style-type: none"> art. 77 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami. 	<ul style="list-style-type: none"> 3 decyzje w sprawie wpisu oraz 2 zaświadczenia 	nie dotyczy

	istnienia przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami.		o wpisie	
11.	Rozpatrywanie skarg na podległe podmioty lecznicze.	<ul style="list-style-type: none"> • Dział VIII ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - KPA 	<ul style="list-style-type: none"> • 6 rozpatrzonych skarg 	nie dotyczy
12.	Zmiany Statutów podmiotów leczniczych, dla których podmiotem tworzącym jest Samorząd Województwa Lubelskiego.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 42 ust. 4 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 uchwała SWL w sprawie zmiany Statutu 	nie dotyczy
13.	Przeprowadzanie postępowań konkursowych na stanowiska dyrektorów podmiotów leczniczych dla których podmiotem tworzącym jest Samorząd Województwa Lubelskiego.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 49 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> • 6 przeprowadzonych postępowań 	nie dotyczy
14.	Realizacja zadań z zakresu konkursów na niektóre stanowiska kierownicze w podległych podmiotach leczniczych.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 49 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> • 2 uchwały ZWL w sprawie wskazania przedstawicieli • 34 publikacje ogłoszeń 	nie dotyczy
15.	Zmiany składów Rad Społecznych podległych podmiotów leczniczych oraz zatwierdzanie regulaminów Rad Społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 48 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> • 17 uchwał ZWL w sprawie zmiany składu rad społecznych, • 1 uchwała ZWL w sprawie powołania rady społecznej, 	nie dotyczy
16.	Załatwianie spraw z zakresu nadzoru nad podległymi podmiotami leczniczymi.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 121 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> • 81 spraw 	nie dotyczy
17.	Wydawanie na żądanie Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych opinii o wywiązywaniu się przez kierowników podmiotów leczniczych, dla których podmiotem tworzącym jest Województwo Lubelskie z obowiązków służbowych.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 96 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 opinia 	nie dotyczy
18.	Analiza i konsultowanie projektów aktów prawnych z zakresu ochrony zdrowia oraz przygotowanie opinii do stanowisk Konwentu Marszałków RP.		<ul style="list-style-type: none"> • 55 konsultacji aktów prawnych • 8 opinii do stanowisk 	nie dotyczy
19.	Szkolenie osób wykonujących zawody medyczne w podmiotach leczniczych dla których podmiotem tworzącym jest Samorząd Województwa Lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> • Umowa z podmiotami leczniczymi, dla których podmiotem tworzącym jest Samorząd Województwa Lubelskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • 893 przeszkolonych osób 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> • 205 000 zł (Budżet WL)
20.	Udzielenie karencji w spłacie pożyczki Szpitala Neuropsychiatrycznego im. Prof. M. Kaczyńskiego SP ZOZ w Lublinie - pożyczka z 2009 r. i z 2011 r.) – wydłużenie karencji w spłacie kapitału	<ul style="list-style-type: none"> • Uchwała nr XIII/236/2019 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 15 stycznia 2019 r. zmieniająca uchwałę w sprawie udzielenia pożyczki pieniężnej 	<ul style="list-style-type: none"> • nie dotyczy 	nie dotyczy

		<p>Szpitalowi Neuropsychiatrycznemu im. Prof. Mieczysława Kaczyńskiego SPZOZ w Lublinie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Nr XIII/237/2019 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 15 stycznia 2019 r. zmieniająca uchwałę w sprawie udzielenia pożyczki pieniężnej Szpitalowi Neuropsychiatrycznemu im. Prof. Mieczysława Kaczyńskiego SPZOZ w Lublinie 		
21.	Sfinansowanie staży podyplomowych	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 września 2012 r. w sprawie stażu podyplomowego lekarza i lekarza dentysty • Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty 	<ul style="list-style-type: none"> • 576 staży 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 14 823 496,33 zł <p>Źródło finansowania: MZ (Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych)</p>
22.	Szkolenia z tytułu realizacji staży podyplomowych w 2019 r.	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 września 2012 r. w sprawie stażu podyplomowego lekarza i lekarza dentysty • Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty 	<ul style="list-style-type: none"> • 259 osób przeszkolonych w zakresie bioetyki • 259 osób przeszkolonych w zakresie orzecznictwa lekarskiego, • 259 osób w przeszkolonych w zakresie prawa medycznego • 247 osób przeszkolonych w zakresie transfuzjologii klinicznej • 58 osób przeszkolonych w zakresie ratownictwa medycznego • 207 osób przeszkolonych w zakresie medycyny ratunkowej • 220 osób przeszkolonych w zakresie HIV i AIDS. 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 348 112 zł <p>Źródło finansowania: MZ (Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych)</p>
23.	Szkolenie osób wykonujących zawody medyczne w podmiotach leczniczych dla których podmiotem	<ul style="list-style-type: none"> • Umowa z podmiotami leczniczymi, dla których podmiotem tworzącym jest 	<ul style="list-style-type: none"> • 881 przeszkolonych osób 	<p>Wydatki:</p>

	tworzącym jest Samorząd Województwa Lubelskiego	Samorząd Województwa Lubelskiego		<ul style="list-style-type: none"> 216 000 zł (Budżet WL)
24.	Zadania inwestycyjne (środki własne BWL) Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego SPZOZ w Lublinie, Projekt pn.: 1/ „Zakup sprzętu medycznego dla Klinicznego Oddziału Toksykologiczno – Kardiologicznego: aparat echokardiograficzny i chromatograf cieczowy”	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> zrealizowane zadanie 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 1 581 797,19 zł (Budżet WL)
25.	Zadania inwestycyjne (środki własne BWL) SP Szpital Wojewódzki im. Jana Bożego w Lublinie, 1/ Zakup lasera do chirurgii endoskopowej na potrzeby Oddziału Urologii i Onkologii Urologicznej 2/ Krajowy program zmniejszania umieralności z powodu przewlekłych chorób płuc poprzez tworzenie sal nieinwazyjnej wentylacji mechanicznej na lata 2016-2019.	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> zrealizowane zadanie 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 344 328,03 zł 413 740,00 zł
26.	Zadania inwestycyjne (środki własne BWL) SP Szpital Wojewódzki im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu, 1/ Zakup angiografu stacjonarnego przeznaczonego do zabiegów wewnątrznaczyniowych w obrębie tętnic wewnątrzczaszkowych oraz wykonanie prac budowlanych dostosowujących pomieszczenia dla potrzeb angiografu w ramach zdania p.n. „Utworzenie wzorcowego ośrodka kompleksowej opieki nad pacjentami ze schorzeniami neurologiczno-neurochirurgicznymi w Samodzielnym Publicznym Szpitalu Wojewódzkim im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> zrealizowane zadanie 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 1 600 000,00 zł
27.	Zadania inwestycyjne (środki własne BWL) SP Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Chełmie, 1/ wymiana 150 stacji roboczych oraz rozbudowa infrastruktury teleinformatycznej o system domenowy 2/ Remont oddziału urazowo – ortopedycznego	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> zrealizowane zadanie 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 230 830,66 zł 54 755,63 zł
28.	Zadania inwestycyjne (środki własne BWL) Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Białej Podlaskiej. 1/ Bialska Onkologia	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 88 487,00 zł
29.	Zadania inwestycyjne (środki własne BWL) Samodzielna Publiczna Stacja Pogotowia Ratunkowego i Transportu	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> zrealizowane zadanie 	Wydatki:

	Sanitarnego w Zamościu 1/ Zadania remontowe			<ul style="list-style-type: none"> • 378 000 zł
30.	Zadania inwestycyjne (środki własne BWL) SP Sanatorium Gruźlicy i Chorób Płuc w Poniatowej: 1/ Remont budynku Pawilonu „A” i łącznika w związku z dostosowaniem budynku do przepisów ochrony przeciwpożarowej	<ul style="list-style-type: none"> • art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> • zrealizowane zadanie 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 223 883,60 zł
31.	Zadania inwestycyjne (środki własne BWL) Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy CP-L w Lublinie: 1/ Zakup aparatu mammograficznego.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> • zrealizowane zadanie 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 500 000 zł
32.	Pomoc dla Powiatu Opolskiego na zakup ambulansu ratunkowego dla zespołu ratownictwa medycznego Powiatowego Centrum Zdrowia Sp. z o.o. w Opolu Lubelskim		<ul style="list-style-type: none"> • zrealizowane zadanie 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 30 000 zł
33.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych SP Szpital Wojewódzki im. Jana Bożego w Lublinie, Projekt pn. Rozwój elektronicznych usług publicznych oraz elektronicznej dokumentacji medycznej w SPSzW im. Jana Bożego w Lublinie oraz SPSzW w Radecznicy.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> • w trakcie realizacji projektu 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wartość projektu 4 865 107,56 zł (Budżet WL - 729 766,13 zł) • (Budżet WL 2019 - 186 111,85 zł)
34.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych SP Szpital Wojewódzki im. Jana Bożego w Lublinie, Projekt pn „Rozwój i podniesienie jakości usług medycznych w SPSzW im. Jana Bożego w Lublinie poprzez utworzenie nowych i reorganizację już istniejących świadczeń medycznych w ramach Ambulatoryjnej Opieki Specjalistycznej”	<ul style="list-style-type: none"> • art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> • zrealizowane zadania 	<ul style="list-style-type: none"> • Wartość projektu 1 128 453,50 zł (Budżet WL - 183 063,53 zł) • (Budżet WL 2019 – 171 133,21 zł)
35.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych SP Szpital Wojewódzki im. Jana Bożego w Lublinie, Projekt pn „Wzmocnienie działań w zakresie dostępności i jakości usług w ramach Podstawowej Opieki Zdrowotnej w SPSzW im. Jana Bożego w Lublinie	<ul style="list-style-type: none"> • art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> • zrealizowane zadanie 	<ul style="list-style-type: none"> • Wartość projektu 117 987,77 zł (Budżet WL - 28 124,92) • (Budżet WL 2019 – • 25 386,15 zł

36.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych SP Szpital Wojewódzki im. Jana Bożego w Lublinie, Projekt pn „Centrum Wspierania Nowego Życia - Rewaloryzacja zabytkowego budynku dawnego Szpitala Żydowskiego oraz jego adaptacja w celu nadania mu nowych funkcji użytkowych, wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem"	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	<ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 11 677 054,20 zł (Budżet WL - 2 672 441,22 (Budżet WL 2019 – 136 899,42 zł
37.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych "Podniesienie efektywności energetycznej budynków Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego SPZOZ w Lublinie"	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	<ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 12 217 953,98 zł,(Budżet WL-3 687 523,01 zł. Budżet WL 2019 – 0,00 zł
38.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej im. św. Jana z Dukli, Projekt pn. „Informatyzacja Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej w celu wprowadzenia Elektronicznej Dokumentacji Medycznej oraz usług E-zdrowia”	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 3 394 800 zł (Budżet WL - 509 220 zł) Budżet WL 2019 - 189 112,50
39.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków finansowych z budżetu państwa: Utworzenie wzorcowego ośrodka kompleksowej opieki nad pacjentami ze schorzeniami neurologiczno-neurochirurgicznymi w Samodzielnym Publicznym Szpitalu Wojewódzkim im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu – II etap	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> zrealizowane zadania 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu: 3 151 000 zł Budżet WL 2019 – 604 547,90
40.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków finansowych z budżetu państwa Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej im. św. Jana z Dukli, Projekt pn. „Zakup specjalistycznego wyposażenia i technologii teleinformatycznych dla Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej im. św. Jana z Dukli”	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 67 428 652,25 zł (Budżet WL -33 749 536,25 zł) (Budżet WL 2019 – 4 332 292,28 zł
41.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków finansowych z budżetu państwa Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej im. św. Jana z Dukli, Projekt pn. „Rozbudowa i modernizacja Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej”.	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 306 479 005,53 zł (Budżet WL -138 079 005,53 zł) (Budżet WL 2019 –

				<ul style="list-style-type: none"> 60 086 697,67 zł
42.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Białej Podlaskiej, Projekt pn.: „Poprawa efektywności działalności wojewódzkich podmiotów leczniczych w obszarach potrzeb zdrowotnych mieszkańców województwa lubelskiego poprzez niezbędne, z punktu widzenia udzielania świadczeń zdrowotnych, prace remontowo – budowlane, w tym zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, a także wyposażenia w sprzęt medyczny”	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 20 412 544,96 zł (Budżet WL - 1 473 331,95 zł) (Budżet WL 2019 -1 410 490,29)
43.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych w Samodzielnym Publicznym Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Chełmie, Projekt pn.: „Poprawa efektywności działalności wojewódzkich podmiotów leczniczych w obszarach potrzeb zdrowotnych mieszkańców województwa lubelskiego poprzez niezbędne, z punktu widzenia udzielania świadczeń zdrowotnych, prace remontowo – budowlane, w tym zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, a także wyposażenia w sprzęt medyczny”	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 23 323 727,22 zł (Budżet WL – 1 717 661,73zł) (Budżet WL 2019 – 0 zł)
44.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Jana Bożego w Lublinie, Projekt pn.: „Poprawa efektywności działalności wojewódzkich podmiotów leczniczych w obszarach potrzeb zdrowotnych mieszkańców województwa lubelskiego poprzez niezbędne, z punktu widzenia udzielania świadczeń zdrowotnych, prace remontowo – budowlane, w tym zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, a także wyposażenia w sprzęt medyczny”	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 40 226 561,74zł (Budżet WL – 2 898 024,57 zł) (Budżet WL 2019 - 1 935 173,86 zł)
45.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego SPZOZ w Lublinie, Projekt pn.: „Poprawa efektywności działalności wojewódzkich podmiotów leczniczych w obszarach potrzeb zdrowotnych mieszkańców województwa lubelskiego poprzez niezbędne, z punktu widzenia	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 38 881 443,70 zł (Budżet WL – 3 061 860,36 zł) (Budżet WL 2019 -

	udzielania świadczeń zdrowotnych, prace remontowo – budowlane, w tym zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, a także wyposażenia w sprzęt medyczny”			1 898 187,46 zł)
46.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Szpital Neuropsychiatryczny im. prof. M. Kaczyńskiego SP ZOZ w Lublinie, Projekt pn.: „Poprawa efektywności działalności wojewódzkich podmiotów leczniczych w obszarach potrzeb zdrowotnych mieszkańców województwa lubelskiego poprzez niezbędne, z punktu widzenia udzielania świadczeń zdrowotnych, prace remontowo – budowlane, w tym zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, a także wyposażenia w sprzęt medyczny”	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 21 640 927,38 zł (Budżet WL – 1 592 290,44 zł) (Budżet WL 2019 - 556 550,43 zł)
47.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu, Projekt pn.: „Poprawa efektywności działalności wojewódzkich podmiotów leczniczych w obszarach potrzeb zdrowotnych mieszkańców województwa lubelskiego poprzez niezbędne, z punktu widzenia udzielania świadczeń zdrowotnych, prace remontowo – budowlane, w tym zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, a także wyposażenia w sprzęt medyczny”	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 35 008 300,00 zł (Budżet WL – 2 549 030,74 zł) (Budżet WL 2019 - 891 167,04 zł)
48.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej, Projekt pn.: Perspektywna pełnoprofilowa onkologia dla Lubelszczyzny – doposażenie Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej im. św. Jana z Dukli w Lublinie poprzez zwiększenie jakości i dostępności do specjalistycznych świadczeń onkologicznych.	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 41 690 899,11 zł (Budżet WL – 2 305 506,73 zł) (Budżet WL 2019 -385 171,07 zł)
49.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Szpital Neuropsychiatryczny im. Prof. Mieczysława Kaczyńskiego SPZOZ w Lublinie, Projekt pn.: Informatyzacja i rozwój usług elektronicznych w Szpitalu Neuropsychiatrycznym im. Prof. M. Kaczyńskiego SPZOZ w Lublinie.	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 4 090 000 zł (Budżet WL – 690 000 zł) (Budżet WL 2019 -

				390 000 zł.
50.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu, Projekt pn.: Modernizacja systemów informatycznych w celu zapewnienia dostępności, integracji oraz cyfryzacji nowych usług i poprawę funkcjonalności istniejących usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną w zakresie e-zdrowia.	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 3 499 631,67 zł (Budżet WL – 524 944,75 zł) (Budżet WL 2019 - 287 103,18 zł)
51.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu, Modernizacja Infrastruktury Ambulatoryjnej Opieki Specjalistycznej w SP Szpitalu Wojewódzkim im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu w celu ułatwienia dostępu do poradni dostosowania do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami a także zakup sprzętu medycznego	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu: 2 545 424,54 (Budżet WL – 348 297,07 zł) Budżet WL 2019 – 36 203,23
52.	Ocena zasadności zastosowania przymusu bezpośredniego wobec osób z zaburzeniami psychicznymi	<ul style="list-style-type: none"> art. 6 ust. 4, art. 18 ust. 3 i ust. 10 pkt.2 oraz art. 46 ust. 2c ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego 	<ul style="list-style-type: none"> zrealizowane zadanie 	<p>Plan finansowy na realizację zadania 25 000,00 zł.</p> <p>Środki finansowe z BP</p> <p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 6 230,00 zł.

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DZiPS UMWL, 2020 r.

4.1. Obszar: POMOC I INTEGRACJA SPOŁECZNA

Działania w ramach obszaru tematycznego Pomoc i Integracja Społeczna Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie poprzez powierzenie zadań Departamentowi Zdrowia i Polityki Społecznej (OZ) oraz Regionalnemu Ośrodkowi Polityki Społecznej w Lublinie (ROPS).

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie jako jednostka organizacyjna Samorządu Województwa Lubelskiego jest aktywnym uczestnikiem, kreatorem, a także koordynatorem działań samorządu w zakresie polityki społecznej. Jednym z głównych zadań ROPS jest opracowanie i monitorowanie **wdrażania strategii wojewódzkiej** w zakresie **polityki społecznej** obejmującej programy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, pomocy społecznej, wsparcia rodziny, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, współpracy z organizacjami pozarządowymi. ROPS diagnozuje i monitoruje wybrane problemy społeczne, w tym rozpoznaje przyczyny ubóstwa w regionie. Organizuje także kształcenie zawodowe kadry realizującej zadania w zakresie pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, koordynuje działania na rzecz rozwoju sektora ekonomii społecznej w województwie oraz realizuje szereg projektów ze środków unijnych w partnerstwie z innymi województwami. W strukturze ROPS funkcjonuje również Ośrodek Adopcyjny.

Działania prowadzone przez ROPS odbywają się głównie we współpracy z:

- organizacjami pozarządowymi,
- powiatami, gminami,
- innymi jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej,
- organami doradczymi i opiniodawczymi, w tym z Wojewódzką Radą ds. Osób Niepełnosprawnych, Wojewódzką Radą ds. Polityki Senioralnej oraz ze środowiskiem naukowym.

Szeroko zakrojona współpraca służyć ma realizacji bieżących działań oraz inspirowaniu i promowaniu nowych rozwiązań w zakresie polityki społecznej.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze pomocy i integracji społecznej przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 8, Tabela 9).

Tabela 8. Strategie i programy w obszarze pomocy i integracji społecznej

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2019 roku
1.	Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXXVIII/612/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. w sprawie przyjęcia Strategii Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014 - 2020	<ul style="list-style-type: none"> • monitoring realizacji Programów: <ul style="list-style-type: none"> - Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych na lata 2014-2020, - Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017-2020 -Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017-2020, - Wojewódzki Program na Rzecz Osób Starszych na lata 2016-2020, - Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017- 2020, -Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Lubelskim na lata 2014-2020, -Regionalny Program Pomocy Społecznej i Włączenia Społecznego na lata 2016-2020.
2.	Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych na lata 2014-2020	<p>Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XLV/701/2014 z dnia 26 maja 2014 r. w sprawie przyjęcia „Programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2014-2020”</p> <p>Przyjęcie zaktualizowanej treści Programu - Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XLV/658/2018 z dnia 13 listopada 2018 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia „Programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • monitoring i ewaluacja Programu: <ul style="list-style-type: none"> - Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr XXXIX/930/2019 z dnia 7 maja 2019 r. w sprawie przyjęcia Raportu z monitoringu realizacji „Programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2014-2020” - dane za 2018 rok.

		społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2014-2020”.	
3.	Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017-2020	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXV/363/2016 z dnia 30 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> ● Raport z wykonania w 2018 roku Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017-2020: <ul style="list-style-type: none"> – Protokół nr IV/2019 z sesji Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 11 marca 2019 r., – Dokument przedłożono Komisji Polityki Społecznej i Równego Traktowania Sejmiku Województwa Lubelskiego.
4.	Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017-2020	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXV/362/2016 z dnia 30 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> ● monitoring i ewaluacja Programu: <ul style="list-style-type: none"> – „Raport z Monitoringu Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017-2020 za 2018 rok” – Uchwała Nr LXVI/1513/2019 ZWL z dnia 20 sierpnia 2019 r. w sprawie przyjęcia dokumentu, – Przedłożenie dokumentu Komisji Polityki Społecznej i Równego Traktowania Sejmiku Województwa Lubelskiego.
5.	Wojewódzki Program na Rzecz Osób Starszych na lata 2016-2020	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr LXXIII/1526/2015 z dnia 22 grudnia 2015 r. w sprawie przyjęcia „Wojewódzkiego Programu na Rzecz Osób Starszych na lata 2016-2020”	<ul style="list-style-type: none"> ● monitoring i ewaluacja Programu: <ul style="list-style-type: none"> – „Raport z monitoringu Wojewódzkiego Programu na Rzecz osób Starszych na lata 2016 – 2020 za 2018 rok”- Uchwała Nr LXXXII/1767/2019 ZWL z dnia 15 października 2019 r. w sprawie przyjęcia dokumentu, – przedłożenie dokumentu Komisji Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Sejmiku Województwa Lubelskiego.
6.	Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXV/361/2016 z dnia 30 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> ● monitoring i ewaluacja Programu: <ul style="list-style-type: none"> – „Raport z Monitoringu i Ewaluacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2020 za 2018 rok” – Uchwała Nr LXXI/1603/2019 ZWL z dnia 11 września 2019 r. w sprawie przyjęcia dokumentu, – przedłożenie dokumentu Komisji Polityki Społecznej i Równego Traktowania Sejmiku Województwa Lubelskiego.
7.	Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w województwie lubelskim do 2020 roku	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CVIII/2216/2016 z dnia 14 czerwca 2016 r. w sprawie	<ul style="list-style-type: none"> ● monitoring i ewaluacja Programu: <ul style="list-style-type: none"> – „Raport z monitoringu Regionalnego programu rozwoju ekonomii społecznej w

		przyjęcia „Regionalnego programu rozwoju ekonomii społecznej w województwie lubelskim do roku 2020”	województwie lubelskim do roku 2020 za rok 2018” - Uchwała Nr LXVI/1512/2019 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 20 sierpnia 2019 r. w sprawie przyjęcia dokumentu, <ul style="list-style-type: none"> – przedłożenie dokumentu Komisji Polityki Społecznej i Równego Traktowania Sejmiku Województwa Lubelskiego. – „ Raport z ewaluacji Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w woj. lubelskim do roku 2020”, Uchwała Nr CI/2106/2019 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie przyjęcia dokumentu, – przedłożenie dokumentu Komisji Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Sejmiku Województwa Lubelskiego
8.	Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Lubelskim na lata 2014-2020	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XLIII/664/2014 z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Lubelskim na lata 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> ● monitoring i ewaluacja Programu: <ul style="list-style-type: none"> – „Raport z monitoringu Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Lubelskim na lata 2014-2020 za 2018 rok” - Uchwała Nr LXXIV/1667/2019 ZWL z dnia 24 września 2019 r. w sprawie przyjęcia dokumentu, – przedłożenie dokumentu Komisji Polityki Społecznej i Równego Traktowania Sejmiku Województwa Lubelskiego.
9.	Regionalny Program Pomocy Społecznej i Włączenia Społecznego na lata 2016-2020	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XIII/200/2015 z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie przyjęcia Regionalnego Programu Pomocy Społecznej i Włączenia Społecznego na lata 2016-2020	<ul style="list-style-type: none"> ● monitoring i ewaluacja Programu: <ul style="list-style-type: none"> – „Raport z monitoringu Regionalnego Programu Pomocy Społecznej i Włączenia Społecznego na lata 2016-2020 za 2018 rok” - Uchwała Nr LXXIV/1666/2019 ZWL z dnia 24 września 2019 r. w sprawie przyjęcia dokumentu, – przedłożenie dokumentu Komisji Polityki Społecznej i Równego Traktowania Sejmiku Województwa Lubelskiego.
10.	Wojewódzki program poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy i oparcia społecznego na lata 2018-2022.	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CCLVIII/5064/2018 z dnia 20 marca 2018 r. w sprawie przyjęcia „Wojewódzkiego programu poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy i oparcia społecznego na lata 2018 - 2022”	<ul style="list-style-type: none"> ● Monitoring i ewaluacja Programu: <ul style="list-style-type: none"> -Raport z monitoringu Wojewódzkiego programu poszerzania, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy i oparcia społecznego na lata 2018-2022 za 2018 r.- Uchwała Nr CI/2105/2019 ZWL z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie przyjęcia dokumentu, - przedłożenie dokumentu Komisji Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Sejmiku Województwa Lubelskiego.

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DZIPS UMWL oraz ROPS, 2020 r.

Tabela 9. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze pomocy i integracji społecznej

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2019 r.)	Wartość finansowa (2019 r.): koszt całkowity (w tym udział środków z Budżetu WL w zł) oraz źródło finansowania
1.	Rozwój bazy i infrastruktury obiektów usług społecznych			
1.1.	Przebudowa i rozbudowa obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 6 sierpnia 2004 r. w sprawie określenia zadań samorządu województwa, które mogą być dofinansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> 10 obiektów 	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> 3 528 358,06 zł (środki PFRON)
1.2.	Wsparcie tworzenia i funkcjonowania zakładów aktywności zawodowej	<ul style="list-style-type: none"> Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 17 lipca 2012 r. w sprawie zakładów aktywności zawodowej 	<ul style="list-style-type: none"> 8 funkcjonujących Zakładów Aktywności Zawodowe (Puławy, Łęczna, Stoczek Łukowski, Tomaszów Lubelski, Lublin, Łuków, Janów Lubelski, Kock) 	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> 7 125 306,00 zł w tym: 6 456 562,00 zł (środki PFRON) 668 744,00 zł (środki Budżetu WL)
1.3.	Dofinansowanie ze środków PFRON robót budowlanych prowadzonych przez organizacje pozarządowe	<ul style="list-style-type: none"> Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 6 sierpnia 2004 r. w sprawie określenia zadań samorządu województwa, które mogą być dofinansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> 4 inwestycje (WTZ w Lublinie, Stowarzyszenie w Łabuniach, WTZ w Zamościu, Lokalne Centrum Wspierająco-Aktywizujące w Tomaszowie Lubelskim) 	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> 2 031 253,51 zł (środki PFRON)
2.	Współpraca z podmiotami realizującymi usługi społeczne			
2.1.	Współpraca z organami administracji rządowej oraz	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o 	<ul style="list-style-type: none"> 1 spotkanie 	nie dotyczy

	powiatami i gminami w zakresie rehabilitacji osób niepełnosprawnych	rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych		
2.2.	Zlecenie fundacjom i organizacjom pozarządowym realizacji zadań w zakresie rehabilitacji osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 7 lutego 2008 r. w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleczanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym 	<ul style="list-style-type: none"> 45 umów w drodze otwartego konkursu ofert 5 umów z pominięciem procedury konkursowej 	<p>Koszt:</p> <ul style="list-style-type: none"> 770 870,94 zł (środki PFRON)
2.3.	Zlecenie organizacjom pozarządowym zadań z zakresu pomocy społecznej (zapobiegania dysfunkcjom rodzin, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób starszych, wspierania działań na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym)	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie Uchwała Nr XLV/656/2018 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie „Programu współpracy Samorządu Województwa Lubelskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2019 rok” 	<ul style="list-style-type: none"> 29 umów z organizacjami pozarządowymi 	<p>Koszt:</p> <ul style="list-style-type: none"> 219 000,00 zł
2.4.	Zlecenie zadań publicznych organizacjom pozarządowym (w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i/lub HIV/AIDS oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie)	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Uchwała Nr XLV/656/2018 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie „Programu współpracy Samorządu Województwa Lubelskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami 	<ul style="list-style-type: none"> 40 umów z organizacjami pozarządowymi 	<p>Koszt:</p> <ul style="list-style-type: none"> 657 490,00 zł

		prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2019 rok”		
2.5.	Wsparcie Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Lublinie przy Szpitalu Neuropsychiatrycznym im. prof. M. Kaczyńskiego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lublinie	<ul style="list-style-type: none"> Art.22 ust 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi 	<ul style="list-style-type: none"> 1 umowa 	<p>Koszt:</p> <ul style="list-style-type: none"> 30 000 zł
2.6.	Zlecenie fundacjom i organizacjom pozarządowym realizacji zadań w zakresie realizacji Wojewódzkiego Programu rozwoju zróżnicowanych form wspieranego i wspomaganego zatrudnienia oraz przedsiębiorczości społecznej dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi	<ul style="list-style-type: none"> Wojewódzki Program rozwoju zróżnicowanych form wspieranego i wspomaganego zatrudnienia oraz przedsiębiorczości społecznej dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi 	<ul style="list-style-type: none"> 7 umów z pominięciem procedury konkursowej 	<p>Koszt:</p> <ul style="list-style-type: none"> 69 770,00 zł (środki Budżetu WL)
3.	Działania w zakresie pomocy społecznej, polityki senioralnej oraz wspierania dziecka i rodziny			
3.1.	Wsparanie rodzin wielodzietnych w ramach Regionalnej Karty Dużej Rodziny	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> 28 kart dla 7 rodzin 	nie dotyczy
3.2.	Wsparanie osób starszych w ramach Ogólnopolskiej Karty Seniora	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> 2 860 wydanych kart seniora 	nie dotyczy
3.3.	Przeprowadzenie konkursów promujących innowacyjne i wielozakresowe działania na rzecz seniorów	<ul style="list-style-type: none"> Wojewódzki Program na Rzecz Osób Starszych na lata 2016-2020 	<ul style="list-style-type: none"> 2 konkursy, tj. „Gmina przyjazna Seniorom” i „Aktywny Senior” 	nie dotyczy
3.4.	Zorganizowanie Konferencji „Wojewódzki Dzień Seniora”	<ul style="list-style-type: none"> Wojewódzki Program na Rzecz Osób Starszych na lata 2016-2020 	<ul style="list-style-type: none"> 1 wydarzenie, udział 350 osób 	Koszt:30 400,00 zł
3.5.	Zapewnienie dzieciom stabilnej, bezpiecznej przyszłości w rodzinie adopcyjnej	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> 227 dzieci zgłoszonych 50 zakwalifikowanych do adopcji 27 dokonanych doborów rodziny adopcyjnej zgodnie z indywidualnymi potrzebami dziecka 79 dzieci przysposobionych 24 dzieci zgłoszonych do Wojewódzkiego Banku 	nie dotyczy

			<p>Danych</p> <ul style="list-style-type: none"> 6 dzieci zgłoszonych do Centralnego Banku Danych (dla których nie znaleziono rodziny w Polsce) 	
3.6.	Działania diagnostyczno- konsultacyjne w zakresie pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> 1 568 porady, wywiady, badania 	nie dotyczy
3.7.	Szkolenia dla kandydatów do przysposobienia dziecka	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> 68 świadectw ukończenia szkolenia 	nie dotyczy
3.8.	Szkolenia dla kandydatów do pełnienia roli rodziny zastępczej (wszystkich rodzajów), prowadzenia rodzinnego domu dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> 40 świadectw ukończenia szkolenia 	nie dotyczy
3.9.	Wydawanie opinii kwalifikacyjnej o kandydatach do przysposobienia	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> 85 wydanych opinii 	nie dotyczy
3.10.	Udział w ocenie sytuacji dziecka umieszczonego w instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> 531 posiedzeń zespołów w sprawie 1 814 dzieci 	nie dotyczy
3.11.	Udzielanie pomocy i wsparcia psychologiczno-pedagogicznego	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> 354 porad w ramach wspierania rodzin adopcyjnych 150 porady w ramach wspierania rodzin naturalnych 	nie dotyczy
3.12.	Zorganizowanie debaty „Dlaczego rodzina zastępcza?” promującej rozwój rodzicielstwa zastępczego w województwie lubelskim.	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> 1 wydarzenie, udział ok. 400 osób 	
3.13.	Opracowanie „Standardów dotyczących procedury kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej w województwie lubelskim”.	<ul style="list-style-type: none"> Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014- 2020 	<ul style="list-style-type: none"> 1 standard 	Koszt: 5 000,00 zł
3.14.	Udział w kampaniach profilaktycznych dotyczących walki z uzależnieniami	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym 	<ul style="list-style-type: none"> 1 umowa dotycząca udziału w Ogólnopolskiej Kampanii 	Koszt:

			<ul style="list-style-type: none"> Profilaktycznej „NIEĆPA” 1 porozumienie dotyczące kampanii „Odpal myślenie nie wchodzi w uzależnienie”, „Trzeźwy umysł na drodze” 	<ul style="list-style-type: none"> 31 820,00 zł
4	Monitorowanie problemów społecznych mieszkańców województwa lubelskiego			
4.1.	Opracowanie oceny zasobów pomocy społecznej za 2018 r.	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> 1 raport diagnostyczny 	nie dotyczy
	Przeprowadzenie badania „Dostępność usług skierowanych do osób starszych w gminach województwa lubelskiego”, w tym opracowanie raportu wraz rekomendacjami.	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Wojewódzki Program na Rzecz Osób Starszych na lata 2016 - 2020 	<ul style="list-style-type: none"> 1 raport 	19 500,00 zł
4.2.	Opracowanie „Raportu wojewódzkiego: Monitorowanie problemu narkotyków i narkomanii na terenie województwa lubelskiego w roku 2018”.	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii 	<ul style="list-style-type: none"> 1 raport 	nie dotyczy
4.3.	Przeprowadzenie badania „Diagnoza skali przemocy w rodzinie, charakterystyka osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc w rodzinie oraz rodzaje działań instytucjonalnych przeciwdziałających zjawisku przemocy w rodzinie”.	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 	<ul style="list-style-type: none"> 1 raport 	17 430,00 zł
4.4.	Badanie społeczne „Diagnoza województwa lubelskiego w zakresie używania substancji psychoaktywnych wśród osób dorosłych oraz dostępności ofert pomocowej w obszarze przeciwdziałania uzależnieniu od substancji psychoaktywnych”.	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym 	<ul style="list-style-type: none"> 1 raport 	54 900,00 zł
4.5.	ESPAD- Europejski program badań ankietowych w szkołach.	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym 	<ul style="list-style-type: none"> 1 raport 	59 910,84 zł
5.	Koordinacja, rozwój systemu i poprawa mechanizmów wspierania usług społecznych			
5.1.	Opiniowanie wniosku o wpis do rejestru ośrodków przyjmujących grupy turnusów rehabilitacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> 5 skontrolowanych ośrodków przyjmujących grupy turnusów rehabilitacyjnych 	nie dotyczy
5.2.	Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, przedstawicieli	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, 	<ul style="list-style-type: none"> 5 szkoleń, 347 uczestników 	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> 171 648,40 zł, w tym:71

	instytucji realizujących działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy i powiatu realizujących zadania wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, • Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. 		648,40 zł (Budżet WL)
5.3.	Merytoryczna i finansowa kontrola realizacji zadań zleconych organizacjom pozarządowym w zakresie pomocy społecznej.	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie 	<ul style="list-style-type: none"> • 15 kontroli • 29 sprawozdań 	nie dotyczy
5.4.	Kontrola realizacji zadań zleconych organizacjom pozarządowym w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i/lub HIV/AIDS oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie 	<ul style="list-style-type: none"> • 13 kontroli 	nie dotyczy
5.5.	Merytoryczna i finansowa kontrola realizacji zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie • Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • 40 kontroli 	nie dotyczy
5.6.	Aktualizacja Informatora o dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	<ul style="list-style-type: none"> • Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017 - 2022 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 informator dostępny jest na stronie 	nie dotyczy
5.7.	Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr realizujących zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i/lub HIV/AIDS oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016- 2020 	<ul style="list-style-type: none"> • szkolenie pn. „Zaburzenia psychiczne a używanie środków psychoaktywnych”, 82 uczestników 	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> • 40 098,00zł
5.8.	Aktualizacja i wydruk Informatora „Miejsca przyjazne Seniorom”.	<ul style="list-style-type: none"> • Wojewódzki Program na Rzecz Osób Starszych na lata 2016 - 2020 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 informator dostępny na stronie www.rops.lubelskie.pl 	Koszt <ul style="list-style-type: none"> • 5 382,48 zł
5.9.	Szkolenie asystentów/trenerów pracy osób z zaburzeniami psychicznymi oraz przygotowanie i przeprowadzenie spotkań dotyczących zatrudnienia oraz przełamywania stereotypów dotyczących osób z zaburzeniami psychicznymi	<ul style="list-style-type: none"> • Wojewódzki Program rozwoju zróżnicowanych form wspieranego i wspomaganego zatrudnienia oraz przedsiębiorczości społecznej dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami 	<ul style="list-style-type: none"> • 2 umowy 	Koszt <ul style="list-style-type: none"> • 23 080,00 zł (środki Budżetu WL)

		psychicznymi		
5.10.	Aktualizacja Informatora o poradniach specjalistycznych i punktach konsultacyjnych dla rodzin z województwa lubelskiego.	<ul style="list-style-type: none"> Wojewódzki program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> 1 informator dostępny na stronie www.rops.lubelskie.pl 	nie dotyczy
6.	Wspieranie usług społecznych w ramach EFS			
6.1.	Wsparcie w ramach programu POWER (działanie 2.5. i 2.8.)	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 11 lipca 2014r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 	<ul style="list-style-type: none"> 3 projekty ("Bliżej rodziny" - szkolenie dla kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej"; „Standardy w zakresie mieszkalnictwa wspomaganego dla osób chorujących psychicznie po wielokrotnych pobytach w szpitalu psychiatrycznym”; „Liderzy kooperacji”) 	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> 3 073 502,16 zł (wartość podpisanych umów o dofinansowanie)
6.2.	Wsparcie w ramach programu RPOWL (działanie 11.3.)	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 11 lipca 2014r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 	<ul style="list-style-type: none"> 1 projekt („Ekonomia społeczna drogowskaz rozwoju społecznego”) 	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> 588 321,55 zł (wartość podpisanych umów o dofinansowanie)

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DZIIPS UMWL oraz ROPS, 2020 r.

4.2. Obszar: ROLNICTWO I OBSZARY WIEJSKIE

Do podstawowych zadań Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie wspierania rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich należą:

- organizacja przestrzeni i działalności rolniczej, w tym kształtowanie i realizacja polityki rolno-środowiskowej,
- kreowanie bezpieczeństwa żywnościowego województwa, w tym utrzymanie bazy produkcyjnej rolnictwa, dostosowywanie produkcji do zapotrzebowania rynku, utrzymanie żywotnych ekonomicznie gospodarstw rolnych oraz integracja sektora rolniczego i przetwórstwa,
- promocja lubelskiego rolnictwa, w tym realizacja operacji w ramach Planu Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,
- działalność szkoleniowa, informacyjna i doradcza skierowana do lubelskich rolników,
- a także działania związane z wdrażaniem programów operacyjnych, tj.:
  - Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich,
  - Programu Operacyjnego „Rybnictwo i Morze” (PO RYBY 2014-2020)

Działania w ramach obszaru tematycznego Rolnictwo i Obszary Wiejskie, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie poprzez powierzenie zadań Departamentowi Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich UMWL (RR).

Duże znaczenie ma realizacja celów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (zgodnych z PROW 2014-2020). Zakładają one:

- zwiększenie udziału zainteresowanych stron we wdrażaniu inicjatyw na rzecz rozwoju obszarów wiejskich,
- podniesienie jakości realizacja Programu,
- informowanie społeczeństwa i potencjalnych beneficjentów o polityce rozwoju obszarów wiejskich i wsparciu finansowym,
- wspieranie innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich,
- aktywizacja mieszkańców wsi na rzecz podejmowania inicjatyw w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, w tym kreowania miejsc pracy na terenach wiejskich.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego w obszarze rolnictwa i obszarów wiejskich za rok 2019 przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 10).

Tabela 10. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze rolnictwa i obszarów wiejskich

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2019 r.)	Wartość finansowa (2019 r.) (w tym udział środków z Budżetu WL w zł) oraz źródło finansowania
1	Działalność edukacyjna, szkoleniowa i informacyjna w ramach KSOW			
1.1	Spotkanie sołtysów z terenu powiatu lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, • Ustawa z dnia 20 lutego 2015 roku o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 	1 wydarzenie	<ul style="list-style-type: none"> • 14 879,88 ((UE) • 8 505,12 (Budżet WL)
1.2	<p>Szkolenia dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - działań wspierających rozwój obszarów wiejskich w sektorze rolnym oraz LGD - młodzież jako lider społeczności wiejskiej - wspieranie rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich przez podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności w obszarach 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, • Ustawa z dnia 20 lutego 2015 roku o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 	5 szkoleń ((od 40 – 250 osób uczestniczących)	<ul style="list-style-type: none"> • 175 356,29 (UE) • 100 231,15 (Budżet WL)
1.3	<p>Imprezy plenerowe (w ramach KSOW) dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - promocja jakości życia na wsi i obszarów wiejskich - promocja produktów tradycyjnych i regionalnych - promocja współpracy w sektorze rolnym - wspieranie rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich <p>Aktywizacja mieszkańców wsi na rzecz podejmowania inicjatyw w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, w tym kreowania miejsc pracy na terenach wiejskich</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie udziału zainteresowanych stron we wdrażaniu inicjatyw służących rozwojowi obszarów wiejskich 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, • Ustawa z dnia 20 lutego 2015 roku o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 	16 wydarzeń typu: festiwale promocyjno – edukacyjne, pokazy kulinarne, konkursy, warsztaty, kiermasze, wystawy	<ul style="list-style-type: none"> • 409 629,46 (UE) • 234 138,35 (Budżet WL)
1.4	Publikacja promująca produkty tradycyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i 	1 publikacja o charakterze	<ul style="list-style-type: none"> • 11 812,27 (UE)

		<p>Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 lutego 2015 roku o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 	promocyjnym	<ul style="list-style-type: none"> • 6 751,73 (Budżet WL)
1.5	<p>Media realizujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dobre praktyki PROW 2014-2020 na obszarach wiejskich - zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich - promocja produktów tradycyjnych i regionalnych - promocja działań podejmowanych na obszarach wiejskich - zwiększanie zainteresowanych stron we wdrażaniu inicjatyw na rzecz rozwoju obszarów wiejskich - podniesienie jakości realizacji Programu 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, • Ustawa z dnia 20 lutego 2015 roku o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 	<p>3 media:</p> <ul style="list-style-type: none"> - radio – 10 audycji - TVP – 7 audycji - film promocyjny 	<ul style="list-style-type: none"> • 77 550,97 (UE) • 44 327,03 (Budżet WL)
1.6	<p>Wyjazd studyjno-szkoleniowy dotyczący:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wspieranie rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności - zapoznanie się z dobrymi praktykami na obszarach wiejskich - aktywizacja LGD na rzecz podejmowania inicjatyw w zakresie rozwoju obszarów wiejskich - nawiązywanie współpracy i tworzenie partnerstw 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, • Ustawa z dnia 20 lutego 2015 roku o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 	2 wyjazdy studyjno – szkoleniowe na terenie Polski	<ul style="list-style-type: none"> • 49 258,86 (UE) • 28 155,66 (Budżet WL)
1.7	<p>Materiały promocyjne zapewniające aktualne i przejrzyste informacje o PROW 2014-2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, • Ustawa z dnia 20 lutego 2015 roku o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich 	<ul style="list-style-type: none"> - 300 kompletów kalendarzy - 500 ulotek informacyjnych o KSOW - 2160 – gadżety - namiot - 3 roll -up 	<ul style="list-style-type: none"> • 25 207,67 (UE) • 14 408,34 (Budżet WL)

		w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020		
1.8	Konferencja informacyjna o PROW 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, • Ustawa z dnia 20 lutego 2015 roku o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 	2 konferencje (liczba osób 100)	<ul style="list-style-type: none"> • 2 510,20 (UE) • 1 434,80 (Budżet WL)
1.9	Konkurs plastyczny „Europejskie Lubelskie”	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, • Ustawa z dnia 20 lutego 2015 roku o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 	1 konkurs plastyczny	<ul style="list-style-type: none"> • 38 677,50 (UE) • 22 107,50 (Budżet WL)
1.10	Promocja wysokiej jakości żywności tradycyjnej i ekologicznej, rolnictwa oraz przetwórstwa rolno –spożywczego, a także walorów turystycznych naszego regionu.	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa 	Organizacja, udział i wsparcie 37 wydarzeń promujących lubelskie rolnictwo, przetwórstwo rolno-spozywcz, lokalną żywność tradycyjną i wysokiej jakości oraz obszary wiejskiej	314 110,96 zł w tym: 60 000 zł środki KSOW 40 000 zł środki Marketingu Gospodarczego 214110,96 zł środki Budżetu Województwa Lubelskiego
2.	Organizacja przestrzeni i działalności rolniczej			
2.1.	Wydanie decyzji zezwalających na odłów ryb do celów badawczych	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym 	<ul style="list-style-type: none"> • 2 decyzje 	nie dotyczy
2.2.	Wydawanie zezwoleń na odstępowanie od zakazu płoszenia zwierząt łownych	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 13 października 1995 r. - Prawo łowieckie 	<ul style="list-style-type: none"> • 8 zezwoleń 	nie dotyczy
2.3.	Rozpatrywanie wniosków o rekompensaty za szkody łowieckie	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 13 października 1995 r. - Prawo łowieckie 	<ul style="list-style-type: none"> • 375 wniosków 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> • 866 629,05 zł (Budżet)

				Państwa)
2.4	Wydawanie pozwoleń na prowadzenie skupu konopi włóknistych i maku niskomorfinowego	Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wydanych decyzji pozwoleń na skup konopi włóknistych lub maku niskomorfinowego: 17 	Nie dotyczy
2.5	Określanie ogólnej powierzchni i rejonizacji upraw konopi włóknistych i maku niskomorfinowego	Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii	<p>Przygotowanie dwóch uchwał Sejmiku Województwa Lubelskiego:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nr IV/100/2019 w sprawie określenia ogólnej powierzchni przeznaczonej pod uprawy maku i konopi włóknistych oraz rejonizacji tych upraw na terenie województwa lubelskiego w 2019 roku Nr IX/162/2019 zmieniająca uchwałę w sprawie określenia ogólnej powierzchni przeznaczonej pod uprawy maku i konopi włóknistych oraz rejonizacji tych upraw na terenie województwa lubelskiego w 2019 roku 	Nie dotyczy
3.	Kontrola i ocena działalności rolniczej			
3.1.	Ocena wypełniania przez uprawnionych do rybactwa obowiązku prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej w obwodach rybackich	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym 	<ul style="list-style-type: none"> 9 pozytywnych ocen 	nie dotyczy
4.	Ochrona i regulacja populacji zwierząt			
4.1.	Zakup, adaptacja i wsiedlenie zajęcy szaraków do naturalnego środowiska	<ul style="list-style-type: none"> Program odbudowy populacji zwierzyny drobnej w województwie lubelskim w latach 2009-2020 	<ul style="list-style-type: none"> 280 sztuk 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 46 500,00 zł (WFOŚiGW) 46 500,00 zł (Budżet WL)

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DRiROW UMWL, 2020 r.

4.3. Obszar: PLANOWANIE PRZESTRZENNE

Kompetencje samorządu województwa w zakresie planowania przestrzennego wynikają z art. 14 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa oraz z art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zgodnie z którymi do jego zadań własnych należy **kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej** w województwie, w tym uchwalanie planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (PZPWL) stanowi element krajowego systemu planowania przestrzennego i określa zasady i kierunki kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu oraz działania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych stanowiąc formalną, będąc równocześnie merytoryczną płaszczyzną odniesienia dla podejmowanych decyzji przestrzennych. Przyjęte w nim kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego stwarzają warunki dla realizacji zadań inwestycyjnych formułowanych w programach rozwoju.

Działania w ramach obszaru tematycznego Planowanie przestrzenne, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje w ramach zadań powierzonych Departamentowi Strategii i Rozwoju UMWL (SR).

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, PZPWL jest **wiązący dla lokalnych dokumentów planistycznych**, tj. w odniesieniu do:

- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (suikzp) w zakresie zgodności z ustaleniami PZPWL,
- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy (mpzp) – w zakresie zadań samorządu województwa.

Do obligatoryjnych ustaleń PZPWL, wymagających uwzględnienia w suikzp, należą:

- zasady ogólne i szczegółowe określające nadrzędność funkcji i warunki kształtowania elementów struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa,
- kierunki działań, stanowiące katalog skoordynowanych (usystematyzowanych) przedsięwzięć (działań) zapewniających lub sprzyjających realizacji celów rozwojowych sfer zagospodarowania i obszarów funkcjonalnych,
- przestrzenne warunki realizacji regionalnej polityki rozwoju określające sposób realizacji oraz miejsce lub preferencje dla lokalizacji działania w przestrzeni,
- inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

W odniesieniu do mpzp, jako elementy obligatoryjne, wskazuje się zadania samorządu województwa obejmujące inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

Zadania realizowane przez Zarząd Województwa Lubelskiego w zakresie rozwoju przestrzennego obejmują:

- **wdrażanie ustaleń regionalnej polityki rozwoju przestrzennego** – przygotowanie i przekazanie poszczególnym samorządom lokalnym indywidualnych delegacji wynikających z regionalnej polityki rozwoju przestrzennego (pzpwl),
- **ocenę zgodności lokalnych polityk rozwoju przestrzennego z polityką regionalną** – analizę i weryfikację planowanych na poziomie lokalnym kierunków zmian przestrzennych w aspekcie przyjętych ustaleń pzpwl dotyczących kształtowania regionalnej struktury

funkcjonalno-przestrzennej oraz realizacji zadań samorządu województwa w zakresie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

Innym ważnym zadaniem w obszarze planowania przestrzennego, wynikającym z ustawy z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu oraz art.38 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jest sporządzenie **Audytu krajobrazowego** województwa lubelskiego. Ze względu na brak w 2018 roku stosownego rozporządzenia Rady Ministrów, określającego szczegółowy zakres i metodologię audytu krajobrazowego, prowadzone prace oparte zostały o metodykę zaproponowaną w opracowaniu eksperckim – *Identyfikacja i ocena krajobrazów – metodyka oraz główne założenia*, przygotowanym na zlecenie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. Zakres prac prowadzonych w 2019 roku obejmował:

- delimitację krajobrazów indywidualnych – etap zaawansowany.

W związku z wejściem w życie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych, kolejne działania w ramach procesu sporządzania dokumentu obejmować będą:

- kontynuację etapu delimitacji krajobrazów indywidualnych,
- identyfikację krajobrazów priorytetowych w obrębie krajobrazów indywidualnych,
- konsultacje projektu Audytu krajobrazowego województwa w zakresie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze planowania przestrzennego przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 11, Tabela 12).

Tabela 11. Strategie i programy w obszarze planowania przestrzennego

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2019 roku
1.	<i>Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego</i>	Uchwała Nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 października 2015 r. w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego	Wdrażanie ustaleń

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL, 2020 r.

Tabela 12. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze planowania przestrzennego

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2019 r.)	Wartość finansowa (2019 r.) w tym udział środków z Budżetu WL w zł oraz źródło finansowania
1.	Wdrażanie ustaleń regionalnej polityki rozwoju przestrzennego			
1.1.	Wnioski z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (PZPWL) do projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin	Ustawa z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	34 wnioski	nie dotyczy
1.2.	Wnioski z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (PZPWL) do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	Ustawa z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	116 wnioski	nie dotyczy
2.	Ocena zgodności lokalnych polityk rozwoju przestrzennego z polityką regionalną			
2.1.	Uzgodnienia projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w zakresie zgodności z ustaleniami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego	Ustawa z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	42 postanowień	nie dotyczy
2.2.	Uzgodnienia projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie zgodności z zadaniami Samorządu Województwa Lubelskiego	Ustawa z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	141 postanowień	nie dotyczy
2.3.	Opinie Zarządu Województwa Lubelskiego w przedmiocie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowych	Ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych	101 uchwał	nie dotyczy
2.4.	Uzgodnienia decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	Ustawa z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	169 postanowień	nie dotyczy
2.5.	Uzgodnienia decyzji o warunkach zabudowy	Ustawa z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	20 postanowień	nie dotyczy
2.6.	Opinie Zarządu Województwa Lubelskiego w przedmiocie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji mieszkaniowych	Ustawa z dnia 5 lipca 2018 o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących	9 uchwał	nie dotyczy
2.7.	Uchwały w sprawie zaopiniowania Gminnych Programów Rewitalizacji	Ustawa z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	1 uchwała	nie dotyczy

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL, 2020 r.

4.4. Obszar: OCHRONA PRZYRODY I ŚRODOWISKA

W celu realizacji polityki ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych Samorząd Województwa sporządza wojewódzki program ochrony środowiska. Dokument aktualizowany co 4 lata, stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu województwa. Odpowiedzialny jest również za opracowywanie, wdrażanie, aktualizację i monitoring wojewódzkiego planu gospodarki odpadami oraz opracowywanie programów ochrony powietrza i ochrony środowiska przed hałasem. Ważnym elementem polityki ekologicznej jest realizacja przez Samorząd Województwa działań w zakresie sprawnego systemu gospodarowania odpadami azbestowymi z udziałem środków RPO.

Działania w ramach obszaru tematycznego Ochrona Przyrody i Środowiska, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie w ramach zadań powierzonych Departamentowi Środowiska i Zasobów Naturalnych (DŚ).

Zgodnie z regulacjami ustawowymi marszałek województwa jest organem ochrony środowiska realizującym szereg zagadnień związanych z polityką ekologiczną państwa obejmujących m.in.:

- emisję zanieczyszczeń do powietrza, gleby i wody,
- klimat akustyczny,
- środowisko przyrodnicze,
- gospodarkę odpadami.

W drodze decyzji administracyjnych oraz tzw. pozwoleń zintegrowanych określa zasady funkcjonowania środowiskowego dla największych zakładów i przedsiębiorców.

Podmioty korzystające ze środowiska przedkładają marszałkowi województwa wykazy zawierające informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska dotyczące ilości wprowadzanych gazów lub pyłów do powietrza, przydzielonych uprawnieniach do emisji gazów cieplarnianych oraz składowanych odpadów. Należną opłatę za korzystanie ze środowiska wnoszą na rachunek urzędu marszałkowskiego.

Ponadto Marszałek Województwa Lubelskiego:

- prowadzi rejestr podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami, tworzy indywidualne konta w Bazie danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami. Istotną rolą marszałka województwa jest monitoring stanu środowiska poprzez sporządzaną sprawozdawczość z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, innymi niż komunalne, gospodarowania opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz produktami, bateriami i akumulatorami a także pojazdami wycofanymi z eksploatacji.
- wydaje zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów w zakresie, w jakim są one wykonywane przez prezydenta miasta na prawach powiatu sprawującego funkcję starosty, w odniesieniu do nieruchomości będących własnością gminy – za wyjątkiem nieruchomości będących w użytkowaniu wieczystym innego podmiotu.
- realizuje zadania z zakresu administracji geologicznej. Głównymi zadaniami są sprawy związane z udzielaniem koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż, zatwierdzaniem projektów robót geologicznych oraz dokumentacji geologicznych, dotyczących: złóż kopalin

nieobjętych własnością górnictwem, poszukiwanych lub rozpoznawanych na obszarze powyżej 2 ha w celu wydobycia metodą odkrywkową w ilości przekraczającej 20 000 m³ w roku kalendarzowym, ujęć wód podziemnych, których przewidywane lub ustalone zasoby nie przekraczają 50 m³/h oraz badań geologiczno-inżynierskich dla ponad wojewódzkich inwestycji liniowych. Natomiast z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym do zadań marszałka należy również opiniowanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania oraz planów zagospodarowania przestrzennego gmin w zakresie geologii.

- sprawuje kontrolę nad podmiotami korzystającymi ze środowiska w zakresie przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska, jak również posiada uprawnienie do cofania decyzji administracyjnych wówczas, gdy przedsiębiorstwa naruszają zasady środowiskowe.

W 2019 r. zmianą ustawy Prawo ochrony środowiska, na Sejmik Województwa Lubelskiego został nałożony obowiązek uchwalenia w 2020 r. nowych programów ochrony powietrza dla strefy lubelskiej oraz strefy aglomeracja lubelska. Celem tych programów, stanowiących strategiczne dokumenty w dziedzinie ochrony powietrza woj. lubelskiego, jest m.in. wskazanie pilnych działań naprawczych, niezbędnych do osiągnięcia dopuszczalnych poziomów stężeń pyłów oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu.

W 2019 r. Zarząd WL pozyskał 100 % środków finansowych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie na opracowanie programów oraz wyłonił w drodze przetargu ich wykonawcę. Pierwszy etap prac został wykonany w terminie i został już odebrany. Umowa zawarta z wykonawcą programów i umowa dotacji zawarta z WFOŚiGW w Lublinie oraz prowadzone procedury dotyczące konsultacji i opiniowania dokumentów były w 2019 r. realizowane terminowo. Podjęte działania pozwolą na przyjęcie przez Zarząd WL ostatecznych projektów programów i skierowanie ich pod obrady Sejmiku WL, tak aby zostały uchwalone w terminie zgodnym z przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska.

W 2019 r. kontynuowano prace w przedmiocie przygotowania uchwały o której mowa w art.96 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tzw. uchwały antysmogowej), pod kątem spójności z opracowywanymi programami ochrony powietrza dla województwa lubelskiego.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze ochrony przyrody i środowiska przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 13, Tabela 14).

Tabela 13. Strategie i programy w obszarze ochrony przyrody i środowiska

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2019 roku
1.	Aktualizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2016-2032	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXIV/351/2016 z dnia 2 grudnia 2016 r. w sprawie uchwalenia „Aktualizacji Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2016-2032”	dokument aktualny, aktualizacja dokumentu w 2022 r.
2.	Program ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XII/201/2019 z dnia 3 grudnia 2019 r. w sprawie uchwalenia „Programu ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”	Wykonanie przez Zarząd Województwa Lubelskiego aktualizacji dokumentu przyjętego uchwałą Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXIII/341/2016 z dnia 29 listopada 2016 r. w sprawie uchwalenia „Programu ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023”. Nowy zaktualizowany dokument został przyjęty przez Sejmik Województwa Lubelskiego 3 grudnia 2019 r. Kolejna aktualizacja dokumentu w 2023 r. Monitorowanie realizacji dokumentu, co 2 lata. Uchwałą Nr LXXXVI/1858/2019 z dnia 5 listopada 2019 r. Zarząd Województwa Lubelskiego przyjął „Raport z wykonania Programu ochrony środowiska województwa lubelskiego za lata 2017 - 2018”.
3.	Plan gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXIV/349/2016 z dnia 2 grudnia 2016 r. w sprawie uchwalenia „Planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022” zaktualizowana Uchwałą Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr IV/98/2019 z dnia 11 marca 2019 r. w sprawie przyjęcia „Aktualizacji Planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022 w zakresie wskazania miejsc spełniających warunki magazynowania odpadów dla zatrzymanych transportów odpadów”	Wykonanie przez Zarząd Województwa Lubelskiego aktualizacji dokumentu przyjętego uchwałą Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXIV/349/2016 z dnia 2 grudnia 2016 r. w sprawie uchwalenia „Planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022” w zakresie wskazania miejsc spełniających warunki magazynowania odpadów dla zatrzymanych transportów odpadów. Aktualizacja przyjęta przez Sejmik Województwa Lubelskiego w dniu 11 marca 2019 r. Kolejna aktualizacja dokumentu w 2022 r. Monitorowanie realizacji dokumentu co 3 lata (termin wykonania sprawozdania 2020 r.)

4.	Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa lubelskiego dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XLII/641/2014 z dnia 24 lutego 2014 r. w sprawie przyjęcia „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa lubelskiego dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg”	Program stracił moc obowiązywania w dniu 26 czerwca 2019 r.
5.	Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa lubelskiego	UCHWAŁA NR V/119/2019 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 25 kwietnia 2019 r. w sprawie przyjęcia „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa lubelskiego”	Przyjęcie programu przez Sejmik Województwa Lubelskiego.
6.	Program ochrony powietrza dla strefy lubelskie ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 z uwzględnieniem pyłu PM2,5	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXXV/482/2017 z dnia 20 listopada 2017 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji „Programu ochrony powietrza dla strefy lubelskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 z uwzględnieniem pyłu PM2,5”	<ul style="list-style-type: none"> • analiza i monitorowanie składanych przez prezydentów, burmistrzów, wójtów i starostów sprawozdań z realizacji działań naprawczych, • opracowywanie co 3 lata sprawozdań z realizacji POP dla Ministra Klimatu, • aktualizowanie POP co 3 lata w przypadku dalszego występowania przekroczeń stanowiących o konieczności opracowania POP.
7.	Program ochrony powietrza dla strefy - aglomeracja lubelskiej ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 z uwzględnieniem pyłu PM 2,5	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXXV/483/2017 z dnia 20 listopada 2017 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji „Programu ochrony powietrza dla strefy – aglomeracja lubelska ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 z uwzględnieniem pyłu PM2,5”	<ul style="list-style-type: none"> • analiza i monitorowanie składanych przez Prezydenta Miasta Lublin sprawozdań z realizacji działań naprawczych, • opracowywanie co 3 lata sprawozdań z realizacji POP dla Ministra klimatu, • aktualizowanie POP co 3 lata w przypadku dalszego występowania przekroczeń stanowiących o konieczności opracowania POP.
8.	Program ochrony powietrza dla strefy - aglomeracja lubelskiej ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXII/316/2016 z dnia 14 października 2016 r. w sprawie przyjęcia „Programu ochrony powietrza dla strefy - aglomeracja lubelska ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu”	<ul style="list-style-type: none"> • analiza i monitorowanie składanych przez Prezydenta Miasta Lublin sprawozdań z realizacji działań naprawczych, • opracowywanie co 3 lata sprawozdań z realizacji POP dla Ministra Klimatu, • aktualizowanie POP co 3 lata w przypadku dalszego występowania przekroczeń stanowiących o konieczności opracowania POP.
9.	Program ochrony powietrza dla strefy lubelskiej z wyłączeniem planu działań krótkoterminowych ze względu na przekroczenie poziomu docelowego	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXII/315/2016 z dnia 14 października 2016 r. w sprawie przyjęcia „Programu ochrony powietrza	<ul style="list-style-type: none"> • analiza i monitorowanie składanych przez prezydentów, burmistrzów, wójtów i starostów sprawozdań z realizacji działań naprawczych, • opracowywanie co 3 lata sprawozdań z realizacji POP dla Ministra Klimatu, • aktualizowanie POP co 3 lata w przypadku dalszego występowania przekroczeń

	benzo(a)pirenu	dla strefy lubelskiej z wyłączeniem planu działań krótkoterminowych ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu”	stanowiących o konieczności opracowania POP.
--	-----------------------	--	--

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DŚiZN, 2020 r.

Tabela 14. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze ochrony przyrody i środowiska

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2019 r.)	Wartość finansowa (2019 r.) (w tym udział środków z Budżetu WL w zł) oraz źródło finansowania
1.	Promocja, informacja i edukacja ekologiczna			
1.1.	Działania informacyjno-edukacyjne dotyczące właściwego postępowania z odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów: <ul style="list-style-type: none"> Zorganizowanie i przeprowadzenie konferencji dla samorządów gminnych z zakresu sprawozdawczości z realizacji zadań z gospodarki odpadami komunalnymi i nowych regulacji prawnych, Zorganizowanie i przeprowadzenie konferencji nt.: Gospodarka odpadami komunalnymi w województwie lubelskim z uwzględnieniem aspektów finansowania zagospodarowania odpadów 	<ul style="list-style-type: none"> Program ochrony środowiska Województwa Lubelskiego na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023 (aktualizacja dokumentu 3 grudnia 2019 r.) Plan gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022 	<ul style="list-style-type: none"> ok. 200 przeszkolonych osób ok. 200 przeszkolonych osób 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 8 000 zł (Budżet WL) 5 000 (Budżet WL)
1.2.	Kampania informacyjno-edukacyjna dotycząca unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest	<ul style="list-style-type: none"> Aktualizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2016-2032 (Uchwała nr XXIV/351/2016 z dnia 2 grudnia 2016r.) Uchwała Nr CCXCIX/5933/2018 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 12 września 2018r. w sprawie podjęcia decyzji o dofinansowaniu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa 6: Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów, 	<ul style="list-style-type: none"> - organizacja i przeprowadzenie konferencji w ramach projektu - fotoreportaż na potrzeby kampanii informacyjno-edukacyjnej, część II - publikacja ogłoszeń prasowych – 4 szt. - emisja filmu instruktażowego – 8 szt. oraz filmu edukacyjnego – 8 szt. - emisja w radio 50 spotów - emisja w telewizji 20 spotów 	Wydatki: <p>Całość: 93 238,50</p> <p>Dofinansowanie (95% kosztów kwalifikowalnych) – 74 395,93 zł</p> <p>Wkład własny – 18 842,57 zł</p>

		Działania 6.3 Gospodarka odpadami, projektu pn. „System gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego” Projekt pn. "System gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego”		
1.3.	Usuwanie odpadów azbestowych	<ul style="list-style-type: none"> • Aktualizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2016-2032 (Uchwała Nr XXIV/351/2016 z dnia 2 grudnia 2016r.) • Uchwała Nr XXIV/350/2016 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 2 grudnia 2016r. w sprawie wykonania „Planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022” • Uchwała Nr CCXCIX/5933/2018 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie podjęcia decyzji o dofinansowaniu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa 6: Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów, Działania 6.3 Gospodarka odpadami, projektu pn. „System gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego” Projekt pn. "System gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego” 	30 682,011 Mg unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest	<p>Wydatki: Całość – 10 795 976,35 zł Dofinansowanie (95% kosztów kwalifikowalnych) – – 9 496 561,33 zł</p> <p>Wkład własny – 1 299 523,44 zł</p>
2.	Zarządzanie i gospodarowanie zasobami naturalnymi			
2.1.	Udzielanie koncesji na wydobywanie kopalin i ich zmiany	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. – Prawo geologiczne i górnicze 	<ul style="list-style-type: none"> • 26 wydanych decyzji 	nie dotyczy
2.2.	Zatwierdzanie projektów robót geologicznych	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. – Prawo geologiczne i górnicze 	<ul style="list-style-type: none"> • 44 wydanych decyzji 	nie dotyczy
2.3.	Zatwierdzanie dokumentacji geologicznych	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. – Prawo geologiczne i górnicze 	<ul style="list-style-type: none"> • 63 wydanych decyzji 	nie dotyczy
2.4.	Wydanie zezwolenia w sprawie usunięcia drzew lub krzewów	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004r. – o 	<ul style="list-style-type: none"> • 446 wydanych decyzji 	nie dotyczy

		ochronie przyrody	(zgoda na usunięcie 1437 drzew, odmowa dot. 271 drzew, zalecenie nasadzeń zastępczych w ilości 1070 drzew)	
3.	Ochrona środowiska			
3.1.	Opinie do postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości	Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko	19 wydanych decyzji (opinii)	Nie dotyczy
3.2.	Wydawanie decyzji z zakresu korzystania ze środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych • Ustawa z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji • Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska; • Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach • Ustawa z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych; • Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach • Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. –Prawo przedsiębiorców; • Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym • Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw 	189 wydanych decyzji	Nie dotyczy
4.	Gospodarka odpadami			
4.1.	Usuwanie odpadów azbestowych	<ul style="list-style-type: none"> • Aktualizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2016-2032 (Uchwała Nr XXIV/351/2016 z dnia 2 grudnia 2016r.) • Uchwała Nr XXIV/350/2016 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 2 grudnia 	30 682,011 Mg nieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest	<p>Wydatki: Całość – 10 795 976,35 zł Dofinansowanie (95% kosztów kwalifikowalnych) – 9 496 561,33 zł Wkład własny – 1 299 523,44 zł</p>

		<p>2016r. w sprawie wykonania „Planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Nr CCXCIX/5933/2018 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie podjęcia decyzji o dofinansowaniu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa 6: Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów, Działania 6.3 Gospodarka odpadami, projektu pn. „System gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego” • Projekt pn. "System gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego” 		
	Prowadzenie Bazy Azbestowej	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo Ochrony Środowiska • „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” 	<ul style="list-style-type: none"> • 163 zweryfikowane sprawozdania i 213 raportów gmin 	nie dotyczy
4.2	Prowadzenie rejestru podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach 	<ul style="list-style-type: none"> • 14 994 podmioty wpisane do rejestru przez Marszałka Województwa Lubelskiego (45 decyzji wykreślających podmiot z rejestru) 	<p>Wpływy ogółem: 87 178 zł</p> <p>W tym: Budżet Państwa – 56 448 zł UMWL – 30 730 zł</p>
4.3	Wpływy z opłat produktowej: - za opakowania - za opony, oleje smary - prowadzenie publicznych kampanii edukacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi • Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej 	<ul style="list-style-type: none"> • 273 zweryfikowane sprawozdania podmiotów 	<p>Wpływy ogółem: Produkty – 58 894 zł</p> <p>W tym: NFOŚiGW – 57716 zł UMWL – 1 178 zł</p> <p>Opakowania -128 663 zł</p> <p>W tym: NFOŚiGW – 115 831 zł UMWL – 12 832 zł</p>
4.4	Wpływy z opłat za baterie i akumulatory (opłata depozytowa, produktowa i na prowadzenie publicznych kampanii edukacyjnych)	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach 	<ul style="list-style-type: none"> • 148 zweryfikowanych sprawozdań podmiotów 	<p>Wpływy ogółem: 13 271 zł w tym: NFOŚiGW – 12 609 zł</p>

				UMWL – 662 zł
4.5	Wpływy z opłat z tytułu recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji 	<ul style="list-style-type: none"> 45 zweryfikowanych sprawozdań ze stacji demontażu pojazdów 	Wpływy ogółem: 6 473 zł W tym: NFOŚiGW – 6 149 zł UMWL – 324 zł
4.6	Prowadzenie Wojewódzkiego Systemu Odpadowego (WSO) wraz z rejestrem udzielonych zezwoleń w gospodarce odpadami	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach 	<ul style="list-style-type: none"> 6195 zweryfikowanych i wprowadzonych do bazy sprawozdań 39 wprowadzonych decyzji 	nie dotyczy
4.7	Przeprowadzenie egzaminów w zakresie gospodarowania odpadami	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach 	<ul style="list-style-type: none"> 2 egzaminy na kierownika składowiska 	Kwota dotacja z budżetu państwa: 2 164 zł
4.8	Weryfikacja rocznych sprawozdań gmin z gospodarki odpadami komunalnymi	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach 	<ul style="list-style-type: none"> 203 sprawozdania gmin i związków gmin, sporządzenie rocznego sprawozdania marszałka województwa 	nie dotyczy
5.	Działania regulacyjne w zakresie kosztów korzystania ze środowiska			
5.1.	Opłaty wniesione przez podmioty korzystające ze środowiska na terenie województwa lubelskiego za: - wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza , - wydane uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych - składowanie odpadów	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska 	<ul style="list-style-type: none"> 5390 zweryfikowanych wykazów zawierających zbiorcze zestawienie informacji o zakresie korzystania ze środowiska przedłożonych Marszałkowi Województwa Lubelskiego przez podmioty korzystające ze środowiska na terenie województwa lubelskiego 	Wpływy ogółem: 25 589 492 zł (w tym dla UMWL 443 029 zł, WFOŚ i GW w Lublinie 9 310 970 zł, NFOŚiGW w Warszawie 5 499 302 zł, Gminy 7 817 781 zł, Powiaty 2 518 410 zł)
5.2.	Decyzje administracyjne w zakresie udzielania ulg podatkowych przedsiębiorcom	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo Ochrony Środowiska 	<ul style="list-style-type: none"> 3 wydane decyzje 	na kwotę 167 755 zł
5.3.	Decyzje administracyjne w zakresie wymierzenia opłaty za korzystanie ze środowiska przedsiębiorcom	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo Ochrony Środowiska 	<ul style="list-style-type: none"> 2 wydane decyzje 	na kwotę 4 902 zł

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DŚiZn, 2020 r.

4.5. Obszar: TRANSPORT

Głównym zadaniem Samorządu Województwa w zakresie transportu zbiorowego i dróg jest organizowanie i **nadzór nad funkcjonowaniem regionalnego systemu powiązań komunikacyjnych**, a także tworzenie warunków organizacyjnych dla przewozów pasażerskich. W wymiarze prawnym kompetencje w tym zakresie określają przede wszystkim:

- Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych
- Ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym,
- Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym

Na poziomie regionalnym problematyka transportu jest regulowana również przez *Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego w województwie lubelskim* (plan transportowy), zatwierdzony Uchwałą Nr XLVII/744/2014 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 14 lipca 2014 r., stanowiący akt prawa miejscowego.

Działania w ramach obszaru tematycznego Transport, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie przy pomocy Departamentu Infrastruktury i Majątku Województwa (IM) oraz Zarządu Dróg Wojewódzkich (ZDW).

Kierunki rozwoju transportu drogowego, kolejowego, lotniczego oraz szczegółowe działania w tym zakresie określają: *Program Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego oraz Plan rozwoju sieci dróg wojewódzkich Województwa Lubelskiego na lata 2012-2020*.

Kluczowym zadaniem Samorządu Województwa Lubelskiego jest **zarządzanie, utrzymanie** oraz **rozwój sieci dróg wojewódzkich** o łącznej długości **2 241,006 km**. Długość dróg miejskich to **197,828 km**, zaś zamiejskich **2043,178 km**. W tym celu utworzono jednostkę budżetową - Zarząd Dróg Wojewódzkich. ZDW pełni funkcję inwestora, realizuje letnie i zimowe utrzymanie dróg wojewódzkich, prowadzi nadzór nad ich stanem technicznym, dbając o ciągłość utrzymania regionalnego układu komunikacyjnego i o bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego. Realizowane remonty, przebudowy dróg, obiektów mostowych, czy budowa nowych odcinków dróg wojewódzkich prowadzone są w miarę posiadania własnych i pozyskiwania na ten cel zewnętrznych środków finansowych.

W ramach organizacji publicznego transportu zbiorowego, Województwo zawiera z operatorami (przewoźnikami) umowy o świadczenie usług publicznych. Aktualnie w zakresie transportu kolejowego obowiązuje umowa z POLREGIO sp. z o.o. (dawniej: Przewozy Regionalne sp. z o.o.) z siedzibą w Warszawie na lata 2017-2020. Przewozy kolejowe organizowane były na następujących liniach kolejowych:

- Nr 2 (odcinek: Siedlce/Łuków - Biała Podlaska - Terespol/gr. państwa);
- Nr 7 (odcinek: Dęblin - Lublin - Chełm), przy czym do 14 grudnia 2019 r. w relacji Lublin – Dęblin za wszystkie pociągi kursowała komunikacja zastępcza drogową, w związku z wprowadzonym przez zarządcę infrastruktury kolejowej zamknięciem dwutorowym odcinka Lublin - Dęblin, na czas jego modernizacji;
- Nr 26 (odcinek: Łuków - Dęblin);
- Linia Nr 30 (odcinek: Parczew/Lubartów - Lublin Płn.);
- Linia Nr 68 (odcinek: Lublin - Kraśnik - gr. województwa/Rzeszów);

- Linie Nr 69/101 (odcinek: Rejowiec - Zawada/Betzec/gr. województwa);
- Linia Nr 72 (odcinek: Zawada - Zamość Wschód);
- Linia Nr 81 (odcinek Chełm - Włodawa) - przewozy sezonowe/weekendowe, zorganizowane w okresie od 29 czerwca do 29 września 2019 r. wspólnie z samorządami lokalnymi na podstawie Porozumienia z dnia 22 lipca 2019 r. Nr 1005/IM/CP/19 (łączna pomoc finansowa samorządów lokalnych w organizacji tych przewozów wyniosła 33 101,64 zł.);
- Linia Nr 581 (odcinek: Świdnik Miasto - Lublin Airport).

W 2019 r. organizator przewozów podjął decyzję o bezpośrednim zawarciu z tym samym operatorem umowy o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego w wojewódzkich przewozach pasażerskich w transporcie kolejowym na lata 2021-2030.

Jednym z narzędzi finansowania publicznego transportu zbiorowego jest nabywanie przez organizatora i udostępnianie operatorowi środków transportu do realizacji przewozów (Województwo Lubelskie jest aktualnie w posiadaniu 18 pojazdów szynowych). W 2019 r. rozstrzygnięto przetargi i podpisano z NEWAG S.A. w Nowym Sączu umowę na dostawę 8 dwuczłonowych, elektrycznych zespołów trakcyjnych, które mają zostać dostarczone do końca 2021 r. Projekt jest realizowany w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020*.

W zakresie transportu zbiorowego Sejmik Województwa Lubelskiego Uchwałą Nr IX/155/2019 z dnia 2 września 2019 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umów o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego na liniach komunikacyjnych o charakterze użyteczności publicznej, określił następujące linie komunikacyjne,:

1. Szczebrzeszyn - Rozłopy - Deszkowice - Żrebce - Sąsiadka - Mokrelipie - Radecznicza - Zaporze - Wólka Czernięcińska - Gaj Czernięciński - Żurawie - Rokitów - Załawcze - Turobin - Olszanka - Tarnawa Mała;
2. Dołhobyczów - Kadłubiska - Witków - Wereszyn - Wiszniów - Stara Wieś - Mołożów - Tuczapy - Lipowiec - Tyszowce - Zamłynie - Wojciechówka - Marysin - Perespa - Dub - Kotlice - Niewirków - Cześniki - Zamość;
3. Międzyrzec Podlaski - Zahajki - Drelów - Kwasówka - Żelazna - Komarówka Podlaska - Rudno - Kostry - Parczew;
4. Międzyrzec Podlaski - Zahajki - Drelów - Łózki - Wólka Łóżecka - Ostrówki - Ossowa Kol - Bezwola - Wohyń - Zbulitów - Radzyń Podlaski

które zostały uruchomione w trybie przewidzianym w art. 22 ust. 1 pkt 4 ustawy o publicznym transporcie zbiorowym, mającym zastosowanie przy występowaniu zakłócenia w świadczeniu usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego lub przy bezpośrednim powstaniu takiej sytuacji.

W ramach realizacji tych zadań, Marszałek Województwa Lubelskiego, jako organizator publicznego transportu zbiorowego zawarł dwie umowy z operatorami publicznego transportu zbiorowego, kolejno z Przedsiębiorstwem Komunikacji Samochodowej w Zamościu Sp. z o.o. (dla linii komunikacyjnych określonych w pkt. 1-2) oraz Przedsiębiorstwem Komunikacji Samochodowej w Międzyrzeczu Podlaskim Sp. z o.o. (dla linii komunikacyjnych określonych w pkt. 3-4), obowiązujące od 1 października 2019 r. do 31 grudnia 2019 r., w ramach, których wykonano łączną pracę eksploatacyjną wynoszącą 25 792 wozokilometrów.

Powyższe linie użyteczności publicznej stanowią uzupełnienie oferty przewozowej realizowanej w oparciu o zezwolenia na wykonywanie regularnych/regularnych specjalnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym, wydawane na podstawie ustawy o transporcie drogowym przez Marszałka Województwa Lubelskiego.

Zadania inwestycyjne drogowe finansowane są przede wszystkim ze środków budżetu Województwa Lubelskiego oraz środków pochodzących z programów unijnych.

Główne zadania finansowane w 2019 r. ze środków własnych przedstawiają się następująco:

- Budowa osłony przeciwhałasowej w obrębie skrzyżowania w km 91+860 w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 747 Iłża – Lipsko - Solec n. Wisłą - Opole Lubelskie – Bełżyce - Konopnica stanowiącej dojazd do węzła „Konopnica” obwodnicy Lublina w ciągu drogi ekspresowej S19
- Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 838 Głębokie – Dorohuczka – Trawniki - Fajstawice w zakresie rozbudowy mostu przez rz. Wieprz w m. Trawniki oraz przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 838 Głębokie – Dorohuczka – Trawniki - Fajstawice na odcinku od km ok. 15+440 do km ok. 18+570 (odcinek od skrzyżowania z drogą krajową Nr 12 do mostu na rz. Wieprz)
- Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 846 Małochwiej Duży –Wojstawice -Teratyn na odcinku od km 6+100 do km 12+100 oraz od km 12+910 do km 21+393 o dł.14,483 w zakresie budowy systemu odwodnienia
- Przebudowa mostu przez rz. Wisłę w m. Puławy w ciągu drogi Nr 874 Zarzecze – Puławy
- Przebudowa drogi wojewódzkiej 816 Terespol - Kodeń - Sławatycze - Włodawa - Dorohusk - Horodło – Zosin, na działkach ewidencyjnych: nr 2088, nr 2099/2 i nr 2245 położonych w obrębie geodezyjnym 78 Horodło gmina Horodło, na odcinku od km 156+100 do km 156+215 oraz od km 156+715 do km 157+250, długości 0,650 km
- Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 842 Rudnik Szlachecki - Wysokie - Krasnystaw od km 64+327,92 do km 64+800, o długości 0,472 km
- Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 850 Tomaszów Lubelski - Alojzów w miejscowości Sabaudia od km 1+260 do km 2+260 na odcinku o długości 1 km, 1 314 921,11 zł

Zadania zrealizowane przy udziale wsparcia pochodzącego z Regionalnego Programu Operacyjnego:

- Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 801 Warszawa – Karczew – Wilga – Maciejowice – Dęblin - Puławy na odcinku od 84+085 do km 122+770, od granicy województwa do S12 o dł. 36,685 km (Etap I budowa obwodnicy m. Stężyca)
- Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 836 Bychawa - Kębtów na odcinku od km 8+590 do km 17+205 o długości ok. 8,615 km oraz przebudowa drogi na odcinku od km 21+100 do km 25+978 o długości ok. 4,878 km
- Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 837 Piaski - Żółkiewka Wieś - Nielisz – Sitaniec na odcinku Nielisz-Sitaniec od km 48+000 do km 64+389 o dł. 16,389 km

Zadania będące w trakcie realizacji przy udziale wsparcia pochodzącego z Regionalnego Programu Operacyjnego:

- Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 835 Lublin-Wysokie-Biłgoraj-Sieniawa-Przeworsk-Kańczuga-Dynów-Grabownica Starzeńska od km 90+490 do km 115+875 na odcinku Biłgoraj - gr. województwa;
- Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 801 Warszawa – Karczew – Wilga – Maciejowice – Dęblin - Puławy na odcinku od 84+085 do km 122+770, od granicy województwa do S12 o dł. 36,685 km (Etap I budowa obwodnicy m. Stężycza);
- Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 833 Chodel-Kraśnik.

Zadania dofinansowane z udziałem Programu Operacyjnego Polska Wschodnia:

- Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 835 Lublin - Wysokie - Biłgoraj - Sieniawa - Przeworsk - Kańczuga - Dynów - Grabownica Starzeńska od km 10+014 do km 26+000 o dł. 15,986 km

Zadania inwestycyjne realizowane w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska - Białoruś - Ukraina na lata 2014-2020:

- Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 812 Biała Podlaska – Wisznice – Włodawa – Chełm – Rejowiec – Krasnystaw na odcinku Korolówka-Włodawa od km 70+550 do km 75+700 z wyłączeniem skrzyżowania z drogą krajową nr 82 (odcinek od km ok. 74+885 do km ok. 75+150) o długości ok. 4,885 km”

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze transportu przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 15, Tabela 16).

Tabela 15. Strategie i programy w obszarze transportu

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2019 roku
1.	Program Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CXII/2331/2016 z dnia 28 czerwca 2016 r. w sprawie przyjęcia „Programu Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, zmieniona uchwałą ZWL Nr CCXXXIV/4606/2017 z 4 grudnia 2017 oraz uchwałą ZWL Nr LXXXVI/1853/2019 z 5 listopada 2019	Realizacja Programu - Zgodnie z wymogami pkt 10.3 Programu Zarząd Województwa Lubelskiego w dniu 25 czerwca 2019 r. zaakceptował projekt rocznego raportu z realizacji „Programu Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego” za 2018 r.
2.	Planu rozwoju sieci dróg wojewódzkich Województwa Lubelskiego na lata 2012-2020	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CXXII/2471/2012 z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie przyjęcia do realizacji „Planu rozwoju sieci dróg wojewódzkich Województwa Lubelskiego na lata 2012-2020”, zmieniona uchwałą Nr XCII/1942/2019 zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 19 listopada 2019 r.	Realizacja Planu - w załączniku Nr 1 do uchwały ZWL – lista podstawowa zapisano 20 zadań inwestycyjnych do realizacji w latach 2018-2023, z których: 9 zdań zostało zrealizowanych, 2 zadania jest w trakcie realizacji, 9 zadań jest w fazie przygotowania dokumentacji lub koncepcji.

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DIIIMW UMWL, 2020 r.

Tabela 16. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze transportu

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2019 r.)	Wartość finansowa (2019 r.) (w tym udział środków z Budżetu WL w zł) oraz źródło finansowania
1.	Organizacja i kontrola transportu			
1.1.	Organizacja publicznego transportu zbiorowego w transporcie kolejowym	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym. Umowa z Operatorem nr 1185/DT/CP/16 z dnia 9 grudnia 2016 r. umowa z Operatorem nr 1277/IM/CP/19 z dnia 30 września 2019 r. umowa z Operatorem nr 1276/IM/CP/19 z dnia 30 września 2019 r 	2 757 520,616 pockm - praca eksploatacyjna pociągów w pociągokilometrach	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 76 757 952,47 zł (ogółem)**, z tego: <ul style="list-style-type: none"> - 61 608 912,14 zł (Budżet WL) - 15 149 040,33 zł (Fundusz Kolejowy)
1.2	Organizacja publicznego transportu zbiorowego w transporcie drogowym	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym. umowa z Operatorem nr 1277/IM/CP/19 z dnia 30 września 2019 r. umowa z Operatorem nr 1276/IM/CP/19 z dnia 30 września 2019 r 	25 792 wozokilometrów w ramach linii o charakterze użyteczności publicznej w transporcie drogowym	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> wydatki: 25 792 zł (środki pochodzące z Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności

				<p>publicznej, którego dysponentem jest minister właściwy do spraw transportu) w ramach linii o charakterze użyteczności publicznej w transporcie drogowym;</p> <ul style="list-style-type: none"> 69166,59 zł (środki pochodzące z budżetu województwa) w ramach linii o charakterze użyteczności publicznej w transporcie drogowym
1.3.	Zezwolenia na wykonywanie przewozów regularnych osób lub specjalnych w krajowym transporcie drogowym	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 6 września 2001r. o transporcie drogowym 	według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. 187 przedsiębiorców posiadało 468 zezwoleń na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym	nie dotyczy
2.	Wsparcie usług transportowych			
2.1. 2.2	<p>Dopłaty dla przewoźników autobusowych z tytułu honorowania uprawnień pasażerów do przejazdów z ulgami ustawowymi</p> <p>Dopłaty/ dotacje dla operatorów publicznego transportu zbiorowego na podstawie umów zawartych przez Województwo Lubelskie z organizatorami publicznego transportu zbiorowego</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 20 czerwca 1992 roku o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego Ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym. 	<ul style="list-style-type: none"> 193 umowy z przewoźnikami 8 umów z organizatorami publicznego transportu zbiorowego 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 41 336 771,95 zł (Budżet Państwa) 161 506,85 zł (Budżet Państwa) <p>ŁĄCZNE ŚRODKI: 41 498 278,80 zł</p>
3.	Wieloletnie inwestycje drogowe			
3.1.	Realizacja zadań inwestycyjnych na drogach wojewódzkich	<ul style="list-style-type: none"> Program Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego Plan rozwoju sieci dróg wojewódzkich Województwa Lubelskiego na lata 2012- 	<p>Zrealizowano:</p> <ul style="list-style-type: none"> 6 odcinków dróg o długości 97,274 km 1 most 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 390 808 469 zł, w tym: 311 946 856 zł– UE

		2020	<ul style="list-style-type: none"> 6,466 km chodników 	<p>1 734 673 zł - JST</p> <p>15 890 045 środki z rezerwy subwencji ogólnej</p>
			<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji 6 odcinków o dł. 48,8 km 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 31 135 346 zł , w tym 1 275 000 zł – UE 150 000 zł – Budżet Państwa
3.2.	Opracowanie dokumentacji projektowej dla planowanych inwestycji	<ul style="list-style-type: none"> Program Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego Plan rozwoju sieci dróg wojewódzkich Województwa Lubelskiego na lata 2012-2020 	<ul style="list-style-type: none"> Dokumentacja dla 5 odcinków dróg o długości 46,924 km 	<p>Wydatki:</p> <p>2 786 156 zł</p>
4.	Bieżące remonty i utrzymanie dróg			
4.1.	Remont dróg wojewódzkich	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych 	<ul style="list-style-type: none"> Cała sieć 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 33 598 140 zł , w tym: 24 407 763 dotacja
4.2.	Utrzymanie dróg wojewódzkich	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych 	<ul style="list-style-type: none"> Cała sieć 	
	Dotacje dla gmin na bieżące utrzymanie dróg wojewódzkich	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego 	<ul style="list-style-type: none"> 6 gmin 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 454 635 (Budżet WL)

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DliMW UMWL, 2020 r.

*Szczegółowa informacja dotycząca kosztów realizacji poszczególnych inwestycji drogowych przedstawiona została w Sprawozdaniu rocznym z wykonania Budżetu Województwa Lubelskiego za 2019 rok, w załączniku nr 5 - Wydatki majątkowe Budżetu Województwa Lubelskiego - wykonanie za 2019 r.

** Łączna kwota zaliczek wypłaconych operatorowi na poczet rekompensaty w okresie styczeń – grudzień 2019 r.

4.6. Obszar: SPORT I TURYSTYKA

Zadania z zakresu kultury fizycznej należą do katalogu zadań własnych samorządu województwa, co wynika z art. 14 ust. 1 pkt 11 ustawy o samorządzie województwa (Dz.U.2019 r. poz. 512).

Jednym z podstawowych zadań samorządu województwa jest obowiązek prowadzenia działalności w sferze zadań publicznych we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy (osobami prawnymi i jednostkami organizacyjnymi działającymi na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego, innych kościołów i związków wyznaniowych, jeżeli ich cele statutowo obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego, a także ze stowarzyszeniami jednostek samorządu terytorialnego).

Działania w ramach obszaru tematycznego Sport i Turystyka, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie przy pomocy Departamentu Promocji, Sportu i Turystyki (PST).

Finansowanie części zadań z zakresu sportu i turystyki odbywa się na podstawie ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie (Dz. U. z 2019 r. poz. 688).

Co roku Sejmik Województwa Lubelskiego uchwała nowy program współpracy z organizacjami pozarządowymi w którym określane są zadania do realizacji w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej. Z zakresu sportu w roku 2019 podpisano **81 umów** i **przeznaczono kwotę 3 946 000 zł** w tym w formie wspierania (1 814 000 zł) oraz w formie powierzenia (2 132 000 zł). **Z zakresu turystyki** w roku 2019 podpisano **30 umów** i **przeznaczono kwotę 88 174,00 zł**.

Stypendia sportowe Województwa Lubelskiego oraz nagrody pieniężne za osiągnięte wyniki sportowe w 2019 r. przyznawano w oparciu o dokument pn. Zasady, tryb przyznawania i pozbawiania oraz rodzaje i wysokości stypendiów sportowych i nagród Województwa Lubelskiego za osiągnięte wyniki sportowe oraz wyróżnień dla osób wyróżniających się osiągnięciami w działalności sportowej, stanowiący załącznik do Uchwały Nr XXXVII/604/2013 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzajów i wysokości stypendiów sportowych i nagród Województwa Lubelskiego za osiągnięte wyniki sportowe oraz wyróżnień dla osób wyróżniających się osiągnięciami w działalności sportowej (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego z 2013 r. poz. 5185, z 2016 r. poz. 930).

Celem realizowanego przez Województwo Lubelskie programu stypendialnego dla sportowców z terenu województwa lubelskiego jest udzielenie wsparcia finansowego w szczególności młodym i perspektywnym sportowcom uprawiającym sporty i konkurencje olimpijskie i paraolimpijskie w początkowych latach ich sportowej kariery.

Głównym kryterium warunkującym przyznanie stypendium w 2019 r. był osiągnięty wynik sportowy, tj. zdobyte miejsca medalowe w Igrzyskach Olimpijskich (1-8), Mistrzostwach Świata (1-3), Mistrzostwach Europy (1-3) i Mistrzostwach Polski (1-3) w kategoriach wiekowych sportu młodzieżowego - młodzieżowców, juniorów i juniorów młodszych (kadetów) oraz seniorów (do 27 lat, pod warunkiem członkostwa w kadrze narodowej seniorów, potwierdzone odpowiednim zaświadczeniem polskiego związku sportowego), a także uprawianie sportu olimpijskiego/paraolimpijskiego.

Na podstawie decyzji administracyjnej Marszałka Województwa Lubelskiego **stypendium sportowe otrzymało 266 osób** na okres 9 miesięcy tj. od miesiąca kwietnia 2019 r. do miesiąca grudnia 2019 r. na **łącną kwotę 784.300 zł brutto**. Również na podstawie decyzji administracyjnej przyznano w 2019 r. **43 nagrody sportowe** na **kwotę 132.000 zł**.

Wyróżnienia dla osób z osiągnięciami w działalności sportowej przyznawane były w 2019 roku na podstawie Uchwały Nr XI/192/2019 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 14 listopada 2019 r. w sprawie zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzajów i wysokości stypendiów sportowych i nagród Województwa Lubelskiego za osiągnięte wyniki sportowe oraz wyróżnień dla osób wyróżniających się osiągnięciami w działalności sportowej (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego poz. 6548).

Wyróżnienia te przyznane zostały:

- zwycięzcom i uczestnikom zawodów lub imprez sportowych w szczególności odbywających się na terenie województwa lubelskiego i pod patronatem Marszałka Województwa Lubelskiego, biorąc pod uwagę znaczenie dla Województwa Lubelskiego;
- osobom zamieszkującym na terenie województwa lubelskiego:
  - laureatom plebiscytów sportowych odbywających się pod patronatem Marszałka Województwa Lubelskiego,
  - w uznaniu za całokształt działalności sportowej.

Samorząd Województwa Lubelskiego w roku 2019 był aktywnym inicjatorem i realizatorem działań mających na celu promocję turystyczną regionu lubelskiego. W tym zakresie współpracował z licznymi podmiotami, w tym m.in. samorządami, Lubelską Regionalną Organizacją Turystyczną (LROT), Polską Organizacją Turystyczną, lokalnymi organizacjami turystycznymi, centrami i punktami informacji turystycznej, a także stowarzyszeniami agroturystycznymi. W tym celu wdrażane są zapisy *Programu rozwoju turystyki w województwie lubelskim do 2020 roku z perspektywą do 2030 r.*

Zarząd Województwa Lubelskiego w 2019 roku wydał zgodę na przygotowanie prezentacji walorów turystycznych regionu lubelskiego, w tym jego zagospodarowania turystycznego na stoiskach targowych w trakcie Międzynarodowych Targów Turystycznych w kraju i za granicą. Stoiska regionu zorganizowano między innymi na targach w Poznaniu, Chorzowie, Toruniu, Nadarzynie i Warszawie. Spośród zagranicznych imprez targowych należy wymienić prezentacje targowe zorganizowane z innymi województwami Polski Wschodniej, w ramach promocji Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo, w Monachium oraz te, zorganizowane wspólnie z LROT w Berlinie i Londynie.

Walory regionu propagowano także w środkach masowego przekazu. Ze środków budżetowych województwa wykupiono czas antenowy w ogólnopolskich stacjach radiowych tj. w Radiu Zet oraz Programie Trzecim Polskiego Radia w celu promocji atrakcji turystycznych Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo.

Wśród ważniejszych działań 2019 roku zorganizowane zostały fora:

- I Lubelskie Forum Turystyczne w Lublinie, w którym wzięło udział ponad 200 osób
- Forum Polskiej Organizacji Turystycznej z Regionalnymi Organizacjami Turystycznymi i Lokalnymi Organizacjami Turystycznymi w Janowie Podlaskim.

Realizowany był także jak co roku Program Współpracy Samorządu Województwa Lubelskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w zakresie turystyki i krajoznawstwa. Zarząd Województwa ogłosił otwarty konkurs ofert

na realizację zadań publicznych zakresie turystyki i krajoznawstwa, celem angażowania lokalnych organizacji pożytku publicznego w rozwój turystyczny regionu. W 2019 roku **podpisano 30 umów** oraz zrealizowano **projekty na kwotę 88 174,00 złotych**. Samorząd Województwa wyznacza cele oraz prowadzi nadzór i kontrolę prawidłowości ich wykonania.

Na terenie województwa lubelskiego utworzono i wyznakowano sieć szlaków turystycznych. Wiele z nich o charakterze regionalnym i ponadregionalnym wymaga systematycznego odnawiania. Departament Promocji, Sportu i Turystyki współpracuje ze stowarzyszeniami turystycznymi czuwając nad ich stanem oraz rozwojem. Wśród nich są szlaki rowerowe o znaczeniu wojewódzkim, które wykonane zostały na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego. W roku 2019 poddano modernizacji szlak rowerowy Kazimierz Dolny – Kraśnik, który został oznakowany 561 nowymi znakami rowerowymi.

W ramach projektu „RoweLove Roztocze – razem pomimo granic” realizowanego z Programu Współpracy terytorialnej PL – BY – UA, powstała strona www.roweloveroztocze.pl, wydano wydawnictwa promocyjne oraz zorganizowano szkolenie dla instruktorów turystyki rowerowej.

Samorząd Województwa Lubelskiego realizował zadania zleczone z zakresu administracji rządowej określone przepisami ustawy z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych (Dz. U. z 2019, poz. 548) oraz ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 238). Do głównych zadań Województwa Lubelskiego w zakresie zadań zleconych należało:

- prowadzenie rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych;
- kontrola organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych;
- zaszeregowanie obiektów hotelarskich do określonego rodzaju i nadanie kategorii;
- kontrola obiektów hotelarskich;
- prowadzenie ewidencji obiektów hotelarskich;
- nadawanie uprawnień przewodnika górskiego;
- prowadzenie ewidencji uprawnień przewodników górskich;
- kontrola działalności przewodników turystycznych i pilotów wycieczek w zakresie określonym ustawą.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze sportu i turystyki przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 17, Tabela 18).

Tabela 17. Strategie i programy w obszarze sportu i turystyki

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2019 roku	Wartość finansowa (2019 r.) w tym udział środków z Budżetu WL w zł oraz źródło finansowania
1. Wspieranie branży turystycznej				
1.1	Organizacja I Lubelskiego Forum Turystyki	<ul style="list-style-type: none"> Uchwała Nr CCXLI/4098/2017 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie podjęcia decyzji o dofinansowaniu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014 - 2020, Oś Priorytetowa 3: Konkurencyjność przedsiębiorstw, Działanie 3.6 Marketing gospodarczy, dla projektu pn. „Marketing Gospodarczy Województwa Lubelskiego II” Wniosek o udostępnienie pomieszczeń Lubelskiego Centrum Konferencyjnego 	Organizacja I Lubelskiego Forum Turystyki	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 93 434,89 zł - 16 548,23 zł (JST) - 76 886,66 zł (EFRR)
1.2	Współorganizacja z Polską Organizacją Turystyczną w województwie lubelskim Forum Regionalnych i Lokalnych Organizacji Turystycznych.	<ul style="list-style-type: none"> Uchwała Nr CCXLI/4098/2017 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie podjęcia decyzji o dofinansowaniu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014 - 2020, Oś Priorytetowa 3: Konkurencyjność przedsiębiorstw, Działanie 3.6 Marketing gospodarczy, dla projektu pn. „Marketing Gospodarczy Województwa Lubelskiego II” 	Organizacja Forum POT-ROT-LOT	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 79 841,40 zł - 11 976,21 zł (JST) - 67 865,19 zł (EFRR)

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DPSiT UMWL, 2020 r.

Tabela 18. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze sportu i turystyki

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2019 r.)	Wartość finansowa (2019 r.) w tym udział środków z Budżetu WL w zł oraz źródło finansowania
2.	Wsparcie stypendialne i nagrody			
2.1.	Stypendia sportowe	<ul style="list-style-type: none"> Uchwała Nr XXXVII/604/2013 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzajów i wysokości stypendiów sportowych i nagród Województwa Lubelskiego za osiągnięte wyniki sportowe oraz wyróżnień dla osób wyróżniających się osiągnięciami w działalności sportowej. 	<ul style="list-style-type: none"> 266 stypendiów dla osób fizycznych za osiągnięte wyniki sportowe w Igrzyskach Olimpijskich (miejsca 1-8), Mistrzostwach Świata (miejsca 1-3), Mistrzostwach Europy (miejsca 1-3) i Mistrzostwach Polski (miejsca 1-3) w kat. wiekowych: junior młodszy, junior, młodzieżowiec, senior do 27 r.ż., zamieszkujących województwo lubelskie i reprezentujących województwo lubelskie 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 784 300 zł
2.2.	Nagrody sportowe	<ul style="list-style-type: none"> Uchwała Nr XXXVII/604/2013 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzajów i wysokości stypendiów sportowych i nagród Województwa Lubelskiego za osiągnięte wyniki sportowe oraz wyróżnień dla osób wyróżniających się osiągnięciami w działalności sportowej. 	<ul style="list-style-type: none"> 43 nagrody dla osób fizycznych – zawodników i ich trenerów reprezentujących województwo lubelskie i zamieszkujących na terenie województwa lubelskiego za osiągnięte wyniki sportowe – miejsca 1-8 oraz udział w Igrzyskach Olimpijskich, miejsca 1-3 w Mistrzostwach Świata Seniorów oraz Mistrzostwach Europy Seniorów w sportach olimpijskich i nieolimpijskich, Mistrzostwach Świata w kat. młodzieżowiec, junior, junior młodszy w sportach olimpijskich, rekordy świata i rekordy Europy w sportach olimpijskich 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 132 000 zł
3.	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej			
3.1.	Organizacja wydarzeń sportowych oraz szkolenia zawodników	<ul style="list-style-type: none"> Uchwała XLV/656/2018 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 13 listopada 2018 roku w sprawie „Programu Współpracy Samorządu Województwa Lubelskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2019 rok” 	<ul style="list-style-type: none"> 81 umów 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 3 935 000,00 zł
4.	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej oraz zadania z zakresu turystyki i krajoznawstwa			
4.1	Organizacja i udział w imprezach turystycznych	<ul style="list-style-type: none"> Uchwała XLV/656/2018 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 13 	30 umów	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 88 174 zł - BWL

		listopada 2018 roku		
5. Promocja walorów turystycznych województwa				
5.1	<p>Opracowanie i wydanie:</p> <ol style="list-style-type: none"> map Centralnego Szlaku Rowerowego Roztocza: Kraśnik – Zwierzyniec – Hrebenne – Lwów mapy zrywki : Centralnego Szlaku Rowerowego Roztocza: I etap” Kraśnik – Zwierzyniec – Hrebenne – Lwów II etap Zwierzyniec – Hrebenne III etap Hrebenne – Lwów atlasu rowerowego Centralnego Szlaku Rowerowego Roztocza: Kraśnik – Zwierzyniec – Hrebenne – Lwów Wykonanie map plansz Centralnego Szlaku Rowerowego Roztocza: Kraśnik – Zwierzyniec – Hrebenne – Lwów do tablic informacyjnych Wykonanie strony internetowej z interaktywną mapą Centralnego Szlaku Rowerowego Roztocza: Kraśnik – Zwierzyniec – Hrebenne – Lwów 	<ul style="list-style-type: none"> Zgoda Zarząd na realizację zadań zaplanowanych w projekcie projektu „RoweLove Roztocze – razem pomimo granic” z Programu Współpracy Terytorialnej PL-BY-UA. Umowa nr 212/OP/PC/2019 	<p>Ad 1) 20 000 egz. Ad 2) 150 000 egz. (po 50 000 egz. każdego etapu) Ad 3) 15 000 egz. Ad 4) 23 egz.</p>	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 198 000 zł - 178 200,00 PLN - środki UE- 19 800,00 PLN - BWL
5.2	<p>Druk map Green Velo</p> <ol style="list-style-type: none"> mapy całego szlaku Green Velo mapy Województwa Lubelskiego Green Velo mapy zrywki Green Velo 	<ul style="list-style-type: none"> W ramach Umowy o współpracy partnerskiej pomiędzy województwami Polski Wschodniej (warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie, świętokrzyskie i podkarpackie) na rzecz rozwoju i promocji Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo, Umowa nr 1311/OP/PC/2019 	<p>Ad 1) mapy 5 000 egz. Ad 2) mapy 12 000 egz. Ad 3) mapy (3x70 000 egz.)</p>	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 23 382,30 zł - BWL

5.3	Targi Podróży i Wypoczynku F.Re. E 2019 Monachium	<ul style="list-style-type: none"> W ramach Umowy o współpracy partnerskiej pomiędzy województwami Polski Wschodniej (warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie i podkarpackie) na rzecz rozwoju i promocji Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo, Zgoda Zarządu z dnia 15.01.2020 r. 	Udział w targach w Monachium	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 35 877,51 zł - BWL
5.4	Promocja turystyczna Województwa Lubelskiego na targach turystycznych w Polsce: Poznaniu, Chorzowie, Toruniu, Nadarzynie i Warszawie	<ul style="list-style-type: none"> Zgody Zarządu Województwa Lubelskiego z dni 15.01, 29.01, 16.07 	5 zorganizowanych stoisk regionalnych	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 64 550,74 zł - 34 270,87 PLN – BWL - 30 279,74 PLN - EFRR
5.5	Certyfikacja Miejsc Przyjaznych Rowerzystom (MPR) na Wschodnim Szlaku Rowerowym Green Velo	<ul style="list-style-type: none"> Regulamin współpracy w ramach systemu rekomendacji Miejsc Przyjaznych Rowerzystom na Wschodnim Szlaku Rowerowym Green Velo 	W 2019 r. nadano nowym obiektom 17 certyfikatów MPR	Nie dotyczy
5.6	Zakup audycji oraz czasu antenowego niezbędnego do ich wyemitowania w ogólnopolskiej stacji radiowej Radia ZET w ramach cyklu audycji Rowerowy Kwiecień w Radiu ZET, poświęconych promocji atrakcji turystycznych Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo	<ul style="list-style-type: none"> Umowa Nr 370/PT/CP/19. 	Emisja audycji oraz ich zapowiedzi w łącznej ilości 39 sztuk	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 30 750 zł- BWL
5.7	Usługa promocji w ogólnopolskiej stacji radiowej Trójka - Program 3 Polskiego Radia w ramach audycji „Trójka wraca do korzeni”, poświęconych promocji atrakcji turystycznych regionu lubelskiego na Wschodnim Szlaku Rowerowym Green Velo	<ul style="list-style-type: none"> Umowa Nr 1246/OP/CP/10 	Emisja 5 audycji oraz ich zapowiedzi w ilości 30 sztuk	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 49 200 zł- BWL
5.8	Promocja Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo w Chełmie podczas cyklu audycji Rowerowy Kwiecień w Radiu ZET	<ul style="list-style-type: none"> W ramach Umowy o współpracy partnerskiej pomiędzy województwami Polski Wschodniej (warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie i podkarpackie) na rzecz rozwoju i promocji Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo, 	Zorganizowanie stoiska promocyjnego	Bez zaangażowania środków z BWL
5.9	Promocja Wschodniego Szlaku	<ul style="list-style-type: none"> W ramach Umowy o współpracy 	Zorganizowanie stoiska promocyjnego	Bez zaangażowania środków

	Rowerowego Green Velo w Zwierzyńcu podczas Letniej Akademii Filmowej	partnerskiej pomiędzy województwami Polski Wschodniej (warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie i podkarpackie) na rzecz rozwoju i promocji Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo,		z BWL
5.10	Promocja Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo w Tomaszowie Lubelskim podczas audycji „Trójka wraca do korzeni”	<ul style="list-style-type: none"> W ramach Umowy o współpracy partnerskiej pomiędzy województwami Polski Wschodniej (warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie i podkarpackie) na rzecz rozwoju i promocji Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo, 	Zorganizowanie stoiska promocyjnego	Bez zaangażowania środków z BWL
6.	Monitorowanie atrakcyjności walorów oraz wykorzystania infrastruktury turystycznej			
6.1	Przeprowadzenie badania, opracowanie raportów bieżących i raportu końcowego pod nazwą „Lubelskie Regionalne Obserwatorium Turystyczne” (Kontynuacja badań z roku 2018)	<ul style="list-style-type: none"> Uchwała Nr CCXLI/4098/2017 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie podjęcia decyzji o dofinansowaniu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014 - 2020, Oś Priorytetowa 3: Konkurencyjność przedsiębiorstw, Działanie 3.6 Marketing gospodarczy, dla projektu pn. „Marketing Gospodarczy Województwa Lubelskiego II” Umowa nr. 612/OP/CP/2018 	4 raporty bieżące (w tym 2 raporty w 2018 r.) 1 raport końcowy	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 114 882 zł - W 2018 r. wydano 57 441 zł - 8 616,15 zł - JST - 48824,85 zł - EFRR - W 2019 r. wydano 57 441 zł - 8 616,15 zł - JST - 48824,85 zł - EFRR
7.	Rozwój infrastruktury i organizacja przestrzeni turystycznej w regionie			
7.1	<ol style="list-style-type: none"> Wykonanie znaków rowerowych do znakowania szlaku rowerowego Kazimierz Dolny – Kraśnik Oznakowanie szlaku 	<ul style="list-style-type: none"> Umowa nr 712/OP/CP/19 Umowa nr 422/PST/GP/OP/19 	561 znaków rowerowych	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 19 680 zł - BWL 20 000 zł - BWL
8.	Organizacja i kontrola przestrzeni turystycznej w regionie			
8.1	Prowadzenie rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych 	44 wpisów do rejestru, 18 decyzji administracyjnych w sprawie wykreślenia z rejestru,	Nie dotyczy koszt ponosi przedsiębiorca (opłata skarbową za dokonanie wpisu do rejestru)
8.2	Kontrola organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych 	21 kontroli organizatorów turystyki.	Nie dotyczy

8.3	Zaszeregowanie obiektów hotelarskich według rodzaju i kategorii (zmiana, potwierdzenie, zaszeregowania)	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych 	8 decyzji administracyjnych w sprawie zaszeregowania	Nie dotyczy koszt ponosi przedsiębiorca (opłata kategoryzacyjna i opłata skarbową za wydanie decyzji administracyjnej)
8.4	Kontrola obiektów hotelarskich	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych 	39 kontroli obiektów hotelarskich	Nie dotyczy

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DPSiR UMWL, 2020 r.

4.7. Obszar: OBRONNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Zapewnienie bezpieczeństwa jest jednym z podstawowych obowiązków wielu organów i jednostek administracji publicznej, a także spoczywa na organizacjach społecznych i na samych obywatelach. Zakres zadań i kompetencji w dziedzinie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego jest wyraźnie zróżnicowany w odniesieniu do poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego. Samorządowi wojewódzkiemu przypisano ogólną odpowiedzialność za sprawy związane z wykonywaniem zadań dotyczących obronności i bezpieczeństwa publicznego o czym mowa w art. 14 ust. 1 pkt 13 ustawy o samorządzie województwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 512, z późn. zm.).

Zakres działań organów administracji publicznej w zakresie porządku i bezpieczeństwa publicznego regulują liczne przepisy prawa, w tym przede wszystkim określone w:

- ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1541),
- ustawie z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 1398),
- ustawie z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2171),
- ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1372).

Działania w ramach obszaru tematycznego Obronność i Bezpieczeństwo Publiczne, Zarząd Województwa Lubelskiego realizował do dnia 8 lipca 2019 r. przy pomocy Departamentu Organizacyjno-Prawnego (OP), a od 9 lipca 2019 r. zadania te przejęło nowo powstałe Biuro Bezpieczeństwa.

Organy samorządu terytorialnego zostały zobowiązane przez ustawodawcę do realizacji zadań, polegających na **umacnianiu obronności** Rzeczypospolitej Polskiej, przygotowaniu ludności i mienia narodowego na wypadek wojny oraz wykonywaniu innych zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony. Tworzenie warunków organizacyjnych i technicznych, a także koordynacja planowania i realizacji zadań obronnych.

W roku 2019 zadania i przedsięwzięcia w zakresie obronności i ochrony ludności obejmowały:

- Trening Stałego Dyżuru Marszałka Województwa Lubelskiego w zakresie przekazywania informacji i zadań obronnych w systemie funkcjonowania Stałych Dyżurów w województwie lubelskim (przeszkolono - 8 osób).
- Przeprowadzenie szkolenia obronnego z kierowniczą kadrą UMWL w Lublinie, dyrektorami, kierownikami i pracownikami wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych realizujących zadania obronne - udział w szkoleniu wzięło 85 osób.
- Udział (3 osób) w wyższych kursach obronnych w Akademii Sztuki Wojennej.
- Przeprowadzenie dwóch szkoleń członków Formacji Obrony Cywilnej przeznaczonej do wykonywania zadań ogólnych. Formacja przewidziana jest do prowadzenia działań ratowniczych w obiekcie Urzędu przy ul. Artura Grottgera 4 w Lublinie samodzielnie i we współpracy z profesjonalnymi służbami ratowniczymi.

- 80 pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie uczestniczyło w jednodniowych szkoleniach z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.
- 966 pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie zostało przeszkolonych z zakresu ochrony przeciwpożarowej.
- Ćwiczenia z zakresu praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji ludzi z budynku. Ćwiczenia były przeprowadzone we wszystkich budynkach na terenie miasta Lublin, z których korzysta Urząd i łącznie wzięło w nich udział 749 pracowników.
- Kontrole problemowe realizacji zadań obronnych w 3 wojewódzkich samorządowych jednostkach organizacyjnych prowadzone przez pracowników Biura Bezpieczeństwa oraz pracowników departamentów bezpośrednio nadzorujących dane jednostki.
- Dokonanie wyposażenia Formacji Obrony Cywilnej UMWL w niezbędny dla jej funkcjonowania sprzęt. Na podstawie zawartego porozumienia z Prezydentem Miasta Lublin pozyskano: 9 kompletów umundurowania (kamizelka, spodnie, czapka, maska przeciwgazowa), sygnalizator promieniowania RS-70, nosze składane. Z własnych środków Urząd na potrzeby FOC zakupił: przenośny zestaw pierwszej pomocy i inny niezbędny sprzęt dla prawidłowego funkcjonowania FOC, a także został doposażony w 3 megafony i 2 worki ewakuacyjne. Sprzęt ten w razie potrzeby będzie wykorzystywany do działań i ćwiczeń ewakuacyjnych.

W 2019 r. Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie poddany został kontroli przez Urząd Miasta Lublin w zakresie obrony cywilnej. Wydano 3 zalecenia pokontrolne, z których 2 zostały już zrealizowane, a jedno zostanie zrealizowane do końca 2020 r.

W ramach szeroko rozumianych działań w zakresie bezpieczeństwa publicznego szczególne znaczenie ma zarządzanie kryzysowe. Na obszarze województwa działaniami z zakresu zarządzania kryzysowego kieruje wojewoda. Na gruncie art. 15 ustawy o zarządzaniu kryzysowym (u.z.k.) z dnia 26 kwietnia 2007 r. zarząd województwa uczestniczy w realizacji zadań z zakresu zarządzania kryzysowego, w tym planowania cywilnego, wynikających z jego kompetencji. Ustawodawca nie przypisuje w tym zakresie szczególnych kompetencji organowi wykonawczemu samorządu województwa, jak czyni to w przypadku wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz starosty. Samorząd województwa może mieć swojego przedstawiciela, wyznaczonego przez marszałka województwa, w składzie wojewódzkiego zespołu zarządzania kryzysowego, o czym rozstrzyga art. 14 ust. 11 u.z.k. Przedstawiciel ten ma jednak, jako jeden z wielu członków, ograniczony wpływ na pracę całego zespołu, który realizuje politykę organu administracji rządowej (wojewody), a nie regionalną politykę samorządową w obszarze obronności i bezpieczeństwa publicznego.

Ze względu na zróżnicowany charakter zadań realizowanych przez samorząd województwa ważnym aspektem jest zapewnienie bezpieczeństwa informacji niejawnych. Działania w tym zakresie realizowane były przez Biuro Bezpieczeństwa, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 742), a w szczególności o przepis art. 15 cytowanej ustawy. Pełnomocnik, który odpowiada za zapewnienie przestrzegania przepisów o ochronie informacji niejawnych zapewnia m.in. ochronę tych informacji, w tym stosowanie środków bezpieczeństwa fizycznego, ochronę systemów teleinformatycznych, zarządzanie ryzykiem bezpieczeństwa, prowadzenie szkoleń z zakresu ochrony informacji niejawnych oraz prowadzenie

zwykłych postępowań sprawdzających. Biuro odpowiada również, w ramach stosowanych upoważnień, za przyjmowanie oraz dokonywanie wstępnej analizy oświadczeń majątkowych składanych przez radnych, członków zarządu województwa, skarbnika województwa, sekretarza województwa, kierowników wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych, osoby zarządzające i członków organu zarządzającego wojewódzką osobą prawną oraz osób wydających decyzje administracyjne w imieniu marszałka województwa.

Do zadań Biura Bezpieczeństwa należy również zapewnienie bezpieczeństwa teleinformatycznego oraz cyberbezpieczeństwa, a w szczególności monitorowanie systemów w Urzędzie pod kątem zgodności z wymaganiami zawartymi w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 roku w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (Dz. U. 2017 poz. 2247), szacowanie ryzyka wystąpienia incydentu naruszenia bezpieczeństwa, a także analiza przyczyn wystąpienia naruszeń bezpieczeństwa. W ramach współpracy z jednostkami zewnętrznymi w kompetencjach Biura Bezpieczeństwa leży kontaktowanie się z Computer Emergency Response Team przy Ministerstwie Cyfryzacji w przypadkach zgłaszania incydentów. Kolejnym aspektem, który ma na celu zwiększenie odporności na ataki cybernetyczne to ustawa z dnia 5 lipca 2018 r. o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa (Dz. U. z 2018 r. poz. 1560, z późn. zm.), gdzie szczególny nacisk zwrócono na dostawców usług kluczowych będącymi podmiotami, które wchodzi w jego skład, aby zapewnić odpowiedni poziom cyberbezpieczeństwa czyli odporność systemów informacyjnych na działania naruszające poufność, integralność, dostępność i autentyczność przetwarzanych danych lub związanych z nimi usług oferowanych przez te systemy.

4.8. Obszar: BEZROBOCIE I RYNEK PRACY

Do zadań Samorządu Województwa w obszarze bezrobocia i rynku pracy należy **określanie i koordynowanie regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich** w odniesieniu do krajowej polityki rynku pracy przez przygotowanie i realizację regionalnego planu działań na rzecz zatrudnienia. Podstawowym źródłem finansowania zadań instytucji rynku pracy w zakresie promocji zatrudnienia oraz łagodzenia skutków bezrobocia jest Fundusz Pracy. Plan wydatków Funduszu Pracy każdego roku zostaje ujęty w tzw. Planie Finansowym Funduszu Pracy stanowiącym integralną część ustawy budżetowej. Podział środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych odbywa się zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 25 sierpnia 2014 roku w sprawie algorytmu ustalania kwot środków Funduszu Pracy na finansowanie zadań w województwie (Dz.U. z 2014 r., poz. 1294). Rokrocznie Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie dokonuje podziału środków z Funduszu Pracy między powiatowe urzędy pracy.

Działania w ramach obszaru tematycznego Bezrobocie i Rynek Pracy, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie przy pomocy Wojewódzkiego Urzędu Pracy (WUP). Z tego względu każdego roku WUP przedstawia do akceptacji ZWL plany działań uwzględniające kierunki i priorytety określone w regionalnym planie działań na rzecz zatrudnienia, na działania na rzecz promocji zatrudnienia, rozwoju zasobów ludzkich i aktywizacji bezrobotnych.

W kreowaniu polityki rynku pracy dużą rolę spełnia systematyczne opracowywanie analiz rynku pracy i realizowanie badań popytu na pracę. WUP współdziała z Wojewódzką Radą Rynku Pracy w określaniu i realizacji regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich. Inicjuje i realizuje przedsięwzięcia mające na celu rozwiązanie lub złagodzenie problemów związanych z planowanymi zwolnieniami grup pracowników z przyczyn dotyczących zakładu pracy.

WUP w Lublinie realizował zadania wynikające z koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej oraz obywateli państw, z którymi Unia Europejska zawarła umowy o swobodzie przepływu osób, w zakresie zasiłków dla bezrobotnych. WUP w Lublinie pełni funkcję instytucji właściwej, przyjmuje i rozpatruje wnioski bezrobotnych o wydanie odpowiednich dokumentów oraz wydaje decyzje bezrobotnym po pracy za granicą. Jak również wspiera, koordynuje i realizuje zadania sieci EURES na terenie województwa we współpracy z ministrem właściwym do spraw pracy, samorządami powiatowymi, związkami zawodowymi i organizacjami pracodawców. W 2019 roku WUP w Lublinie prowadził rekrutację dla pracodawców z 5 państw należących do sieci EURES (Austria, Belgia, Hiszpania, Holandia, Niemcy).

Wśród zadań WUP znajduje się organizowanie, koordynowanie, świadczenie usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej, a także ich rozwijanie na terenie województwa oraz opracowywanie, gromadzenie, aktualizowanie i upowszechnianie informacji zawodowych na terenie województwa. WUP współpracuje z powiatowymi urzędami pracy w zakresie organizacji szkoleń, przygotowania zawodowego dorosłych i staży. Przygotowuje wykaz zawodów na potrzeby rynku pracy, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników może być dokonywana refundacja wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne od tych wynagrodzeń. Współdziała z właściwymi organami oświatowymi, szkołami i szkołami wyższymi w harmonizowaniu kształcenia i szkolenia zawodowego z potrzebami rynku pracy. Prowadzi rejestr agencji zatrudnienia wydaje

certyfikaty o dokonaniu wpisu do rejestru oraz wydaje decyzje o wykreśleniu z rejestru. Ponadto sprawuje kontrolę w zakresie przestrzegania warunków ustawowych prowadzenia agencji zatrudnienia. Prowadzi także rejestr instytucji szkoleniowych gdzie wydaje zawiadomienia o wpisie i powiadomienia o wykreśleniu z rejestru.

WUP wykonuje zadania zlecone przez Marszałka Województwa Lubelskiego wynikające z ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewyptacalności pracodawcy oraz przepisów wykonawczych.

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie od lat programuje i wykonuje zadania współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego. Na podstawie porozumienia z 8 czerwca 2015 roku w sprawie powierzenia zadań związanych z realizacją Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 pełni funkcję Instytucji Pośredniczącej w ramach: Osi Priorytetowej 9 Rynek pracy oraz Osi Priorytetowej 11 Włączenie społeczne, zaś na podstawie Porozumienia w sprawie realizacji Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 z dnia 13 stycznia 2015 r. pełni funkcję Instytucji Pośredniczącej w ramach Działań 1.1 i 1.2 Osi Priorytetowej I.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze bezrobocia i rynku pracy przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 19, Tabela 20).

Tabela 19. Strategie i programy w obszarze bezrobocia i rynek pracy

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2019 roku
1.	Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na 2018 rok	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CCXXXVIII/4675/2017 z dnia 19 grudnia 2017 r. w sprawie zaakceptowania Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2018 rok	W 2019 roku opracowano monitoring wdrażania Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2018 rok za II półrocze. Dokument opracowano na podstawie informacji zwrotnych uzyskanych od podmiotów podejmujących inicjatywy zgodnie z rekomendacjami zawartymi w Regionalnym Planie Działań na rzecz Zatrudnienia na 2018 rok.
2.	Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na 2019 rok	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr IX/111/2018 z dnia 18 grudnia 2018 r. w sprawie zaakceptowania Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2019 rok	W 2019 r. opracowano Monitoring wdrażania Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2019 rok za I półrocze. Dokument opracowano na podstawie informacji zwrotnych uzyskanych od podmiotów podejmujących inicjatywy zgodnie z rekomendacjami zawartymi w Regionalnym Planie Działań na rzecz Zatrudnienia na 2019 rok.
3.	Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na 2020 rok	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CIII/2160/2019 z dnia 24 grudnia 2019 r. w sprawie zaakceptowania Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2020 rok	Opracowanie Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2020 rok
4.	Wykaz zawodów, za które może być dokonywana refundacja wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego.	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr IX/112/2018 z dnia 18 grudnia 2018 r. w sprawie określenia „Wykazu zawodów, za które może być dokonywana refundacja wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego”	Wykaz uzyskał moc obowiązującą od dnia 1 września 2019 r. i został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego pod poz. 435
5.	Podział środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych województwa lubelskiego na finansowanie działań realizowanych w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego w 2018 roku.	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CCXXXVI/4646/2017 z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie podziału środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych województwa lubelskiego na finansowanie działań realizowanych w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego w 2018 roku	Monitoring wydatkowania środków przez samorządy powiatowe województwa lubelskiego za 2018 rok

6.	Podział środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych województwa lubelskiego na finansowanie działań realizowanych w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego w 2019 roku.	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CCCXVI/6234/2018 z dnia 19 listopada 2018 r. w sprawie podziału środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych województwa lubelskiego na finansowanie działań realizowanych w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego w 2019 roku	Podział środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych województwa lubelskiego na finansowanie działań realizowanych w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego w 2019 roku.
----	---	--	--

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji z WUP, 2020 r.

Tabela 20. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze bezrobocia i rynek pracy

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2019 r.)	Wartość finansowa (2019 r.) w tym udział środków z Budżetu WL w zł oraz źródło finansowania
1.	Analizy regionalnego rynku pracy			
1.1.	Ranking szkół wyższych wg poziomu bezrobocia absolwentów	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> publikacja (400 szt.) 	Koszt: 7 358,55 zł (grafika i druk) Finansowanie 100 % Fundusz Pracy
1.2.	Analiza branży rachunkowo- księgowej w województwie lubelskim. Raport końcowy z badań ilościowych i jakościowych		<ul style="list-style-type: none"> publikacja (400 szt.) 	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> 8 271,90 zł (grafika i druk) Finansowanie 100 % Fundusz Pracy
1.3.	Osoby z niepełnosprawnościami w ewidencji urzędów pracy województwa lubelskiego – analiza statystyczna		<ul style="list-style-type: none"> publikacja (500 szt.) 	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> 6 268,20 zł ((grafika i druk) finansowanie 100 % Fundusz Pracy
1.4.	Kwalifikacje w zawodach szkolnictwa branżowego a potrzeby lokalnych rynków pracy		<ul style="list-style-type: none"> Projekt graficzny 	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> 2 318,55 zł (grafika) Finansowanie 100 % Fundusz Pracy
1.5.	Analiza branży motoryzacyjnej w województwie lubelskim. Raport końcowy		<ul style="list-style-type: none"> Realizacja badania + raport końcowy w wersji elektronicznej 	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> 18 450 zł (realizacja, grafika) Finansowanie 100 % Fundusz Pracy

1.6.	Barometr zawodów- raport wojewódzki	<ul style="list-style-type: none"> Umowa nr DRP-V/10/GW/2019 z 20.03.2019 r. pomiędzy Ministrem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej a Samorządem Województwa Lubelskiego 	<ul style="list-style-type: none"> 1 raport wojewódzki 	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> zrefundowany przez MRPiPS
2.	Poradnictwo i aktywizacja zawodowa			
2.1.	Indywidualne i grupowe poradnictwo zawodowe w ramach działania 4 Centrów Informacji i Planowania Kariery Zawodowej (Lublin, Biała Podlaska, Chełm, Zamość)	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> 3 897 osób, którym udzielono porady zawodowej 13 993 osoby, którym udzielono informacji zawodowej 	nie dotyczy
2.2.	Pośrednictwo pracy w ramach sieci EURES (przekazywanie CV osób poszukujących zatrudnienia pracodawcom zagranicznym)	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> 453 ofert pracy przyjętych do realizacji (2997stanowisk) 1024 bezrobotnych i poszukujących pracy, którym świadczone usługę EURES 30 pracodawców, którym świadczone usługę EURES 	
3.	Koordinacja, rozwój systemu i poprawa mechanizmów wspierania osób na rynku pracy			
3.1.	Szkolenie doradców zawodowych WUP i PUP	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> 2 szkolenia 32 przeszkolonych doradców zawodowych 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 21 216,00 zł Finansowanie 100 % Fundusz Pracy
3.2.	Prowadzenie rejestru i certyfikacja agencji zatrudnienia	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> 96 – agencji zatrudnienia wpisanych do rejestru w 2019 r. 63 – agencje zatrudnienia wykreślone z rejestru w 2019 r. 320 agencji zatrudnienia – stan w rejestrze na koniec 2019 	nie dotyczy

3.3.	Prowadzenie rejestru instytucji szkoleniowych	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • 152 – wnioski złożone o wpis do RIS • 76 – podmiotów wykreślonych z rejestru • 737 podmiotów – stan w rejestrze na koniec 2019 r. 	nie dotyczy
3.4.	Kontrola agencji zatrudnienia	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • 18 przeprowadzonych kontroli 	nie dotyczy
3.5.	Szkolenie regionalnej kadry EURES, pracowników PUP i Biur Karier	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • 25 uczestników szkolenia 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 9135,38 zł Finansowanie 100 % Fundusz Pracy
3.6.	Organizacja Targów Pracy przez WUP w Lublinie w ramach działań sieci EURES	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 wydarzenie 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 20 000 zł Finansowanie 100 % Fundusz Pracy
3.7.	Rozpatrywanie wniosków w przedmiocie przyznania prawa do zasiłku dla bezrobotnych z uwzględnieniem okresu zatrudnienia w innym państwie członkowskim UE/EOG i Szwajcarii	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy • Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego • Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> • 922 decyzji 	

3.8.	Obsługa zasiłków transferowanych z innych państw członkowskich UE/EOG	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy • Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego • Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> • 475 dokumenty przenośne U2 osób transferujących zasiłki (objętych comiesięcznym monitoringiem w okresie od 3 do 6 miesięcy) 	
3.9.	Wydawanie dokumentów przenośnych U2 osobom wyjeżdżającym z Polski w celu poszukiwania pracy, które przez okres od trzech do sześciu miesięcy będą mogły pobierać przyznany w Rzeczypospolitej Polskiej zasiłek dla osób bezrobotnych.	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy • Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego • Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> • 2 dokumenty przenośne U2 	

3.10.	Potwierdzanie okresów zatrudnienia, ubezpieczenia lub pracy na własny rachunek na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej osobom ubiegającym się o świadczenia z tytułu bezrobocia w innych państwach członkowskich UE/EOG lub Szwajcarii.	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy • Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego • Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> • 117 dokumentów U1/U002 	
4.	Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących pracy			
4.1.	Wsparcie w ramach programu POWER (Działanie 1.1 i 1.2)	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 	<ul style="list-style-type: none"> • 39 752 osoby objęte wsparciem 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> • 363 510 674,72 zł (wartość podpisanych umów o dofinansowanie)
4.2.	Wsparcie w ramach programu RPOWL (Działanie 9.1, 9.2, 11.1 i 11.4)	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 	<ul style="list-style-type: none"> • 42 469 osób objętych wsparciem 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> • 695 073 359,01 zł (wartość podpisanych umów o dofinansowanie)

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji z WUP, 2020 r.

4.9. Obszar: TELEKOMUNIKACJA

Działania w ramach obszaru tematycznego Telekomunikacja Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie w ramach zadań Departamentu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego (RSI) – obecnie Departament Cyfryzacji i Usług IT (DCIT).

W ramach realizacji celu operacyjnego 3.6 Strategii Rozwoju Województwa - Rozwój społeczeństwa informacyjnego i określonego dla tego celu kierunku działania – *Zwiększanie dostępu do szerokopasmowego Internetu na obszarach „białych”* w roku 2019 kontynuowano realizację fazy operacyjnej projektu „Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej – województwo lubelskie”, a tym samym utrzymanie trwałości efektów i rezultatów projektu. Województwo Lubelskie jako właściciel powstałej w ramach projektu infrastruktury sieci szerokopasmowej pełni rolę publicznego operatora infrastruktury, który zarządza, eksploatuje, utrzymuje i świadczy usługi hurtowego dostępu do sieci wojewódzkiej na rzecz operatorów telekomunikacyjnych. Infrastruktura zaś sieci wojewódzkiej zlokalizowana jest w 196 gminach na obszarze województwa. Przedsiębiorcy telekomunikacyjni wykorzystują tę infrastrukturę, na podstawie zawartych z Województwem umów, na potrzeby świadczenia usług detalicznych (dla użytkowników końcowych) w szczególności na tzw. obszarach białych. W tym celu także budują, rozbudowują własne sieci dostępowe. Do końca grudnia 2021 r. beneficjenci (operatorzy telekomunikacyjni) trzeciego konkursu Działania 1.1 Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020, na terenie niemal całego województwa realizować będą, także z wykorzystaniem infrastruktury wojewódzkiej sieci regionalnej, projekty budowy sieci dostępowych, które mają zapewnić gospodarstwom domowym, jako użytkownikom końcowym dostęp do Internetu o przepustowości, co najmniej 30Mb/s i placówkom oświatowym o przepustowości co najmniej 100 Mb/s.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym zadania w obszarze telekomunikacji przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 21).

Tabela 21. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze telekomunikacji

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2019 r.)	Wartość finansowa (2019r.) w tym udział środków z Budżetu WL w zł oraz źródło finansowania
1.	Rozwój społeczeństwa informacyjnego			
1.1	Rozwój infrastruktury regionalnej sieci szerokopasmowej	<ul style="list-style-type: none"> projekt pn. „Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej – województwo lubelskie” – umowa nr POPW.02.01.00-06-045/10 z 21.01.2011 r.; Decyzja Komisji Europejskiej z 14.02.2013 r. dotycząca dużego projektu „Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej – województwo lubelskie nr CCI 2012PL161PR035; Decyzja Komisji Europejskiej z 10.11.2011 r. K(2011)8121 i Decyzja Komisji Europejskiej z 21.12.2017 r. C(2017) 9116 Modyfikacje w programie pomocy dotyczącym projektu pt. „Sieć szerokopasmowa Polski Wschodniej” (SA.33438, SA.33439, SA.33441, SA.30851 & SA.33440) 	<ul style="list-style-type: none"> 73 umowy ramowe (rok 2018 – 72) z operatorami sieci dostępowych, na podstawie których zawarto 167 umów szczegółowych na konkretne usługi (rok 2018 - 124). 	Wydanki bieżące na utrzymanie, eksploatację i zarządzanie infrastrukturą – 7 948 885,01 zł (w całości środki z Budżetu WL). Przychody (na podstawie wystawionych faktur VAT z tytułu świadczenia usług dla operatorów sieci dostępowych - 1 283 979,39 zł (wzrost w stosunku do roku 2018 o 69%).

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacjo od DRSi UMWL, 2020 r.

4.10. Obszar: WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA, EUROPEJSKI INSTRUMENT SĄSIEDZTWA I EUROPEJSKA WSPÓŁPRACA TERYTORIALNA

Celem współpracy międzynarodowej Samorządu Województwa Lubelskiego jest wykorzystanie możliwości **wsparcia procesów rozwojowych regionu** poprzez nawiązywanie i pogłębianie kontaktów z instytucjami, organizacjami i partnerami zagranicznymi oraz realizacja wspólnych przedsięwzięć i projektów w zakresie przyjętych celów polityki regionalnej.

Działania w ramach obszaru tematycznego Współpraca Międzynarodowa Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje przy pomocy Kancelarii Marszałka (KM) - Zespół ds. Współpracy Międzynarodowej, Departamentu Strategii i Rozwoju (SR), Departamentu Gospodarki i Wspierania Przedsiębiorczości (DGiWP), Departamentu Promocji, Sportu i Turystyki (PST), Departamentu Kultury, Edukacji i Dziedzictwa Narodowego (KED), Departamentu Środowiska i Zasobów Naturalnych (DŚiZN), Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (DRiROW) oraz Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej(OZ).

Województwo Lubelskie realizowało cele współpracy zagranicznej Samorządu Województwa w oparciu o umowy partnerskie lub listy intencyjne zawarte z regionami zagranicznymi. Na koniec 2019 roku stan czynnych porozumień z partnerami zagranicznymi Województwa Lubelskiego kształtował się następująco: Obwód Brzeski (Białoruś), Województwo Hajdu-Bihar (Węgry), Prowincja Gelderland (Holandia), Obwód Wołyński (Ukraina), Region Grand Est – dawna Lotaryngia (Francja), Obwód Ługański - umowa nieaktywna z uwagi na konflikt w regionie (Ukraina), Obwód Lwowski (Ukraina), Obwód Odeski (Ukraina), Obwód Rówieński (Ukraina), Obwód Tarnopolski (Ukraina), Region Veneto (Włochy), Kraj Związkowy Styria (Austria), Prowincja Henan (Chiny), Obwód Ałmatyński (Kazachstan), Stan Nevada (USA) oraz Prowincja Ontario (Kanada).

Ponadto wspieraniu współpracy zagranicznej służy stałe członkostwo w Stowarzyszeniu Samorządów Euroregionu Bug, a także działalność Instytutu Rozwoju Samorządu Terytorialnego Województwa Lubelskiego oraz Domu Polski Wschodniej w Brukseli.

Cele współpracy międzynarodowej realizowane są poprzez udział w programach i projektach współpracy terytorialnej, która obejmuje trzy poziomy:

- **transgraniczny**, mający na celu rozwiązywanie wspólnych problemów zidentyfikowanych w regionach przygranicznych, przy jednoczesnym budowaniu więzi łączących społeczności z graniczących ze sobą krajów;
- **transnarodowy**, umożliwiający współpracę w ramach ściśle określonych obszarów geograficznych;
- **międzyregionalny**, pozwalający na unowocześnienie polityk regionalnych oraz efektywniejsze i lepiej skoordynowane wykorzystanie środków unijnych przede wszystkim w programach regionalnych oraz krajowych.

Najważniejszym instrumentem współpracy terytorialnej w Województwie Lubelskim jest *Program Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina (PBU)*, realizowany w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa (EIS). Europejski Instrument Sąsiedztwa wspiera zrównoważony rozwój wzdłuż zewnętrznych granic Unii Europejskiej, pomaga zmniejszać różnice w standardach życia i rozwiązywać wspólne transgraniczne problemy i wyzwania. *Program PBU* jest

jednym z największych instrumentów finansujących wspólne przedsięwzięcia o charakterze transgranicznym. Program obejmuje swoim zasięgiem obszar przygraniczny trzech krajów: Polski (województwa: lubelskie, podlaskie, podkarpackie i subregion ostrołęcko – siedlecki w województwie mazowieckim), Ukrainy (obwody: wołyński, lwowski, zakarpacki, iwano-frankowski, rówieński i tarnopolski), Białorusi (obwody: miński, brzeski, homelski i grodzieński).

Pod względem wielkości budżetu, Program Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020 jest największym programem transgranicznym na lądowych granicach Unii Europejskiej. Od 15 lat wspiera transgraniczne procesy rozwojowe na pograniczu Polski, Białorusi i Ukrainy. Dofinansowaniem objęte zostały projekty skoncentrowane na ochronie i promocji przygranicznego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, zwiększeniu infrastrukturalnej dostępności regionów, poprawie infrastruktury, procedur i obsługi przejść granicznych, jak również na rozwoju służby zdrowia i usług socjalnych.

W perspektywie 2014-2020 Program Polska-Białoruś-Ukraina jest realizowany w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa (EIS).

W ramach *pierwszego naboru* w ramach Programu PBU 2014-2020 Wspólny Sekretariat Techniczny otrzymał **749 Koncepcji** na łączną kwotę **1108,5 mln EUR**. Kwota złożonych koncepcji projektowych **przekroczyła ponad 14-krotnie** dostępną alokację przeznaczoną na pierwszy nabór wniosków. Program cieszy się dużym zainteresowaniem beneficjentów o czym świadczy liczba złożonych koncepcji projektów, która była dużo wyższa niż przewidywana.

	DZIEDZICTWO	DOSTĘPNOŚĆ	GRANICE	BEZPIECZEŃSTWO
KONCEPCJE PROJEKTÓW PEŁNE WNIOSKI APLIKACYJNE WYBRANE PROJEKTY	352	125	24	248
	146	61	16	160
	17	18	13	17

- Budżet Programu PBU na lata 2014-2020 wynosi ponad **183 mln EUR** i jest zbliżony do budżetu z poprzedniej perspektywy (186 mln EUR).
- Pierwszy nabór projektów dedykowany był **4 celom** tematycznym Programu: **Dziedzictwo, Dostępność, Bezpieczeństwo i Granice**
- Gotowość realizacji projektów zadeklarowało ponad 2325 organizacji z trzech państw.
  - Wybrano **65 projektów** o łącznej wartości dofinansowania ponad **113 milionów EUR**, w tym **21 projektów** z udziałem **26 Beneficjentów z Województwa Lubelskiego** na kwotę ok. **22 mln Euro**.

Realizacja wspólnych projektów przyczyniła się do utworzenia **trwałych partnerstw transgranicznych**. Wiele przedsięwzięć było tworzonych w partnerstwach trwających co najmniej od kilku lat, jednak większość nowo utworzonych partnerstw rozpoczęła współpracę dopiero w związku z chęcią realizacji projektów w Programie PBU 2014-2020. Wiodącym czynnikiem do zawierania partnerstw transgranicznych jest przede wszystkim dostępność środków unijnych przeznaczonych na rozwój polsko-ukraińsko- białoruskiego pogranicza.

Program Polska-Białoruś-Ukraina wspiera w sposób szczególny projekty z małym budżetem, które obejmują głównie działania nieinwestycyjne, promujące współpracę, nawiązywanie nowych transgranicznych kontaktów i budowanie sąsiedzkich relacji, wymianę doświadczeń, a także inicjatywy społeczne związane z lokalną kulturą i historią oraz dziedzictwem naturalnym.

W ramach **drugiego naboru** wniosków, na tzw. **mikroprojekty** dedykowanego celowi tematycznemu Dziedzictwo, do WST złożonych zostało **250 mikroprojektów**, o łącznej kwocie dofinansowania 13,6 mln EUR, prawie trzykrotnie więcej niż alokacja środków przeznaczona na nabór (5,2 mln EUR). Gotowość realizacji projektów zadeklarowało ponad 460 organizacji z trzech państw.

- Wspólny Komitet Monitorujący zdecydował o dofinansowaniu **74 mikroprojektów** z trzech krajów, z czego **19 projektów** z udziałem **26 Beneficjentów z województwa lubelskiego**, na kwotę ok **0,55 mln Euro**.
- **Z 74** zatwierdzonych projektów 4 z nich zrezygnowały z podpisania umowy grantowej. Z pozostałymi 70. projektami sukcesywnie podpisywane są umowy o dofinansowanie między Instytucją Zarządzającą a zwycięskimi beneficjentami wiodącymi. Do tej pory podpisano **48 umów**.
- Całkowita kwota dofinansowanych mikroprojektów wynosi **4,14 mln euro**.

W związku z tym, że przewidziana alokacja na ten nabór (5,2 mln euro) nie została w pełni wykorzystana, w odniesieniu do pozostałego budżetu (Pula środków dostępnych w ramach konkursu wynosi nie mniej niż 1 224 000 EUR), Wspólny Komitet Monitorujący zdecydował o zorganizowaniu **trzeciego naboru** projektów w 4 kwartale 2019 r. dotyczącego również mikroprojektów i celu tematycznego **DZIEDZICTWO**.

- Do WST złożonych zostało **178 mikroprojektów**, zainteresowanie środkami Programu było ponad **7 razy** wyższe niż dostępny budżet.
- Wspólny Sekretariat Techniczny rozpoczął ocenę administracyjną, kwalifikowalności i jakościową złożonych wniosków.

Program Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina 2014 – 2020 to jeden z największych instrumentów finansujących wspólne przedsięwzięcia o charakterze transgranicznym. Pomaga zmniejszać różnice w standardach życia i rozwiązywać wspólne wyzwania transgraniczne poprzez współfinansowanie różnorodnych projektów. Wszystkie projekty wspierane przez Program przyczyniają się do poprawy jakości życia mieszkańców wschodniej Polski oraz zachodniej Ukrainy i Białorusi.

Dla obszaru transgranicznego polsko-ukraińsko-białoruskiego ogromne znaczenie ma fakt równoczesnego prowadzenia prac nad nowym programem i aktualizacją Strategii Transgranicznej. Jest to szansa na wypracowanie w niektórych obszarach wspólnych lub podobnych rozwiązań oraz reprezentowanie interesów regionów objętych strategią na poziomie uzgodnień międzynarodowych.

W ramach nowej perspektywy finansowej 2021 – 2027 UE trwają prace nad nowymi programami **Europejskiej Współpracy Terytorialnej** (EWT). Dotyczy to także Programu Interreg PBU 2021 - 2027.

Wytyczne KE dotyczące wdrażania programów transgranicznych w nowej perspektywie finansowej oraz stan prac nad nowym Programem PBU:

- Program PBU Interreg 2021 - 2027 będzie realizowany w celu „Europejska Współpraca Terytorialna” Polityki Spójności Unii Europejskiej (Interreg) w ramach dwóch instrumentów:
  - Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR)
  - Instrumentu Sąsiedztwa, Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej, który zastąpi funkcjonujący dotychczas Europejski Instrument Sąsiedztwa (EIS)
- PBU jako pierwszy spośród programów na zewnętrznych granicach rozpoczął prace nad nową perspektywą.
- Budżet nowego programu zbliżony do obecnego (183 mln euro).
- Zachowane dofinansowanie projektów na poziomie 90% oraz system zaliczkowania, co nie jest stosowane w Interreg.
- Powołanie **Wspólnego Komitetu Programującego Programu INTERREG Polska – Białoruś-Ukraina 2021-2027**, którego zadaniem jest opracowanie założeń nowego programu oraz zasad jego realizacji. Członkami WKP są przedstawiciele władz centralnych, władz regionalnych, euroregionów oraz instytucji reprezentujących partnerów gospodarczych i społecznych Polski, Białorusi i Ukrainy.
- Pierwsze posiedzenie przedstawicieli Polski, Białorusi i Ukrainy w ramach Wspólnego Komitetu Programującego WKP (11 października 2019r.).
- Ogromne wyzwanie dla WKP - dostosowanie przyszłego Programu do kluczowych potrzeb obszaru transgranicznego.
- Utrzymania dotychczasowego kształtu terytorialnego programu –podjęte decyzją Członków WKP. KE rozstrzygnie co do pozostawienia w programie tzw. regionów przyległych.
- WKP **rekomendował** kontynuowanie współpracy w ramach **3 celów tematycznych**, na które przewidziano min 60 % budżetu programu:
  - Bardziej przyjazna dla środowiska bezemisyjna Europa;
  - Europa o silniejszym wymiarze społecznym;
  - Europa bliżej obywateli.
- Trwa dyskusja członków WKP na temat wyboru 1 z dwóch celów specjalnych, dedykowanego bezpieczeństwu granic.

Na efektywniejsze wykorzystanie środków z *Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020* pozwala wdrażanie „**Strategii współpracy transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Wołyńskiego, Obwodu Lwowskiego i Obwodu Brzeskiego na lata 2014-2020**”. Przyjęte w tym dokumencie cele przyczyniły się do usystematyzowania współpracy regionów przygranicznych oraz pozwoliły na wyznaczenie wspólnych priorytetów dla obszaru transgranicznego. Zaowocowało to nawiązaniem wielu partnerstw transgranicznych, realizacją wspólnych przedsięwzięć oraz wypracowaniem i wdrożeniem konkretnych projektów.

Wdrażanie *Strategii Transgranicznej* zdecydowanie polepszyło zarówno zdolności absorpcyjne partnerów, trafność wyboru projektów jak i jakość ich przygotowywania. Wydaje się wręcz niezbędne dalsze poszukiwanie alternatywnych form prorozwojowej współpracy, np. poprzez wzmacnianie partnerstwa współpracy terytorialnej, wzmocnienie i rozwijanie współpracy sieciowej, zaangażowanie oraz bliską współpracę między władzami regionalnymi.

Poprzez włączenie *Strategii Transgranicznej* do kanonu dokumentów strategicznych *Programu Polska – Białoruś – Ukraina 2014 – 2020* beneficjenci mieli ułatwione zadanie w procesie określenia potrzeb projektowych oraz łagodzenie ograniczeń wynikających z funkcjonowania zewnętrznej granicy UE.

W celu umożliwienia kontynuacji koordynacji procesów rozwojowych w oparciu o *Strategię Transgraniczną* niezbędne jest dokonanie aktualizacji tego dokumentu, mając jednocześnie na uwadze wskazanie nowych możliwości rozwoju obszarów przygranicznych objętych zasięgiem wynikających z rozwoju współpracy transgranicznej.

W oparciu o dotychczasowe doświadczenia współpracy oraz biorąc pod uwagę przygotowania do nowego okresu programowania 2021 – 2027, z inicjatywy województwa lubelskiego podjęto prace nad aktualizacją „*Strategii Transgranicznej na lata 2021-2027 Województw Lubelskiego, Podkarpackiego, Obwodu Lwowskiego, Wołyńskiego i Obwodu Brzeskiego*” Proces aktualizacji dokumentu strategii pozwoli :

- z jednej strony na dokonanie podsumowania i oceny zmian oraz bilansu dotychczasowej współpracy
- z drugiej zaś pozwoli na wypracowanie rekomendacji do nowego programu i umożliwi skoordynowane merytoryczne przygotowania regionów partnerskich polsko – ukraińsko – białoruskiego pogranicza do nowego okresu programowania.

Głównym celem aktualizacji *Strategii Współpracy Transgranicznej* jest analiza problemów i potencjałów oraz wskazanie optymalnych możliwości rozwoju obszarów przygranicznych. Niniejsza strategia będzie komplementarna wobec krajowych i regionalnych dokumentów programowych i strategicznych, obowiązujących w poszczególnych regionach. Powinna zawierać uzgodnione priorytety i cele dla zaangażowanych regionów przygranicznych objętych zasięgiem strategii. Będzie to stanowić równocześnie realne wypełnianie umów współpracy, które zostały podpisane między województwem lubelskim a sąsiadującymi regionami, wchodzącymi jednocześnie w skład Związku Transgranicznego Euroregion Bug, a także Euroregionu Karpackiego. Uwzględniając istniejące powiązania geopolityczne oraz społeczno-gospodarcze, uzasadnione jest włączenie do strategii transgranicznej Województwa Podkarpackiego (Polska), graniczącego bezpośrednio z obwodem lwowskim oraz lubelskim. Za włączeniem województwa podkarpackiego do strategii przemawia także wiele wspólnych powiązań i problemów Podkarpacia i Lubelszczyzny.

Kluczowym elementem przyjętym w procesie aktualizacji *Strategii Transgranicznej* było wskazanie przesłanek i uwarunkowań do opracowania dokumentu oraz przedstawienie założeń i organizacji prac nad aktualizacją strategii.

Pierwsze posiedzenie Transgranicznego Zespołu ds. *Aktualizacji Strategii Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Województwa Podkarpackiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego, Obwodu Brzeskiego na lata 2021-2027* odbyło się w dniach 3-4 grudnia 2019 r. w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego. Celem pierwszego spotkania było zaprezentowanie założeń dokumentu, a także uzgodnienie form i zasad współpracy z udziałem przedstawicieli wszystkich zaangażowanych regionów partnerskich, zgodnie z przyjętym harmonogramem prac nad strategią. Przyjęty harmonogram prac zakłada, że gospodarzami kolejnych

spotkań będą poszczególne regiony wchodzące w skład Transgranicznego Zespołu ds. Aktualizacji Strategii.

W posiedzeniu uczestniczyli przedstawiciele:

- Samorządu Województwa Lubelskiego,
- Województwa Podkarpackiego,
- Wołyńskiej Rady Obwodowej,
- Lwowskiej Rady Obwodowej,
- Wołyńskiej Obwodowej Administracji Państwowej,
- Lwowskiej Obwodowej Administracji Państwowej,
- Brzeskiego Obwodowego Komitetu Wykonawczego,
- Lubelskiego Urzędu Statystycznego,
- Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu Bug,
- Ministerstwa Spraw Zagranicznych
- przedstawiciel Wspólnego Sekretariatu Technicznego Programu PBU 2014-2020.

Z posiedzenia Zespołu został opracowany *Raport*, w którym przedstawione zostały informacje dotyczące przebiegu spotkania, podjętych prac nad aktualizacją dokumentu jak również ustaleń przyjętych przez regiony partnerskie objęte zasięgiem strategii.

Ważnym i cennym elementem współpracy terytorialnej jest udział w projektach realizowanych w ramach programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT), finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. EWT jest celem unijnej polityki spójności służącym wspieraniu, promocji oraz realizacji wspólnych projektów o charakterze międzynarodowym w obrębie Unii Europejskiej. Projekty te służą wzajemnej wymianie osiągnięć, wiedzy i doświadczeń pomiędzy partnerami z różnych krajów i regionów europejskich oraz wypracowywaniu narzędzi i rozwiązań, mających na celu poprawę wdrażania lokalnych polityk.

Dużą aktywność, udział oraz zaangażowanie w tym zakresie wykazuje Województwo Lubelskie. **Region realizuje 10 projektów** w ramach współpracy transnarodowej i międzyregionalnej (Tabela 23). Są to:

- projekt EmplInno (Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2014 – 2020);
- projekty: SMART_watch, FIRECE i ROSIE (Program Interreg Europa Środkowa 2014 - 2020);
- Clusters3, BRIDGES, FIRESPOL, REBORN, ELISE, SCALE UP (Program Interreg Europa 2014 – 2020).

Tabela 22. Strategie i programy w obszarze współpracy zagranicznej.

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2019 roku
1.	Strategia Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego i Obwodu Brzeskiego na lata 2014 - 2020	<ul style="list-style-type: none"> Uchwała Nr XLIV/673/2014 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego i Obwodu Brzeskiego na lata 2014-2020”. Postanowienie Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 11 września 2019 r. w sprawie wyrażenia zgody na podjęcie prac związanych z aktualizacją Strategii Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego, Obwodu Brzeskiego na lata 2014-2020. 	<p>Wdrażanie Strategii Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego i Obwodu Brzeskiego na lata 2014-2020 ;</p> <p><i>Rozpoczęcie procesu aktualizacji Strategii Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Województwa Podkarpackiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego, Obwodu Brzeskiego na lata 2021-2027;</i></p> <p>Pierwsze posiedzenie Transgranicznego Zespołu ds. Aktualizacji Strategii Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Województwa Podkarpackiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego, Obwodu Brzeskiego na lata 2021-2027</p>

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji z KM UMWL, 2020 r.

Tabela 23. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze EWT i EIS.

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Nazwa Programu	Wartość finansowa: koszt całkowity (w tym udział środków z Budżetu WL w euro) oraz źródło finansowania
1.	Projekty EWT			
1.1	W zakresie mechanizmów wsparcia wdrażania RIS	Projekt BRIDGES Uchwała nr XLIII/830/2015 z dnia 07.07.2015 r.	Program Interreg Europa 2014-2020	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> 218 400,00 (Budżet WL w projekcie) 32 760,00 (wkład własny)
		Projekt EmplInno Uchwała nr XIII/206/2015 z dnia 27.01.2015 r.	Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2014-2020	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> 96 000,00 (Budżet WL w projekcie) 14 400,00 (wkład własny)
		Projekt EmplInno Monitor S3	Program Interreg Region	Koszt:

		Uchwała nr XVII/334/2019 z dnia 29.01.2019 r.	Morza Bałtyckiego 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> • 53 750,00 (Budżet WL w projekcie) • 9 562,50 (wkład własny)
		Projekt CLUSTERS3 Uchwała nr XLVI/893/2015 z dnia 27.07.2015 r.	Program Interreg Europa 2014-2020	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> • 121 223,00 (Budżet WL w projekcie) • 18 183,45 (wkład własny)
		Projekt ELISE Uchwała ZWL nr CI/2027/2016 z dnia 10 maja 2016 r.	Program Interreg Europa 2014-2020	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> • 74 900,00 (Budżet WL w projekcie) • 11 235,00 (wkład własny)
		Projekt REBORN Uchwała ZWL nr CI/2026/2016 z dnia 10 maja 2016 r.	Program Interreg Europa 2014-2020	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> • 150 385,00 (Budżet WL w projekcie) • 22 557,75 (wkład własny)
		Projekt SMART_watch Uchwała ZWL nr CVIII/2229/2016 z dnia 14 czerwca 2016 r.	Program Interreg Europa Środkowa 2014-2020	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> • 117 540,00 (Budżet WL w projekcie) • 17 631,00 (wkład własny)
		Projekt ROSIE Uchwała ZWL nr CVIII/2230/2016 z dnia 14 czerwca 2016 r.	Program Interreg Europa Środkowa 2014-2020	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> • 82 015,00 (Budżet WL w projekcie) • 12 302,25 (wkład własny)
		Projekt SCALE-UP Uchwała ZWL nr CCLXXVIII/5465/2018 z dnia 12 czerwca 2018 r.	Program Interreg Europa 2014-2020	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> • 145 550,00 (Budżet WL w projekcie) • 21 832,50 (wkład własny)
1.2	W zakresie OZE	Projekt FIRECE Uchwała nr CVIII/2228/2016 z dnia 14.06.2016 r.	Program Interreg Europa Środkowa 2014-2020	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> • 178 400,00 (Budżet WL w projekcie) • 26 760,00 (wkład własny)
		Projekt FIRESPOL Uchwała nr CXCI/3850/2017 z dnia 27.06.2017 r.	Program Interreg Europa 2014-2020	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> • 163 460,00 (Budżet WL w projekcie) • 24 519,00 (wkład własny)
		Projekt ENES-CE Uchwała nr CCXLVI/4780/2018 z dnia 16.01.2018 r.	Program Interreg Europa Środkowa 2014-2020	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> • 146 897,00 (Budżet WL w projekcie) • 22 034,00 (wkład własny)

		Projekt AgroRES Uchwała nr CCLXXXI/5512/2018 z dnia 21.06.2018 r.	Program Interreg Europa 2014-2020	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> • 141 825,00 (Budżet WL w projekcie) • 21 273,75 (wkład własny)
1.3	W zakresie polityki miejskiej	Projekt EURE Uchwała nr CCLXXXI/5534/2018 z dnia 21.06.2018 r.	Program Interreg Europa 2014-2020	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> • 150 100,00 (Budżet WL w projekcie) • 22 515,00 (wkład własny)
2.	Współpraca Transgraniczna Polska – Białoruś – Ukraina 2014 – 2020			
2.1	Wsparcie i udział w realizacji projektów w ramach P-B-U 2014-2020	Program Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina 2014 – 2020.	<ul style="list-style-type: none"> • 65 zatwierdzonych projektów, w tym projekty z udziałem 26 beneficjentów z woj. lubelskiego • 74 zatwierdzonych wniosków, w tym 19 mikroprojektów z udziałem 26 Beneficjentów z województwa lubelskiego. 	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> • Wartość dofinansowania 113 mln EUR • Wartość dofinansowania dla woj. lubelskiego ok. 22 mln EUR • wartość dofinansowania dla województwa lubelskiego ok 0, 55 mln Euro.
3.	ERASMUS +			
	Wsparcie i udział w realizacji projektów w ramach ERASMUS +	Projekt CIVEEL Uchwała Zarządu nr CLXVII/3373/2017 z dnia 7 marca 2017 r.	Program ERASMUS +	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> • 10 800,00 EUR (budżet WL w projekcie) • 2955 EUR (wkład własny)

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji z KM UMWL, 2020 r.

4.11. Obszar: ROZWÓJ GOSPODARCZY

Działania w ramach obszaru tematycznego Rozwój Gospodarczy, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie przy pomocy Departamentu Gospodarki i Wspierania Przedsiębiorczości (GWP).

Do podstawowych działań departamentu należy:

- zapewnienie kompleksowej obsługi nowych inwestycji krajowych i zagranicznych oraz wspieranie rozwoju eksportu na poziomie województwa;
- prowadzenie „Centrum Obsługi Inwestora i Eksportera” (COIE) – Partnera PAIH i realizacji postanowień porozumienia partnerskiego;
- uczestnictwo w procesie obsługi inwestorów zagranicznych i krajowych zainteresowanych podjęciem działalności gospodarczej na terenie województwa lub inwestujących w regionie;
- współpraca ze Specjalnymi Strefami Ekonomicznymi nowych inwestycji krajowych i zagranicznych oraz wspieranie rozwoju eksportu, zlokalizowanymi na terenie województwa;
- kojarzenie partnerstwa gospodarczego, w tym z udziałem podmiotów zagranicznych;
- prowadzenie działań z zakresu marketingu inwestycyjnego województwa w kraju i zagranicą;
- udzielanie przedsiębiorcom, a także organizacjom zrzeszającym przedsiębiorców, kompleksowych, wysokiej jakości i nieodpłatnych usług informacyjnych w zakresie niezbędnym do planowania, organizowania i realizacji eksportu przez ekspertów usługi pro-eksport sieci Centrów Obsługi Inwestorów i Eksporterów (COIE).

Ponadto od 1 października 2019 r. rozpoczęto realizację projektu na rzecz wsparcia samorządów lokalnych pn. *Standardy Obsługi Inwestora w Województwie Lubelskim*. Projekt ma na celu podniesienie jakości obsługi inwestora poprzez wdrożenie standardu obsługi inwestora w jednostkach samorządu terytorialnego. Wdrożenie standardów odbędzie się dzięki kompleksowemu wsparciu obejmującemu szkolenia z zakresu obsługi inwestora, doradztwo, modernizację procedur wewnętrznych w JST oraz elektroniczną obsługę inwestora.

Dodatkowo prowadzone są działania związane z: promocją gospodarczą i rozwojem przedsiębiorczości w województwie, monitorowaniem i identyfikacją potencjalnych źródeł dofinansowania dla projektów międzynarodowych w różnych dziedzinach dotyczących gospodarki województwa, udzielaniem kompleksowej informacji dotyczącej możliwości i warunków prowadzenia działalności gospodarczej ze szczególnym uwzględnieniem stref funkcjonalno-przestrzennych aktywności gospodarczej w województwie, inicjowaniem współpracy, koordynowanie działań i wymianę informacji pomiędzy organizacjami i instytucjami samorządu gospodarczego oraz instytucjami otoczenia biznesu w sprawach wspólnych przedsięwzięć służących podnoszeniu konkurencyjności, aktywizacji instytucji otoczenia biznesu i promocji pozytywnego wizerunku gospodarczego regionu, współpracą ze Specjalnymi Strefami Ekonomicznymi zlokalizowanymi na terenie województwa, kojarzeniem partnerstwa gospodarczego, w tym z udziałem podmiotów zagranicznych, organizacją inicjatyw gospodarczych, konkursów, misji, konferencji itp.

Wieloaspektowy charakter działań podejmowanych w ramach Lubelskiego Centrum Badań nad Innowacyjnością skupia się na wzmacnianiu regionalnego systemu innowacji i wdrażaniu *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r.* RSI WL 2020 jest

uszczegółowieniem *Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020* w części poświęconej rozwojowi badań i innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji, dlatego misją strategii jest wsparcie selektywnego modelu rozwoju województwa, opartego na kreatywnym modelu innowacji oraz uruchomienie procesu technologicznej i pozatechnologicznej transformacji endogenicznych potencjałów rozwojowych. Facylitacja procesu przedsiębiorczego odkrywania ma na celu rozwój kapitału terytorialnego, zwłaszcza w obszarach inteligentnej specjalizacji, wzmocnienie regionalnego systemu badań i innowacji oraz oparcie go na poczwórnej helisie, spinającej wszystkich interesariuszy zainteresowanych współpracą, włączenie regionu w krajowy, jak również międzynarodowy łańcuch innowacji i sieci współpracy, rozwój efektywnych instrumentów wsparcia innowacyjności i konkurencyjności gospodarki województwa, zwłaszcza w postaci: (1) wzmocnienia instytucji otoczenia biznesu, (2) rozwoju usług rynkowych na rzecz biznesu i (3) rozwoju rynków finansowych, istotnych dla wzrostu popytu na innowacje ze strony wszystkich firm, zarówno firm zlokalizowanych w regionalnych i ponadregionalnych obszarach inteligentnej specjalizacji, jak i firm działających poza obrębem tych obszarów.

Dla realizacji powyższych zadań wykorzystywane są m.in. doświadczenia innych regionów, zdobywane dzięki uczestnictwu w niżej wymienionych projektach międzynarodowych:

- **EmplInno** – wymiana wiedzy i podniesienie kompetencji wewnątrz sieci partnerów w zakresie dobrych praktyk dotyczących usprawnienia polityki innowacji, transferu B+R oraz narzędzi wspierających rozwój MŚP;
- **BRIDGES** – wspieranie rozwoju sektora biogospodarki jako kluczowej inteligentnej specjalizacji poprzez wzmocnienie współpracy biznesu z nauką;
- **CLUSTERS3** – poprawa polityk klastrowych, będących w kompetencjach władz regionalnych;
- **ELISE** – ulepszenie polityki publicznej wspierającej innowacyjne zastosowanie nauk przyrodniczych w medycynie;
- **ROSIE** – wymiana doświadczeń, która służyć będzie zwiększeniu zdolności regionów partnerskich do wdrażania odpowiednich polityk pro-innowacyjnych z wykorzystaniem koncepcji Odpowiedzialnych Innowacji RI – Responsible Innovation oraz promowanie jej wśród małych i średnich przedsiębiorstw;
- **SMART_watch** – stworzenie sieci branżowych obserwatoriów inteligentnych rynków, wspomagających zarządzanie wiedzą w regionach;
- **REBORN** – wsparcie europejskiej konkurencyjności oraz przyspieszenie wzrostu gospodarczego regionów poprzez usprawnienie instrumentów polityki odnoszącej się do ponownego podjęcia działalności gospodarczej i tworzenia pozytywnego wizerunku MŚP, które po porażce biznesowej chcą ponownie wrócić na rynek i kontynuować działalność gospodarczą,
- **SCALE-UP** – wzmocnienie i wsparcie działań związanych z internacjonalizacją, promocją gospodarczą czy zwiększaniem atrakcyjności inwestycyjnej regionu.

W ramach działań związanych z promocją gospodarczą i rozwojem przedsiębiorczości w województwie realizowany jest projekt pt. „*Marketing Gospodarczy Województwa Lubelskiego II*”. Zadania w projekcie przewidują m.in. wsparcie dla przedsiębiorstw planujących rozszerzyć działalność poza rynek lokalny, stworzenie spójnego modelu regionalnej informacji gospodarczej oraz wzrost atrakcyjności i konkurencyjności regionu.

Szczególne znaczenie ma realizowany od 2007 roku program promocji gospodarczej firm z terenu województwa lubelskiego **Marka Lubelskie**, wyróżniający najlepsze firmy z regionu pod względem jakości produktów i usług, innowacji oraz troski o środowisko. W 2019 roku grono firm, które uzyskały certyfikat Marka Lubelskie, zostało powiększone o kolejnych 5 firm. Na realizację powyższej działalności w 2019 roku przeznaczono środki w wysokości niemal 19,33 mln zł.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie, których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze rozwoju gospodarczego przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 24, Tabela 25).

Tabela 24. Strategie i programy w obszarze rozwoju gospodarczego.

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2019 roku
1.	Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 roku	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego nr XLIX/794/2014 z dnia 31 października 2014 r. w sprawie przyjęcia Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 roku	Wdrażanie i monitorowanie Regionalnej Strategii Innowacji województwa Lubelskiego do 2020

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DGiWP UMWL, 2020 r.

Tabela 25. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze rozwoju gospodarczego.

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2019 r.)	Wartość finansowa (2019 r.) w tym udział środków z Budżetu WL w zł oraz źródło finansowania
1.	Rozwój gospodarczy			
1.1.	Promocja regionalnych przedsiębiorstw na rynkach krajowych i międzynarodowych	<ul style="list-style-type: none"> Porozumienie Ramowe pomiędzy Ministrem Gospodarki a Województwem Lubelskim z dnia 10 września 2010 r. - Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów (COIE) Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego nr CI/2026/2016 z dnia 10 maja 2016 r. w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie w charakterze partnera do projektu REBORN Embracing failure to encourage entrepreneurship and competitiveness w ramach Programu Interreg Europa w Priorytecie 2: Enhancing the competitiveness of SMEs (Wzmacnianie konkurencyjności MŚP) 	<ul style="list-style-type: none"> 25 udzielonych przedsiębiorcom usług pro-eksport i pro-biz przez ekspertów COIE 146 paneli/spotkań/ warsztatów dot. współpracy międzynarodowej, wchodzenia na nowe rynki, wydarzeń informacyjno-promocyjnych, szkoleń, konferencji dla przedstawicieli sektora biznesu, klastrów, organizacji pozarządowych, jednostek 	<p>19 329 503,59 zł.</p> <p>w tym 324 966,76 zł BWL</p> <p>oraz 19 004 536,83 zł z montażem finansowym: 10-15% BWL; 85-90% środki UE</p>
1.2.	Wsparcie procesów gospodarczych w regionie			
1.3. 1.4	Rozwój zintegrowanego systemu informacji gospodarczej (promocja regionu pomiędzy instytucjami odpowiedzialnymi za marketing gospodarczy i podniesienie jakości obsługi biznesu)			
	Wzrost konkurencyjności i rozpoznawalności regionu			

		<ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CCLXXVIII/5465/2018 z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie w charakterze partnera do projektu SCALE-UP – Supporting concentration and robustness of SMEs within the renewed EU industrial policy w ramach Programu Interreg Europa w Priorytecie 2: Enhancing the competitiveness of SMEs (Wzmacnianie konkurencyjności MŚP) • Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CCVI/4098/2017 ZWL z dnia 18.08.2017r w sprawie podjęcia decyzji o dofinansowaniu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa 3 Konkurencyjność przedsiębiorstw, Działanie 3.6 Marketing gospodarczy, dla projektu pn. " Marketing Gospodarczy Województwa Lubelskiego II" • Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr XVII/333/2019 z dnia 29 stycznia 2019 r. w sprawie wyrażenia zgody na opracowanie wniosku aplikacyjnego i ubieganie się o dofinansowanie projektu mającego na celu wdrożenie standardów obsługi inwestora w jednostkach samorządu terytorialnego województwa lubelskiego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, II Oś Priorytetowa Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.18 Wysokiej jakości usługi administracyjne. • Uchwała XCIX/2070/2019 z dnia 11 grudnia 2019 r. Zarządu Województwa w sprawie Regulaminu Przyznawania i Funkcjonowania Projektu 	<p>naukowych i innych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 8658 komunikatów/ informacji gospodarczych skierowanych do firm/IOB/JST • 63146 osób korzystających i wymieniających info na www • 8 misji gospodarczych oraz udział w targach i wydarzeniach branżowych (krajowe, międzynarodowe) 	
--	--	---	---	--

		Gospodarczego Marka LUBELSKIE	
2.	Budowa i rozwój regionalnego systemu innowacji w województwie lubelskim		
2.1.	Wspieranie podmiotów gospodarczych w zakresie zwiększania zdolności do tworzenia i absorpcji wiedzy oraz wdrażania innowacji, zwłaszcza w regionalnych obszarach inteligentnej specjalizacji.	<ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Nr LXVIII/1441/2015 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 27 listopada 2015 r. w sprawie przyjęcia Planu Wykonawczego do Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego 2020 	<ul style="list-style-type: none"> • 6 spotkań, wizyt studyjnych • 8 spotkań z partnerami oraz interesariuszami projektów
2.2.	Wspieranie sektora naukowo-badawczego w zakresie zwiększania zdolności do tworzenia i komercjalizacji wiedzy w regionalnych obszarach inteligentnej specjalizacji regionu.	<ul style="list-style-type: none"> • Umowa partnerska projektu EmpInno - Uchwała Nr XIII/206/2015 Zarządu Województwa Lubelskiego z dn. z 27 stycznia 2015 r. • Umowa partnerska projektu BRIDGES - Uchwała Nr XLIII/830/2015 Zarządu Województwa Lubelskiego z dn. 7 lipca 2015 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • ekspertyz, opracowań, analiz 2 projekty wsparcia przedsiębiorców w zakresie prowadzenia prac B+R w ramach ogłoszonych konkursów dot. fotoniki
2.3.	Wzmacnianie instytucji otoczenia biznesu i otwartej na innowacje administracji publicznej	<ul style="list-style-type: none"> • Umowa partnerska projektu CLUSTERS3 – Uchwała Nr XLVI/893/2015 Zarządu Województwa Lubelskiego z dn. 27 lipca 2015 r. • Umowa partnerska projektu ELISE - Uchwała Nr CI/2027/2016 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 10 maja 2016 r. • Umowa partnerska projektu ROSIE – Uchwała Nr CVIII/2230/2016 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 14 czerwca 2016 r. • Umowa partnerska projektu SMART_watch - Uchwała Nr VIII/2229/2016 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 14 czerwca 2016 r. • Umowa partnerska projektu REBORN –uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CI/2026/2016 z dnia 10 maja 2016 r. • Umowa partnerska projektu SCALE-UP - uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CCLXXVIII/5465/2018 z dnia 12 czerwca 2018 r. • Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr 	

		<p>CLXVIII/3403/2017 z dnia 14 marca 2017 r. w sprawie propozycji woj. lub. ustanowienia wspólnego przedsięwzięcia z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju pn. „Lubelska Wyżyna Technologii Fotonicznych”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CC/4020/2017 z dnia 25 lipca 2017r. w sprawie przyjęcia Agendy Badawczej Wspólnego Przedsięwzięcia „Lubelska Wyżyna Technologii Fotonicznych” • Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CCXVIII/4264/2017 z dnia 26 września 2017 r. w sprawie umowy dot. realizacji Wspólnego Przedsięwzięcia „Lubelska Wyżyna Technologii Fotonicznych” • Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr LXXXVIII/1869/2019 z dnia 7 listopada 2019 r. w sprawie przyjęcia Raportu monitoringowego Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 roku. • Uchwała Nr LXXVII/1704/2019 z dnia 1 października 2019 r. w sprawie wyrażenia zgody na realizację projektu • „REG.LAB – Lubelskie laboratorium innowacji - rozwój instrumentarium Biznes Lubelskie” w ramach Działania 2.4 „Współpraca w ramach krajowego systemu innowacji”, Poddziałanie 2.4.1 „inno_LAB - centrum analiz i pilotaży nowych instrumentów” Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój oraz podpisanie Umowy o udzielenie pomocy finansowej 		
--	--	---	--	--

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DGiWP UMWL, 2020 r.

4.12. Obszar: GEODEZJA I REGIONALNA INFRASTRUKTURA INFORMACJI PRZESTRZENNEJ

Działania w ramach obszarów tematycznych Geodezja i Regionalna Infrastruktura Informacji Przestrzennej, Samorząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie przy pomocy Departamentu Geodezji i Kartografii (DGK). Podstawowe przepisy, konstytuujące odpowiednio działalność samorządu województwa oraz marszałka województwa, jako organu Służby Geodezyjnej i Kartograficznej, w obszarze Geodezja i Regionalna Infrastruktura Informacji Przestrzennej, zawierają ustawy:

- ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (PGiK),
- ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej (IIP) stanowiącej implementację do prawa krajowego przepisów dyrektywy 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 marca 2007 r. ustanawiającej infrastrukturę informacji przestrzennej we Wspólnocie Europejskiej (INSPIRE),
- ustawa z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów.

Zadania Służby Geodezyjnej i Kartograficznej realizowane są jednolicie w skali kraju, jako zadania z zakresu administracji rządowej. Na szczeblu wojewódzkim realizowane są przez marszałka województwa działające przy pomocy geodety województwa i obejmują swym zasięgiem obszar całego województwa. Działania marszałka, jako organu skupiają się m.in. na przetwarzaniu i doskonaleniu jakościowym oraz ilościowym informacji przestrzennych zawartych w materiałach gromadzonych, przetwarzanych i udostępnianych z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego. Państwowy zasób geodezyjny i kartograficzny stanowi własność Skarbu Państwa i służy gospodarce narodowej, obronności państwa, ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego, nauce, kulturze, ochronie przyrody i potrzebom obywateli, a jego udostępnianie jest odpłatne (poza wyjątkami wskazanymi w ustawie). Przekazywanie i wymiana danych oraz materiałów geodezyjnych i kartograficznych pomiędzy organami Służby Geodezyjnej i Kartograficznej odbywa się nieodpłatnie w zakresie niezbędnym do realizacji zadań tych organów.

W wojewódzkiej części państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego gromadzone są:

- prowadzone przez marszałka wojewódzkie zbiory danych przestrzennych - baza danych obiektów topograficznych o szczegółowości zapewniającej tworzenie standardowych opracowań kartograficznych w skalach 1:10 000 – 1:100 000 (tzw. BDOT10k),
- operaty techniczne zawierające rezultaty prac geodezyjnych i kartograficznych, wykonywanych w związku z tworzeniem, weryfikacją lub aktualizacją tych baz danych,
- mapy topograficzne i standardowe opracowania kartograficzne w skalach 1:10 000 i mniejszych,
- mapy tematyczne wykonywane przez marszałka województwa,
- materiały geodezyjne i kartograficzne związane z analizą zmian w strukturze agrarnej i monitorowaniem zmian w sposobie użytkowania gruntów a także ich bonitacji,
- kopie baz danych pozyskane z centralnej i powiatowej części zasobu, niezbędne do realizacji zadań marszałka w dziedzinie geodezji i kartografii.

Priorytetowym działaniem Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w powyższym zakresie było **prowadzenie i utrzymywanie w aktualności bazy**

danych obiektów topograficznych BDOT10k, która wraz z numerycznym modelem rzeźby terenu (NMT) stanowi podstawę **opracowań kartograficznych**. Baza ta prowadzona jest w jednolity sposób dla całego kraju, w oparciu o ustalony przepisami model danych, opracowany w sposób zapewniający interoperacyjność zbiorów i usług danych przestrzennych, obejmuje swoją treścią następujące kategorie klas obiektów: sieć wodną, sieć komunikacyjną, sieć uzbrojenia terenu, pokrycie terenu, budynki, budowle i urządzenia, kompleksy użytkowania terenu, terenu chronione, jednostki podziału terytorialnego, obiekty inne.

W bazie BDOT10k przechowywane są informacje o obiektach topograficznych obejmujące m.in.:

- geometryczny opis obiektów wraz z ich lokalizacją przestrzenną w obowiązującym państwowym systemie odniesień przestrzennych,
- charakterystykę opisową obiektów w postaci atrybutów,
- kody kartograficzne obiektów,
- metadane obiektów.

Zbiory danych BDOT10k zasilane były informacjami zawartymi w referencyjnych bazach danych państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego: ewidencji gruntów i budynków (EGiB), geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu (GESUT), państwowym rejestrze granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju (PRG), państwowego rejestru nazw geograficznych (PRNG), a także zobrazowaniach lotniczych oraz ortofotomapach (ORTO) i numerycznym modelu rzeźby terenu (NMT). Dla terenów miast oraz zwartych zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę obszarów wiejskich, źródłem referencyjnym danych BDOT10k, jest również baza danych obiektów topograficznych o szczegółowości zapewniającej tworzenie standardowych opracowań kartograficznych w skalach 1:500 – 1:5 000 (BDOT500). Źródłem danych są także dane uzyskane z rejestrów prowadzonych przez różne organy i instytucje oraz dane pozyskane bezpośrednio z pomiaru terenowego oraz pomiaru fotogrametrycznego lub kartometrycznego uzupełnionego o wywiad terenowy.

Wojewódzkie zbiory danych przestrzennych oraz kopie baz danych pozyskanych z centralnej i powiatowych części zasobu, uzupełnione rejestrami publicznymi UMWL stanowią podstawowe elementy składowe Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej realizowanej na podstawie ustawy z dn. 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej.

Zadania te realizuje w ramach Infrastruktury Informacji Przestrzennej Województwa Lubelskiego, Oddział Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej, zapewniając tworzenie, aktualizację i ciągłość udostępniania usług danych przestrzennych, a także harmonizację danych oraz bezpieczeństwo przetwarzania. Działalność ta celnie wpisuje się w założenia SRWL poprzez wkład w rozwój cyfryzacji, wzmocnienie interoperacyjności oraz wykorzystanie technologii informatycznych w celu sprostania wyzwaniom społecznym.

Regionalna Infrastruktura Informacji Przestrzennej integruje oraz udostępnia dane przestrzenne rejestrów publicznych departamentów UMWL oraz wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych wraz z bazami referencyjnymi BDOT10k, EGiB, PRG, PRNG, ORTO, NMT, tworząc zestandaryzowane, zintegrowane, zharmonizowane środowisko do prezentacji, analiz i wymiany danych. Większa dostępność zintegrowanych danych podnosi prawdopodobieństwo

podejmowania właściwych decyzji w oparciu o większą ilość parametrów i lepszy model rzeczywistości, przynosząc korzyści zarówno administracji, przedsiębiorcom i inwestorom, a także przedstawicielom służb i straży oraz mieszkańcom województwa lubelskiego. Decyzje podejmowane przez nowoczesną administrację w większości przypadków wymagają wykorzystania danych przestrzennych. Powszechny i nieodpłatny dostęp za pomocą usług do wiarygodnych danych przestrzennych jest niezbędny również do prawidłowego zarządzania przestrzenią na każdym szczeblu zarządzania.

W 2019 roku najważniejszym działaniem w powyższym zakresie było zapewnienie trwałości i niezawodności działania - **portal wojewódzki** osiągnął poziom 99% dostępności w skali roku, odnotowując ponad 5 000 klientów wykorzystujących udostępnione usługi. Portal zapewnia powszechny, bezpieczny i stały dostęp nie tylko do geodezyjnych i kartograficznych zbiorów danych przestrzennych, ale również do danych i usług udostępniania rejestrów publicznych prowadzonych przez samorząd województwa, mających znaczenie w wielu aspektach o charakterze gospodarczym i społecznym. Ponadto monitorowano i aktualizowano usługi danych przestrzennych na rzecz departamentów UMWL i wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych, m.in. w zakresie rolnictwa, rynku pracy, turystyki, środowiska. Jednym z podjętych kierunków działań było tworzenie w ramach istniejącego portalu nowych kompozycji mapowych, zaspokajających zgłaszane bieżące i realne potrzeby, np. kompozycja powstała na wniosek Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych (www.gis.lubelskie.pl/portal).

Obok prowadzenia, gromadzenia, aktualizacji i udostępniania informacji przestrzennej priorytetowe znaczenie dla samorządu województwa ma również **programowanie i koordynacja prac urzędniowo-rolnych oraz koordynacja i realizacja prac scaleniowo-wymiennych**.

Samorząd Województwa Lubelskiego w przyjętej na lata 2014-2020 strategii województwa stanowiącej dokument będący podstawą do formułowania programów współfinansowanych przez Unię Europejską oraz z innych środków, jako jeden z celów strategicznych wskazał restrukturyzację rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich.

Dla właściwego ukierunkowania działań na rzecz realizacji celów strategicznych służących rozwojowi obszarów wiejskich, rozpoznano uwarunkowania społeczne oraz środowiskowe regionu. Poprzez działanie programowania i koordynacja prac urzędniowo-rolnych uporządkowano zgłoszone przez Starostów i poparte wnioskiem mieszkańców potrzeby w zakresie przeprowadzenia prac scaleniowych i wyznaczono zakres działania w ramach perspektywy.

Samorząd Województwa, dokonując analiz w powyższym zakresie wyważył wszelkie argumenty i w programowym dokumencie, jakim jest **Program Prac Scaleniowych** wskazał obiekty scaleniowe uzasadnione do wykonania prac scaleniowych w ramach dostępnych środków. Lista obiektów ujęta w programie systematyzuje i definiuje wszystkim podmiotom współrealizującym jak również samym zainteresowanym (beneficjentom), terminy istotne z punktu widzenia planowania i przygotowania właściwej dokumentacji. W 2019 roku istotnym działaniem w powyższym zakresie było zapewnienie aktualności Programu Prac Scaleniowych wraz z Listą rezerwową oraz działania nadzorcze i kontrolne nad działalnością jednostki geodezyjnej realizującej prace scaleniowo-wymienne.

Prace scaleniowo-wymienne samorząd województwa koordynuje i wykonuje przy pomocy jednostek organizacyjnych przekazanych na podstawie art. 25 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną, tj. Wojewódzkiego Biura Geodezji w Lublinie. W 2019 r. Wojewódzkie Biuro Geodezji w Lublinie prowadziło prace scaleniowe na 24 obiektach rozmieszczonych na obszarze woj. lubelskiego o łącznej powierzchni 35 396 ha.

Departament Geodezji i Kartografii współdziała ze wszystkimi departamentami i jednostkami UMWL wymagającymi odpowiedniego zabezpieczenia mapowego. W szczególności istotna jest współpraca z Biurem Bezpieczeństwa UMWL, w tym wykonywanie zleconych zadań dla potrzeb służb antykrzysowych na rzecz obronności państwa, ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, m.in. sporządzanie dedykowanych opracowań kartograficznych.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie, których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze geodezji i regionalnej infrastruktury informacji przestrzennej przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 26, Tabela 27).

Tabela 26. Strategie i programy w obszarze geodezji i regionalnej infrastruktury informacji przestrzennej.

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2019 roku
1.	Program prac scaleniowych dla Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020	<p>Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CLXXXVIII/3874/2013 z dnia 16 lipca 2013 r. w sprawie zatwierdzenia „Programu prac scaleniowych dla Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020”</p> <p>Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CXIII/2377/2016 z dnia 5 lipca 2016 r. zmieniająca uchwałę w sprawie zatwierdzenia „Programu prac scaleniowych dla Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020”</p>	<p>Aktualizacja Programu Prac Scaleniowych dla Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 - zmiana nastąpiła na wniosek starostów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 2 października 2019 r. Marszałek Województwa Lubelskiego zatwierdził zmianę Programu Prac Scaleniowych; 2. 15 listopada 2019 r. Marszałek Województwa Lubelskiego zatwierdził zmianę Programu Prac Scaleniowych; <p>Powyższe zmiany zostały opublikowane na stronie BIP. Program Prac Scaleniowych na dzień 31 grudnia 2019 r. obejmował:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Scalenie gruntów obiekt: Pogorzelec, gm. Sosnówka o pow. 938 ha; 2. Scalenie gruntów obiekt: Białopole, Buśno, Kicin, Zabudnowo, Kolonia Strzelce, gm. Białopole o pow. 2 924 ha; 3. Scalenie gruntów obiekt: Wojślawice, gm. Wojślawice o pow. 3 065 ha; 4. Scalenie gruntów obiekt: Antoniówka, Cegielnia, Kamienowola, gm. Ostrówek o pow. 1 328 ha; 5. Scalenie gruntów obiekt: Teremiec, gm. Białopole o pow. 405 ha; 6. Scalenie gruntów obiekt: Nowe Deputycze, gm. Chełm o pow. 526 ha; 7. Scalenie gruntów obiekt: Ludwinów, gm. Chełm o pow. 164 ha; 8. Scalenie gruntów obiekt: Józefin, Ochoża Pniaki, Świącica gm. Wierzbica i Chełm o pow. 482 ha; 9. Scalenie gruntów obiekt: Grądy, Kocia Góra, Zezulin Pierwszy, Zezulin Drugi, Zezulin Niższy, gm. Ludwin o pow. 2 506 ha; 10. Scalenie gruntów obiekt: Kulczyn, Kulczyn Kolonia, gm. Hańsk o pow. 2 301 ha; 11. Scalenie gruntów obiekt: Kryłów Kolonia, Prehoryłe, gm. Mircze o pow. 1 795 ha; 12. Scalenie gruntów obiekt: Józefów, Bytyń, Wola Uhruska, gm. Wola Uhruska o pow. 1 132 ha; 13. Scalenie gruntów obiekt: Sulmice, Wiszenki, Wiszenki Kolonia, Zabytów, gm. Skierbieszów o pow. 2 023 ha; 14. Scalenie gruntów obiekt: Siemierz, gm. Rachanie o pow. 905 ha; 15. Scalenie gruntów obiekt: Antopol, gm. Podedwórze o pow. 1 180 ha; 16. Scalenie gruntów obiekt: Jarosławiec gm. Uchanie o pow. 771 ha; 17. Scalenie gruntów obiekt: Stary Brus, Nowy Brus, Laski Bruskie, gm. Stary Brus o pow. 1 365 ha; 18. Scalenie gruntów obiekt: Tarkawica, Żurawiniec Wieś, Żurawiniec-Kolonia, gm. Ostrówek o pow. 1 981 ha; 19. Scalenie gruntów obiekt: Busówno, Busówno-Kolonia, Pniówno, gm. Wierzbica o pow. 2 098 ha; 20. Scalenie gruntów obiekt: Wola Korybutowa Pierwsza, Wola Korybutowa Druga, Wola

			<p>Korybutowa- Kolonia, gm. Siedliszcze o pow. 1 427 ha; 21. Scalenie gruntów obiekt: Kobyle, gm. Rejowiec o pow. 594; 22. Scalenie gruntów obiekt: Żeszczynka, gm. Sosnówka o pow. 1 614 ha; 23. Scalenie gruntów obiekt: Adamów, Zosin, Nowy Stręczyn, Stary Stręczyn, Barki, Biesiadki, gm. Cyców o pow. 2 283 ha; 24. Scalenie gruntów obiekt: Chylin Wielki, Tarnów, Wólka Tarnowska, Wygoda, gm. Wierzbica o pow. 1 589 ha; Łączna powierzchnia obiektów scaleniowych realizowanych w 2019 roku wyniosła 35 396 ha</p>
--	--	--	--

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DGiK UMWL, 2020 r.

Tabela 27. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze geodezji i regionalnej infrastruktury informacji przestrzennej.

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2019 r.)	Wartość finansowa (2019 r.) (w tym udział środków z Budżetu WL w zł) oraz źródło finansowania
1.	Prowadzenie Wojewódzkiego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego			
1.1	Pozyskanie, zaewidencjonowanie, zabezpieczenie materiałów i zbiorów danych w zasobie, przetworzenie do postaci cyfrowej, wyłączenie materiałów z zasobu, wymiana danych między poszczególnymi częściami zasobu	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne Rozporządzenie z 7 października 2013 r. w sprawie organizacji i trybu prowadzenia państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> 86 pozycji zaewidencjonowanych (w tym wymiana pomiędzy zasobami) 8 przetworzeń operatów 1 kopia PZGiK 310 pozycji wyłączonych 	<ul style="list-style-type: none"> nie dotyczy
1.2	Aktualizacja BDOT10k bazy danych obiektów topograficznych w ramach środków z budżetu państwa przekazywanych na realizację zadań z zakresu geodezji i kartografii – dla 3 powiatów województwa lubelskiego: lubartowskiego, łęczyńskiego, świdnickiego	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne Rozporządzenie z 17 listopada 2011 r. w sprawie bazy danych obiektów topograficznych oraz bazy danych obiektów ogólnogeograficznych, a także standardowych opracowań kartograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> 2 zawarte umowy 3 protokoły odbioru z wynikiem negatywnym 2 protokoły odbioru z wynikiem pozytywnym 	dotacja z Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego: <ul style="list-style-type: none"> 140 000 zł kwota uzyskanej dotacji 138 744 zł kwota dotacji wykorzystanej
1.3	Aktualizacja bazy danych obiektów topograficznych we współpracy z Głównym Urzędem Geodezji i Kartografii (w ramach zawartego porozumienia) w zakresie 7 powiatów województwa lubelskiego, tj. radzyńskiego, ryckiego, łukowskiego, parczewskiego, włodawskiego, m. Lublin, m. Chełm	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne Rozporządzenie z 17 listopada 2011 r. w sprawie bazy danych obiektów topograficznych oraz bazy danych obiektów ogólna geograficznych, a także standardowych opracowań kartograficznych Porozumienie z dnia 17.09.2014 r. pomiędzy 	<ul style="list-style-type: none"> 1 uzgodnienie SOPZ 9 raportów z przeprowadzenia kontroli (każda kontrola obejmowała kontrolę: składni, atrybutów, geometrii, topologii, zgodności z rejestrami) 	<ul style="list-style-type: none"> finansowane przez GUGiK

		Głównym Geodetą Kraju a Marszałkiem Województwa Lubelskiego określające zasady współdziałania przy tworzeniu standardowego opracowania kartograficznego – mapy topograficznej w skali 1:10 000 oraz aktualizacji Bazy Danych Obiektów Topograficznych BDOT10k		
1.4	Przeprowadzenie kontroli wykonania aktualizacji BDOT10k bazy danych obiektów topograficznych – dla 3 powiatów województwa lubelskiego, tj. lubartowskiego, łęczyńskiego, świdnickiego	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne • Rozporządzenie z 17 listopada 2011 r. w sprawie bazy danych obiektów topograficznych oraz bazy danych obiektów ogólnogeograficznych, a także standardowych opracowań kartograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> • 8 raportów z przeprowadzenia kontroli (każda kontrola obejmowała kontrolę: składni, atrybutów, geometrii, topologii, zgodności z rejestrami) 	<ul style="list-style-type: none"> • nie dotyczy
1.5	Udostępnianie kartograficznych opracowań tematycznych dla obszaru województwa oraz opracowań topograficznych standardowych i niestandardowych	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne • Rozporządzenie z 7 października 2013 r. w sprawie organizacji i trybu prowadzenia państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego • Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne • Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej 	<ul style="list-style-type: none"> • 74 udostępnienia w trybie ustawy PGIK, głównie dla osób fizycznych, uczelni, podmiotów gospodarczych, organów samorządowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Wartość udostępnień – 150 685 zł • Wartość wpływu do Budżetu WL – 6 469 zł <p><i>Różnica wartości wynika z obowiązku nieodpłatnego udostępniania w przypadkach określonych w ustawach</i></p>
1.6	Udostępnianie bazy danych BDOT10k (bazy danych obiektów topograficznych)	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne • Rozporządzenie z 7 października 2013 r. w sprawie organizacji i trybu prowadzenia państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego • Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne • Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej 	<ul style="list-style-type: none"> • 10 udostępnień w trybie ustawy PGIK • 5037 udostępnień za pomocą usług danych przestrzennych poprzez portal gis.lubelskie.pl w trybie ustawy o IIP (nieodpłatnie) 	<ul style="list-style-type: none"> • Wartość udostępnień – 50 015 zł • Wartość wpływu do Budżetu WL - 0 zł <p><i>Różnica wartości wynika z obowiązku nieodpłatnego udostępniania w przypadkach określonych w ustawach</i></p>
2.	Zestawienia zbiorcze			
2.1	Sporządzenie wojewódzkiego zestawienia zbiorczych danych objętych ewidencją gruntów i budynków na podstawie zestawień powiatowych - 24 jednostki ewidencyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne • Rozporządzenie z dnia 29 marca 2001 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 zestawienie 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie dotyczy

		w sprawie ewidencji gruntów i budynków		
3.	Geodezja urządzeniowo-rolna			
3.1	<p>Koordinacja prac urządzeniowo-rolnych, bieżący monitoring postępu realizacji prac scaleniowych w województwie, nadzór nad wykonaniem prac scaleniowych realizowanych przez wojewódzką samorządową jednostkę organizacyjną, tj. Wojewódzkie Biuro Geodezji w Lublinie na obiektach:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) obiekt: Pogorzelec, gm. Sosnówka; 2) obiekt: Białopole, Buśno, Kicin, Zabudnowo, Kolonia Strzelce, gm. Białopole; 3) obiekt: Wojślawice, gm. Wojślawice; 4) obiekt: Antoniówka, Cegielnia, Kamienowola, gm. Ostrówek; 5) obiekt: Teremiec, gm. Białopole; 6) obiekt: Nowe Deputycze, gm. Chełm; 7) obiekt: Ludwinów, gm. Chełm; 8) obiekt: Józefin, Ochoża-Pniaki, Święcica, gm. Wierzbica i Chełm; 9) obiekt: Grądy, Kocia Góra, Zezulin Pierwszy, Zezulin Drugi, Zezulin Niższy, gm. Ludwin; 10) obiekt: Kulczyn, Kulczyn Kolonia, gm. Hańsk; 11) obiekt: Kryłów Kolonia, Prehoryłe, gm. Mircze; 12) obiekt: Józefów, Bytyń, Wola Uhruska, gm. Wola Uhruska; 13) obiekt: Sulmice, Wiszenki, Wiszenki Kolonia, Zabytów, gm. Skierbieszów; 14) obiekt: Siemierz, gm. Rachanie; 15) obiekt: Antopol, gm. Podedwórze; 16) obiekt: Jarosławiec gm. Uchanie; 17) obiekt: Stary Brus, Nowy Brus, Laski Bruskie, gm. Stary Brus; 18) obiekt: Tarkawica, Żurawiniec Wieś, Żurawiniec-Kolonia, gm. Ostrówek; 19) obiekt: Busówno, Busówno-Kolonia, Pniówno, gm. 	<p>Ustawa dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne;</p> <p>Ustawa z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz.U. z 2018 poz. 908 ze zm.);</p> <p>Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 grudnia 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu "Scalanie gruntów" w ramach poddziałania "Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz.U. 2015 poz. 2180 ze zm.);</p> <p>Program Prac Scaleniowych dla Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> • bieżący monitoring postępu prac <p>Scalanie gruntów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) obiekt: Pogorzelec, gm. Sosnówka – 100%; 2) obiekt: Białopole, Buśno, Kicin, Zabudnowo, Kolonia Strzelce, gm. Białopole – 100%; 3) obiekt: Wojślawice, gm. Wojślawice – 100%; 4) obiekt: Antoniówka, Cegielnia, Kamienowola, gm. Ostrówek – 100%; 5) obiekt: Teremiec, gm. Białopole – 100%; 6) obiekt: Nowe Deputycze, gm. Chełm – 100%; 7) obiekt: Ludwinów, gm. Chełm – 100%; 8) obiekt Józefin, Ochoża-Pniaki, Święcica gm. Wierzbica i Chełm – 100%; 9) obiekt: Grądy, Kocia Góra, Zezulin Pierwszy, Zezulin Drugi, Zezulin Niższy, gm. Ludwin – 100%; 10) obiekt: Kulczyn, Kulczyn Kolonia, gm. Hańsk – 100%; 11) obiekt: Kryłów Kolonia, Prehoryłe, gm. Mircze – 100%; 	<p>Scalanie gruntów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) obiekt: Pogorzelec, gm. Sosnówka: 205 667 zł (PROW); 2) obiekt: Białopole, Buśno, Kicin, Zabudnowo, Kolonia Strzelce, gm. Białopole: 640 969 zł (PROW); 3) obiekt: Wojślawice, gm. Wojślawice: 671 791 zł (PROW); 4) obiekt: Antoniówka, Cegielnia, Kamienowola, gm. Ostrówek: 291 159 zł (PROW); 5) obiekt: Teremiec, gm. Białopole: 88 813 zł (PROW); 6) obiekt: Nowe Deputycze, gm. Chełm: 115 198 zł (PROW) 7) obiekt: Ludwinów, gm. Chełm: 35 872 zł (PROW); 8) obiekt Józefin, Ochoża Pniaki, Święcica gm. Wierzbica i Chełm: 105 707 zł (PROW) 9) obiekt: Grądy, Kocia Góra, Zezulin Pierwszy, Zezulin Drugi, Zezulin Niższy, gm. Ludwin: 549 366 zł (PROW); 10) obiekt: Kulczyn, Kulczyn Kolonia, gm. Hańsk: 504 386 zł (PROW); 11) obiekt: Kryłów Kolonia, Prehoryłe, gm. Mircze: 1 638 596 zł (PROW); 12) obiekt: Józefów, Bytyń, Wola Uhruska, gm. Wola Uhruska: 1 033 643 zł (PROW);

	<p>Wierzbica;</p> <p>20) obiekt: Wola Korybutowa Pierwsza, Wola Korybutowa Druga, Wola Korybutowa- Kolonia, gm. Siedliszcze;</p> <p>21) obiekt: Kobyle, gm. Rejowiec;</p> <p>22) obiekt: Żeszczynka, gm. Sosnówka;</p> <p>23) obiekt: Adamów, Zosin, Nowy Stręczyn, Stary Stręczyn, Barki, Biesiadki, gm. Cyców;</p> <p>24) obiekt: Chylin Wielki, Tarnów, Wólka Tarnowska, Wygoda, gm. Wierzbica;</p>		<p>12) obiekt: Józefów, Bytyń, Wola Uhruska, gm. Wola Uhruska – 100%;</p> <p>13) obiekt: Sulmice, Wiszenki, Wiszenki Kolonia, Zabytów, gm. Skierbieszów – 100%;</p> <p>14) obiekt: Siemierz, gm. Rachanie – 100%;</p> <p>15) obiekt: Antopol, gm. Podedwórze – 100%;</p> <p>16) obiekt: Jarosławiec gm. Uchanie – 100%;</p> <p>17) obiekt: Stary Brus, Nowy Brus, Laski Bruskie, gm. Stary Brus – 100%;</p> <p>18) obiekt: Tarkawica, Żurawiniec Wieś, Żurawiniec-Kolonia, gm. Ostrówek – 100%;</p> <p>19) obiekt: Busówno, Busówno-Kolonia, Pniówno, gm. Wierzbica – 100%;</p> <p>20) obiekt: Wola Korybutowa Pierwsza, Wola Korybutowa Druga, Wola Korybutowa- Kolonia, gm. Siedliszcze – 100%;</p> <p>21) obiekt: Kobyle, gm. Rejowiec – 100%;</p> <p>22) obiekt: Żeszczynka, gm. Sosnówka – 100%;</p> <p>23) obiekt: Adamów, Zosin, Nowy Stręczyn, Stary Stręczyn, Barki, Biesiadki,</p>	<p>13) obiekt: Sulmice, Wiszenki, Wiszenki Kolonia, Zabytów, gm. Skierbieszów: 1 981 282 zł (PROW);</p> <p>14) obiekt: Siemierz, gm. Rachanie 570 853 zł (PROW);</p> <p>15) obiekt: Antopol, gm. Podedwórze: 744 385 zł (PROW);</p> <p>16) obiekt: Jarosławiec gm. Uchanie: 486 762 zł (PROW);</p> <p>17) obiekt: Stary Brus, Nowy Brus, Laski Bruskie, gm. Stary Brus: 136 478 zł (PROW);</p> <p>18) obiekt: Tarkawica, Żurawiniec Wieś, Żurawiniec-Kolonia, gm. Ostrówek: 198 059 zł (PROW);</p> <p>19) obiekt: Busówno, Busówno-Kolonia, Pniówno, gm. Wierzbica: 1 323 968 zł (PROW);</p> <p>20) obiekt: Wola Korybutowa Pierwsza, Wola Korybutowa Druga, Wola Korybutowa- Kolonia, gm. Siedliszcze: 867 498 zł (PROW);</p> <p>21) obiekt: Kobyle, gm. Rejowiec: 400 627 zł (PROW);</p> <p>22) obiekt: Żeszczynka, gm. Sosnówka: 161 381 zł (PROW);</p> <p>23) obiekt: Adamów, Zosin, Nowy Stręczyn, Stary Stręczyn, Barki, Biesiadki, gm. Cyców: 1 388 243 zł (PROW);</p> <p>24) obiekt: Chylin Wielki, Tarnów, Wólka Tarnowska, Wygoda,</p>
--	--	--	--	--

			<p>gm. Cyców – 100%; 24) obiekt: Chylin Wielki, Tarnów, Wólka Tarnowska, Wygoda, gm. Wierzbica – 100%;</p> <p>Średnia arytmetyczna miernika realizacji zadania - 100 %</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 kontrola problemowa w podległej samorządowej wojewódzkiej jednostce organizacyjnej, tj. w Wojewódzkim Biurze Geodezji w Lublinie • 2 weryfikacje doraźne na podstawie przedkładanych przez jednostkę sprawozdań półrocznych 	<p>gm. Wierzbica: 158 918 zł (PROW).</p> <p>Łączna wartość zrealizowanych prac scaleniowych w 2019 r. wyniosła 14 299 621 zł</p>
3.2	Analiza zmian w strukturze użytkowania gruntów oraz ich bonitacji dla obszaru województwa lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne • Rozporządzenie z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 raport • wizualizacja graficzna 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie dotyczy
3.3	Analiza zmian w strukturze agrarnej dla obszaru województwa lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne • Rozporządzenie z dnia 3 stycznia 2019r. sprawie ewidencji gruntów i budynków 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 raport • wizualizacja graficzna 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie dotyczy
4.	Regionalna Infrastruktura Informacji Przestrzennej			
4.1	<p>Utrzymanie portalu województwa lubelskiego (RIIPWL)</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrzymanie kompozycji mapowych (aplikacje internetowe - geoportale) - publikacja i udostępnienie tematycznych danych przestrzennych - publikacja serwisów udostępniających dane gromadzone w rejestrach publicznych UMWL i WSJO oraz zasobu PZGiK - udostępnianie danych przestrzennych za pomocą usług danych przestrzennych w standardzie OGC 	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 portal • 2 kompozycje mapowe • 20 grup serwisów • 340 warstw • 5 037 udostępnień w trybie ustawy o IIP 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie dotyczy

4.2	<p>Obsługa sieci usług dotyczących zbiorów i usług danych przestrzennych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tworzenie nowych kompozycji mapowych, w tym dotycząca Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych - monitoring i utrzymanie usług danych przestrzennych w zakresie danych tematycznych - publikacja nowych usług danych przestrzennych WMS m.in. cykl miesięczny- rynek pracy, roczny - zbiorcza usługa dot. powiatowych ewidencji gruntów i budynków 	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne • Rozporządzenie KE w sprawie wykonania dyrektywy 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w zakresie usług sieciowych 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 nowa kompozycja mapowa • 20 serwisów usług danych przestrzennych • 13 aktualizacji serwisów 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie dotyczy
4.3	<p>Koordynacja utrzymania RIIPWL oraz zapewnienie dostępności i wydajności środowiska</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikacja i zgłaszanie potrzeb w zakresie dostaw i usług niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania systemu - aktualizacje oprogramowania systemowego i narzędziowego obejmujące sprzęt: serwery, komputery, routery, switche oraz inne urządzenia serwerowe (dotyczy infrastruktury technicznej RIIPWL) - zapewnienie dostępności i wydajności świadczonych usług sieciowych na poziomie wymaganym poziomie dostępności 98 % 	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej • Rozporządzenie KE w sprawie wykonania dyrektywy 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w zakresie usług sieciowych 	<ul style="list-style-type: none"> • 69 zgłoszeń serwisowych w ramach świadczenia gwarancyjnego • aktualizacja oprogramowania: 8 szt. serwerów, 23 szt. urządzeń serwerowych, 90 szt. sprzętu komputerowego • zagwarantowany poziom dostępności 99% 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie dotyczy
4.4	<p>Wsparcie powdrożeniowe bieżącej pracy systemów teleinformatycznych i aplikacji wdrożonych w ramach RIIPWL (system WODGiK, aplikacje TOPAZ, MUR, MOZUR, moduły tematyczne)</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrzymanie geoportalu, w tym m.in. zintegrowanego serwisu 25 warstw ze skorowidzami podziałów arkuszy, godeł i map dostępnych w WODGiK - przetworzenie i integracja zbiorów danych przestrzennych EGIB, BDOT500, GESUT z obszaru powiatu na potrzeby zarządzania danymi BDOT10k w systemie TOPAZ - przetworzenie i integracja zbiorów danych EGIB obejmujących wszystkie gminy województwa lubelskiego w celu zasilenia bazy danych aplikacji MOZUR - weryfikacja terminowości świadczenia usług gwarancyjnych, analiza nieterminowego świadczenia usług, rozliczenie Wykonawcy skutkujące naliczeniem kar umownych 	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne • Rozporządzenie z 17 listopada 2011 r. w sprawie bazy danych obiektów topograficznych oraz bazy danych obiektów ogólnogeograficznych, a także standardowych opracowań kartograficznych • Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 2 listopada 2015 r. w sprawie bazy danych obiektów topograficznych oraz mapy zasadniczej • Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 21 października 2015 r. w sprawie powiatowej bazy GESUT i krajowej bazy GESUT 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 zintegrowany serwis 25 warstw • 5 powiatów z zintegrowanymi zbiorami danych • 213 gmin, 1 zintegrowana baza danych EGIB w systemie MOZUR • 3 weryfikacje • 2 spotkania z Wykonawcą • 2 noty księgowe dla Wykonawcy tytułem kar umownych 	<ul style="list-style-type: none"> • Wykonawca obciążony notami księgowymi dotyczącymi kar umownych tytułem opóźnień w realizacji świadczeń serwisowych na łączną kwotę 72 363,06 zł

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DGiK UMWL, 2020 r.

4.13. Obszar: ENERGETYKA

Kształtowanie polityki energetycznej regionu opiera się na monitorowaniu regionalnego rynku energii, surowców energetycznych, efektywności energetycznej, poziomu rozwoju i wykorzystania odnawialnych źródeł energii na potrzeby społeczno-gospodarcze oraz prowadzeniu działań doradczych w tym zakresie.

Działania w ramach obszaru tematycznego Energetyka Zarząd Województwa Lubelskiego realizował przy pomocy Departamentu Środowiska i Zasobów Naturalnych (DŚ).

W ramach posiadanych kompetencji Samorząd Województwa Lubelskiego realizował projekt pn. Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE. Projekt ma na celu poszerzenie wiedzy oraz świadczenie usług doradczych w zakresie energetyki, gospodarki niskoemisyjnej oraz wykorzystania Odnawialnych Źródeł Energii przez przedsiębiorstwa, sektor mieszkaniowy oraz mieszkańców województwa lubelskiego.

Istotnym elementem poprawy stanu ochrony środowiska naturalnego jest projekt międzynarodowy pn.: *FIRECE – Innovative Financial Instruments for Industry Low carbon energy transition in Central Europe*, którego celem jest opracowanie innowacyjnego instrumentu finansowego wspierającego niskoemisyjną transformację energetyczną wśród MŚP w regionie.

Poza wsparciem dedykowanym dla przedsiębiorców w fazie realizacji jest projekt pn. *ENES-CE - Collaboration between public bodies and citizen Energy groups in implementing local Energy strategies in Central Europe*, mający na celu wsparcie organów publicznych w realizacji strategii energetycznych w sposób bardziej efektywny, oparty na tzw. podejściu oddolnym (bottom-up) poprzez rozwój spółdzielni energetycznych i innych form obywatelskich grup energetycznych.

Ponadto realizowany był projekt skierowany do odbiorców z terenów wiejskich, pn. *AgroRES – Investing in Renewable Energies for Agriculture*, którego głównym celem jest opracowanie metod i środków zachęcających do produkcji i wykorzystania energii odnawialnej w sektorze rolnym i na obszarach wiejskich.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie, których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze energetyki przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 28, Tabela 29).

Tabela 28. Strategie i programy w obszarze energetyki.

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2019 roku
1.	<i>Program Rozwoju Energetyki dla Województwa Lubelskiego</i>	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CCXLVI/3054/09 z dnia 14 lipca 2009 r. w sprawie przyjęcia „Programu Rozwoju Energetyki dla Województwa Lubelskiego”	<ul style="list-style-type: none"> • dokument aktualny • zasady realizacji i monitorowania Programu zostały określone w treści dokumentu
2.	<i>Program Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego</i>	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XLI/623/2014 z dnia 3 lutego 2014 r. w sprawie przyjęcia „Programu Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego”	<ul style="list-style-type: none"> • dokument aktualny • zasady realizacji i monitorowania Programu zostały określone w treści dokumentu

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DŚ UMWL, 2020 r.

Tabela 29. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze energetyki.

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2019 r.)	Wartość finansowa (2019 r.) (w tym udział środków z Budżetu WL w zł) oraz źródło finansowania
1.	Działania informacyjne, promocyjne, szkoleniowe i doradcze			
1.1.	Szkolenie dla energetyków gminnych	<ul style="list-style-type: none"> • Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w ramach I Osi Priorytetowej „Zmniejszenie emisyjności gospodarki” • Projekt „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” 	<ul style="list-style-type: none"> • 89 przeszkolonych osób 	Finansowane w ramach projektu pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” (100% środki UE)
1.2.	Szkolenie dla pracowników socjalnych Ośrodków Pomocy Społecznej w ramach Programu „Czyste Powietrze”	<ul style="list-style-type: none"> • Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w ramach I Osi Priorytetowej „Zmniejszenie emisyjności gospodarki” 	<ul style="list-style-type: none"> • 78 przeszkolonych osób 	Finansowane w ramach projektu pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla

		<ul style="list-style-type: none"> Projekt „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” 		sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” (100% środki UE)
1.3.	Szkolenie dla pracowników jst w ramach Programu „Czyste Powietrze”	<ul style="list-style-type: none"> Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w ramach I Osi Priorytetowej „Zmniejszenie emisyjności gospodarki” Projekt „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” 	<ul style="list-style-type: none"> 312 przeszkolonych osób 	Finansowane w ramach projektu pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” (100% środki UE)
1.4.	Konsultacje eksperckie w sprawach związanych z tematyką OZE (6 doradców z UMWL)	<ul style="list-style-type: none"> Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w ramach I Osi Priorytetowej „Zmniejszenie emisyjności gospodarki” Projekt „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” 	<ul style="list-style-type: none"> 866 udzielonych konsultacji 	Finansowane w ramach projektu pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” (100% środki UE)
1.5.	Ocena Planów Gospodarki Niskoemisyjnej	<ul style="list-style-type: none"> Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w ramach I Osi Priorytetowej „Zmniejszenie emisyjności gospodarki” Projekt „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” 	<ul style="list-style-type: none"> 23 ocenione plany 	Finansowane w ramach projektu pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” (100% środki UE)
1.6.	Organizacja spotkań informacyjno-promocyjnych z mieszkańcami województwa dotyczących programów priorytetowych: „Mój Prąd”, „Czyste Powietrze” oraz „Agroenergia”	<ul style="list-style-type: none"> Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w ramach I Osi Priorytetowej „Zmniejszenie emisyjności gospodarki” Projekt „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie 	<ul style="list-style-type: none"> 124 spotkań 2292 uczestników spotkań 	Finansowane w ramach projektu pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie

		efektywności energetycznej oraz OZE”		efektywności energetycznej oraz OZE” (100% środki UE)
2.	Działania opniodawcze			
2.1.	Opiniowanie projektów założeń do planów zaopatrzenia gmin w ciepło, energię elektryczną oraz paliwa gazowe w zakresie współpracy z innymi gminami oraz zgodności z polityką energetyczną państwa	Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997r. – Prawo energetyczne	• 4 opinie	Nie dotyczy
2.2.	Opiniowanie projektów planów rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe, energię elektryczną oraz ciepło przedsiębiorstw energetycznych	Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997r. – Prawo energetyczne	• 2 opinie	Nie dotyczy
2.3.	Opiniowanie przedstawionych przez prezesa URE wniosków dot. koncesji w zakresie: wytwarzania paliw, energii elektrycznej lub ciepła, magazynowania paliw ciekłych oraz gazowych, przesyłania lub dystrybucji paliwa, energii elektrycznej oraz ciepła, obrotu paliwami, energią i ciepłem	Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997r. – Prawo energetyczne	• 27 opinii	Nie dotyczy
3.	Rozwój elektromobilności			
3.1.	Zakup trzech dwustanowiskowych stacji ładowania pojazdów elektrycznych w budynkach pozostających w dyspozycji Województwa Lubelskiego. Miejsce montażu stacji ładowania: <ul style="list-style-type: none"> • Lublin ul. Grotgiera 4, parking podziemny, ściana wewnętrzna budynku, • Lublin ul. Burasaki 17, parking wewnętrzny, ściana wewnętrzna budynku, • Biała Podlaska ul. Warszawska 14, parking zewnętrzny, ściana zewnętrzna 	Zasady udzielania i umarzania pożyczek oraz tryb i zasady udzielania i rozliczania dotacji ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie. Załącznik do uchwały nr 32/2018 Rady Nadzorczej WFOŚiGW w Lublinie z dnia 18 maja 2018 r. ze zm.	• 3 stacje ładowania	66 420 PLN Zakup finansowany w 100% z dotacji z WFOŚiGW w Lublinie

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DŚ UMWL, 2020 r.

4.14. Obszar: GOSPODAROWANIE MIENIEM WOJEWÓDZKIM

Zgodnie z art. 47.1. ustawy o samorządzie województwa, mieniem województwa jest własność i inne prawa majątkowe nabyte przez województwo lub inne wojewódzkie osoby prawne. Samorząd województwa dysponuje mieniem wojewódzkim, w tym odpowiednio:

- do wyłącznej własności sejmiku województwa należy stanowanie aktów prawa miejscowego dotyczących zasad gospodarowania mieniem wojewódzkim,
- do zadań zarządu województwa należy gospodarowanie mieniem województwa, w tym wykonywanie praw z akcji i udziałów posiadanych przez województwo.

Działania w ramach obszaru tematycznego Gospodarowanie Mieniem Wojewódzkim, Zarząd Województwa Lubelskiego realizował głównie przy pomocy Departamentu Infrastruktury i Majątku Województwa (IM).

Województwo Lubelskie posiada udziały i akcje w następujących spółkach prawa handlowego:

- Lubelskie Dworce S.A. z siedzibą w Lublinie
- Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Zamościu Sp. z o.o. z siedzibą w Zamościu
- Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Międzyrzecu Podlaskim Sp. z o.o. z siedzibą w Międzyrzecu Podlaskim
- Lubelski Park Naukowo – Technologiczny S.A. z siedzibą w Lublinie
- Port Lotniczy Lublin S.A. z siedzibą w Lublinie
- Targi Lublin S.A. z siedzibą w Lublinie
- Centrum Innowacji i Transferu Technologii Lubelskiego Parku Naukowo – Technologicznego Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie
- Przewozy Regionalne Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, aktualnie POLREGIO sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie
- Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Biłgoraju Sp. z o.o. z siedzibą w Biłgoraju
- Lubelski Rynek Hurtowy S.A. z siedzibą w Elizówce k/Lublina

W czterech z tych spółek Województwo Lubelskie posiada dominującą pozycję w strukturze kapitału zakładowego. Funkcję zgromadzenia wspólników albo walnego zgromadzenia w jednoosobowych spółkach województwa pełni Zarząd Województwa Lubelskiego. Natomiast w spółkach, gdzie województwo nie jest jedynym udziałowcem lub akcjonariuszem, Województwo Lubelskie reprezentuje odpowiednio na zgromadzeniach wspólników albo walnych zgromadzeniach upoważniony każdorazowo przez Zarząd Województwa Lubelskiego pełnomocnik.

Nadzór właścicielski jako system wyposażony w odpowiednie mechanizmy i narzędzia w spółkach służy zapewnieniu realizacji interesów właściciela. Kwestie nadzoru właścicielskiego odnoszone są do prawnych aspektów funkcjonowania spółek, do określania kompetencji organów spółek, w szczególności rady nadzorczej oraz sformułowania wzajemnych relacji między tymi organami.

Zgodnie z przepisami prawa władze samorządowe realizowały zadania publiczne poprzez spółki prawa handlowego, które wyposażone w majątek publiczny, stają się narzędziem mającym nie

tylko dostarczać usługi użyteczności publicznej, ale również funkcjonować konkurencyjnie i efektywnie.

Zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, zarząd województwa wykonuje zadania przy pomocy wojewódzkich jednostek organizacyjnych oraz wojewódzkich osób prawnych, utworzonych zgodnie z przepisami, przy czym zakres działalności spółek jest dozwolony w granicach określonych w art. 13 tej ustawy. Województwo, w celu realizacji swoich zadań, może więc tworzyć spółki z o.o. i spółki akcyjne oraz przystępować do nich. Spółki mogą prowadzić działalność w sferze użyteczności publicznej oraz poza sferą użyteczności publicznej, jeżeli działalność tych spółek polega na wykonywaniu czynności promocyjnych, edukacyjnych, wydawniczych oraz na wykonywaniu działalności w zakresie telekomunikacji służących rozwojowi województwa.

Organizacja nadzoru właścicielskiego nad spółkami prawa handlowego, w których Województwo Lubelskie posiada udziały bądź akcje, polegała w głównej mierze na prowadzeniu spraw związanych z obejmowaniem, nabywaniem i zbywaniem przez Województwo udziałów i akcji spółek prawa handlowego, prowadzeniu ewidencji spółek oraz dokumentacji organizacyjnej tych podmiotów. Istotna jest również współpraca z organami spółek oraz z innymi współnikami i akcjonariuszami, a także monitorowanie sytuacji ekonomicznej. Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki, sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy oraz udzielenie absolutorium członkom organów spółki z wykonania przez nich obowiązków następuje poprzez podjęcie uchwały przez zgromadzenie współników w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością oraz przez walne zgromadzenia w spółce akcyjnej. Zgodnie z zapisami Kodeksu spółek handlowych zatwierdzenie sprawozdania finansowego powinno odbyć się w terminie 6 miesięcy po upływie każdego roku obrotowego, zatem szczegółowe informacje zawarte w sprawozdaniach finansowych za rok 2019 zatwierdzone zostaną do końca czerwca 2020 roku.

Kolejną płaszczyzną działań samorządu województwa w zakresie gospodarowania mieniem jest dysponowanie nieruchomościami obejmującymi łącznie na koniec 2019 roku **17 982 nieruchomości gruntowych** o powierzchni przekraczającej **5048 ha** i wartości wynoszącej ponad **488 mln zł**.

Tabela 30. Sposób użytkowania nieruchomości wg. rodzaju jednostki (aktualny stan posiadania majątku WL - na dzień 31.12.2019r.) – uwzględniający wyksięgowanie wartości prawa użytkowania wieczystego oraz wartości własności.²

L.p.	Sposób użytkowania nieruchomości wg. rodzaju jednostki	Liczba jednostek użytkujących nieruchomość	Powierzchnia gruntów przyjęta do ewidencji [ha]	Wartość nieruchomości gruntowych przyjęta do ewidencji [zł]	Wartość budynków przyjęta do ewidencji [zł]
Gospodarowanie nieruchomościami – stan posiadania według sposobu użytkowania przez wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne.					
1.	Ochrona zdrowia	18	120,356	27 959 763,72	588 235 886,88

²na podstawie ustawy z dnia 20.07.2018 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów (Dz. U. z 2019 r. poz. 916)

2.	Edukacja	14	11,4571	3 830 794,64	24 593 612,49
3.	Kultura	7	35,5062	24 524 646,00	0,00
4.	Drogi	2	4 578,1499	391 435 299,24	5 056 308,06
5.	Inne	8	302,5479	40 303 040,08	378 018 828,06
	Razem	49	5048,0171	488 053 543,68	995 904 635,49

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DIIMW UMWL, 2020 r. ³

Zgodnie z Uchwałą Nr XLVI/785/10 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 6 lipca 2010r., działania związane z gospodarowaniem mieniem województwa Samorząd Województwa Lubelskiego wykonuje przy pomocy Zarządu Nieruchomości Wojewódzkich w Lublinie, do którego zadań należą m.in.:

- wynajmowanie i wydierżawianie nieruchomości,
- przeprowadzanie przetargów na najem i dzierżawę nieruchomości,
- sporządzanie wniosków o bezprzetargowe wynajęcie lokali użytkowych i mieszkalnych,
- sporządzanie i zawieranie umów w zakresie najmu, dzierżawy i zarządzania,
- dokonywanie obciążeń najemców, dzierżawców i współwłaścicieli nieruchomości,
- udzielanie ulg w spłacie należności cywilnoprawnych,
- windykacja należności,
- reprezentowanie Województwa Lubelskiego przed sądami oraz komornikami w sprawach dotyczących windykacji należności,
- reprezentowanie Województwa Lubelskiego we wspólnotach mieszkaniowych,
- składanie deklaracji na podatek rolny, leśny oraz od nieruchomości,
- składanie deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- występowanie do konserwatora zabytków o wydanie decyzji o zwolnieniu z opłat podatku od nieruchomości,
- ubezpieczanie mienia od zdarzeń losowych i OC,
- ochrona obiektów,
- zaopatrzenie i dokonywanie rozliczeń eksploatacyjnych nieruchomości,
- sporządzanie rozliczeń finansowych nieruchomości,
- wykonywanie napraw eksploatacyjnych i bieżących remontów,
- nadzór nad stanem technicznym administrowanych obiektów,
- uczestniczenie w kontrolach nieruchomości będących pod nadzorem konserwatora zabytków,
- opracowywanie planów remontów i inwestycji oraz ich przeprowadzanie,
- wykonywanie okresowych przeglądów eksploatacyjnych i stanu technicznego obiektów,
- prowadzenie ksiąg obiektów,
- uzyskiwanie pozwoleń na budowę, uzgadnianie dokumentacji remontowej z właściwymi organami, w tym z konserwatorem zabytków,
- prowadzenie zamówień publicznych, w zakresie robót remontowych i innych usług.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym zadania w obszarze gospodarowania mieniem przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 31).

Tabela 31. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze gospodarowania mieniem

³Szczegółowa informacja zawarta jest w corocznym sprawozdaniu pn.: „Informacja o stanie mienia komunalnego Województwa Lubelskiego na dzień 31 grudnia 2019 roku”

województwa.

L.p.	Nazwa zadania	Statut/ umowa spółki (Akt prawny regulujący zadania, strukturę organizacyjną i sposób działania podmiotu)	Udział w kapitale zakładowym (w %)	(a)Liczba posiadanych akcji oraz (b) wartość nominalna akcji (w zł)
1.	Nadzór właścicielski nad spółkami handlowymi, w których województwo posiada udziały lub akcje			
1.1.	Lubelskie Dworce S.A. z siedzibą w Lublinie. Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 18.200.000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Statut Spółki - został przyjęty uchwałą nr 13/2019 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 28 czerwca 2019 r. Akt notarialny rep. nr 3010/2019 	<ul style="list-style-type: none"> 100,00 	(a) 1 820 000 (b) 18 200 000
1.2	Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Zamościu Sp. z o.o. z siedzibą w Zamościu Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 5.827.000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Umowa Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością– tekst jednolity Umowy Spółki obejmujący zmiany wprowadzone uchwałą Nr 1/2012 NZW z dnia 6 listopada 2012 r. Aktem Notarialnym Rep. A Nr 4499/2012 	<ul style="list-style-type: none"> 100,00 	(a) 58 270 (b) 5 827 000
1.3	Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Międzyrzecu Podlaskim Sp. z o.o. z siedzibą w Międzyrzecu Podlaskim. Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 2.170.000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Zmiana § 8 Umowy Spółki podjęta Uchwałą nr 1/2019 Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników z dnia 18 listopada 2019 r. Akt notarialny Rep. A Nr 4786/2019 	<ul style="list-style-type: none"> 100,00 	(a) 43 400 (b) 2 170 000
1.4	Lubelski Park Naukowo – Technologiczny S.A. z siedzibą w Lublinie. Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 60.903.000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Statut Spółki - został przyjęty uchwałą nr 19/2019 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 28 czerwca 2019 r. Akt notarialny rep. nr 2830/2019 	<ul style="list-style-type: none"> 96,66 	(a) 58 870 (b) 58 870 000
1.5	Port Lotniczy Lublin S.A. z siedzibą w Lublinie. Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 375.536.700,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Statut Spółki - został przyjęty uchwałą nr 45/2019 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 30 października 2019 r. Akt notarialny rep. nr 6570/2019 	<ul style="list-style-type: none"> 46,06 	(a) 1 729 701 (b) 172 970 100
1.6	Targi Lublin S.A. z siedzibą w Lublinie. Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 49.467.000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Statut Spółki - Załącznik do uchwały Rady Nadzorczej nr 6/2019 w sprawie przyjęcia tekstu jednolitego Statutu Targów Lublin S.A. 	<ul style="list-style-type: none"> 25,81 	(a) 12 766 (b) 12 766 000

1.7	Centrum Innowacji i Transferu Technologii Lubelskiego Parku Naukowo – Technologicznego Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie. ⁴ Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 236.000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Spółka nie prowadzi działalności 	<ul style="list-style-type: none"> 21,19 	(a) 100 (b) 50 000
1.8	Przewozy Regionalne Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Aktualnie: POLREGIO sp. z o.o. Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 1.540.606.500,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Umowa Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Rep. A Nr 4927/2019, uchwała 1/2019 	<ul style="list-style-type: none"> 2,75 	(a) 84 733 (b) 42 366 500
1.9	Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Biłgoraju Sp. z o.o. z siedzibą w Biłgoraju. Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 1.600.000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Umowa Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Akt notarialny Rep. A Nr 4598/2019, uchwała 14/2019 	<ul style="list-style-type: none"> 1,48 	(a) 475 (b) 23 750
1.10	Lubelski Rynek Hurtowy S.A. z siedzibą w Elizówce k/Lublina. Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 59.015.000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Statut Spółki - został przyjęty uchwałą Nr 4/2019 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 7 listopada 2019 r. Akt notarialny rep. nr 5168/2019 	<ul style="list-style-type: none"> 1,02 	(a) 6 000 (b) 600 000

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DIIMW UMWL, 2020 r.

⁴Spółka Centrum Innowacji i Transferu Technologii Lubelskiego Parku Naukowo-Technologicznego Sp. z o.o. nie przekazują żadnych informacji do Departamentu Infrastruktury i Majątku Województwa. Brak jest sprawozdania finansowego za rok 2016, 2017, 2018, natomiast bilans za rok obrotowy 2015 nie został zatwierdzony przez Zgromadzenie Wspólników. Udziały posiadane przez Województwo na dzień 31.12.2018 r. wynosiły 21,19%, a udział Województwa w kapitale zakładowym wynosił 50.000 zł.

5. Wdrażanie programów operacyjnych w województwie lubelskim

(Syntetyczny opis programów operacyjnych / Informacja dotycząca działalności ZWL w zakresie realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020)

W ramach Polityki Spójności 2014-2020 w Polsce (wg stanu na 31 grudnia 2019 roku) 59,7 tys. projektów jest realizowanych lub oczekujących na realizację, których łączna wartość stanowi blisko 447,2 mld zł, a wartość dofinansowania z UE jest na poziomie 272,1 mld zł. Wartość dofinansowania UE w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosi natomiast 7 tys. zł.

Według stanu na koniec 2019 roku, z programów Polityki Spójności w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 w **województwie lubelskim** realizowanych jest 4 532 projektów, których wartość ogółem wynosi 26,6 mld zł, zaś wartość dofinansowania UE osiągnęła kwotę 16,6 mld zł. Wartość dofinansowania UE w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosi 7 958 zł.

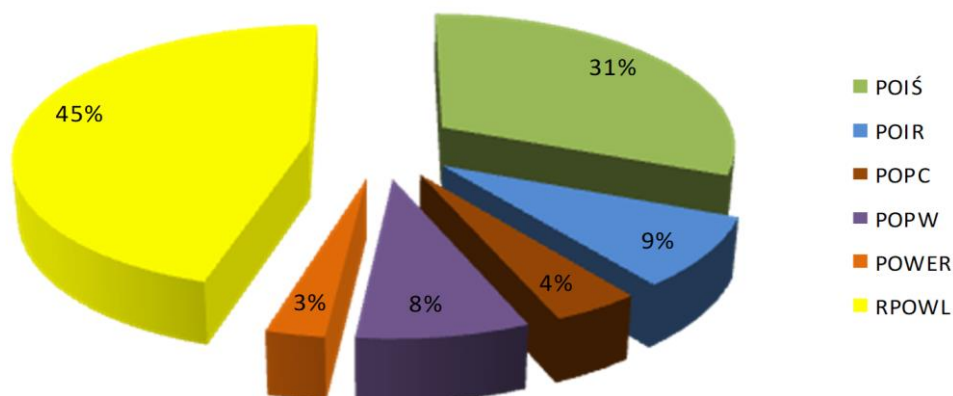
Tabela 32. Wartość dofinansowania projektów wg. programów w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 realizowanych na terenie województwa lubelskiego wg stanu na dzień 31.12.2019 r.

Program	Liczba proj.	Wartość całkowita (mln PLN)	Wartość dofinansowania (mln PLN)	Wartość dofinansowania z UE (mln PLN)	Wartość dofinansowania UE per capita (PLN)	Udział wartości dofinansowania UE poszczególnych programów w dofinansowaniu UE z Polityki Spójności (%)
POIŚ	131	9 485 163 200,41	5 826 094 498,03	5 197 520 267,59	2 454,42	31%
POIR	314	2 472 778 130,06	1 442 637 452,64	1 436 500 600,20	678,36	9%
POPC	29	1 042 411 998,96	703 990 860,84	701 461 450,32	331,25	4%
POPW	257	1 999 920 752,10	1 411 743 337,55	1 375 435 284,22	649,52	8%
POWER	272	536 179 203,82	526 797 736,62	474 110 642,14	223,89	3%
RPOWL	3 529	11 065 336 099,12	8 013 987 711,23	7 667 759 447,34	3 620,93	45%
suma	4 532	26 601 789 384,47	17 925 251 596,91	16 852 787 691,81	7 958,37	100,00%

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2019 r.

W strukturze realizowanych przedsięwzięć i projektów, pod względem liczbowym zdecydowanie dominuje RPOWL z liczbą 3 529 podpisanych umów, co stanowi 78% wszystkich projektów realizowanych do tej pory w województwie lubelskim. Pod względem wartościowym największy udział projektów zanotowano z programów RPOWL i POIŚ, a udział dofinansowania z tych programów stanowi odpowiednio 45% i 31% programów ogółem.

Wykres 2. Udział wartości dofinansowania UE projektów w poszczególnych programach operacyjnych w programach ogółem (%)

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2019 r.

Szczególnym mechanizmem realizacji przedsięwzięć o priorytetowym znaczeniu dla województwa współfinansowanych z Polityki Spójności jest **Kontrakt Terytorialny**. Stanowi on deklarację współpracy pomiędzy stroną rządową i samorządem województwa obejmującej realizację właściwych programów operacyjnych na lata 2014-2020, służących realizacji Umowy Partnerstwa w zakresie polityki spójności oraz innych instrumentów, z których mogą być finansowane przedsięwzięcia priorytetowe przyczyniające się do osiągnięcia celów rozwoju kraju i regionu.

W *Kontrakcie Terytorialnym dla Województwa Lubelskiego* ujętych jest **47 przedsięwzięć** z czego 24 znajdują się liście przedsięwzięć podstawowych, a 23 na liście przedsięwzięć warunkowych, których realizacja uzależniona jest między innymi od dostępności środków finansowych. Monitoring postępów rzeczowych realizacji przedsięwzięć znajdujących się w *Kontrakcie* wykonywany jest w ramach **corocznych informacji** przygotowywanych przez Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju we współpracy z resortami oraz poszczególnymi województwami. Realizując przepisy ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju dotyczące sprawozdawczości z realizacji kontraktów terytorialnych, Zarząd Województwa Lubelskiego odrębnie przedłoży Sejmikowi WL kompleksową informację **do 30 lipca bieżącego roku**.

4.15. Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego

(Szczegółowe informacje znajdują się w sprawozdaniach z realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, które są dostępne na stronie internetowej Programu⁵)

W aspekcie realizacji programów operacyjnych Zarząd WL pełni rolę instytucji zarządzającej w odniesieniu do *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020*.

Budżet RPO 2014-2020 wynosi 2,23 mld euro. Dzięki tym środkom w ramach dwóch funduszy: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego wsparcie otrzymają kluczowe dla rozwoju województwa lubelskiego obszary: przedsiębiorczość, badania i innowacje, energetyka odnawialna, środowisko, rynek pracy, edukacja, pomoc społeczna, transport, kultura, ochrona zdrowia, cyfryzacja.

W ramach perspektywy 2014-2020 w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych w Polsce (wg stanu na 31 grudnia 2019 roku) podpisano 41 865 umów o dofinansowanie, będących w realizacji lub oczekujących na realizację, o łącznej wartości 156 mld zł i wartości dofinansowania z UE na poziomie 105,9 mld zł. Wartość dofinansowania UE w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła natomiast 2,7 tys. zł.

W analizowanym okresie w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020* rozpoczęto realizację 3 529 projektów o łącznej wartości 11 mld zł i wartości dofinansowania z UE na poziomie 7,7 mld zł.

Szczegółowe informacje dotyczące *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020* w podziale na osie priorytetowe i działania zawarte zostały w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 33).

---

⁵ <https://rpo.lubelskie.pl/>

	5.8 Efektywność energetyczna sektora publicznego dla ZIT miast subregionalnych	27,57	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00%
	5.9 Promocja niskoemisyjności dla ZIT miast subregionalnych	24,92	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00%
	SUMA	1 177,73	5	20	1	9	173,69	353,76	382	1 011	369,72	1 186,57	138	538	344,42	1 524,20	2,78	5,83	219,00	892,93	18,60%	75,82%
Oś 6 Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów	6.1 Bezpieczeństwo ekologiczne	18,43	0	1	0	1	0,00	19,18	0	0	0,00	0,00	0	1	0,00	32,63	0,00	0,00	0,00	18,57	0,00%	100,79%
	6.2 Mała retencja*	0,00	0	1	0	0	0,00	0,00	0	1	0,00	0,29	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-
	6.3 Gospodarka odpadami	127,21	0	3	0	2	0,00	104,81	0	10	0,00	11,99	0	8	0,00	206,42	0,00	0,00	0,00	129,09	0,00%	101,47%
	6.4 Gospodarka wodno-ściekowa	324,08	0	3	0	0	0,00	0,00	0	202	0,00	465,81	44	136	166,46	492,30	0,00	0,00	100,62	290,25	31,05%	89,56%
	SUMA	469,72	0	8	0	3	0,00	123,99	0	213	0,00	478,09	44	145	166,46	731,35	0,00	0,00	100,62	437,91	21,42%	93,23%
Oś 7 Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego	7.1 Dziedzictwo kulturowe i naturalne*	214,72	2	11	1	5	11,71	53,00	63	234	88,35	437,16	2	69	26,75	257,53	0,09	2,58	4,83	166,02	2,25%	77,32%
	7.2 Ochrona różnorodności przyrodniczej	19,89	0	2	0	1	0,00	9,99	0	2	0,00	1,37	0	2	0,00	33,03	0,00	0,00	0,00	20,07	0,00%	100,91%
	7.3 Turystyka przyrodnicza	34,28	0	2	0	1	0,00	12,52	0	15	0,00	29,72	6	12	31,52	47,01	0,00	0,00	23,83	33,88	69,52%	98,85%
	7.4 Ochrona bioróżnorodności dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	42,66	0	2	0	2	0,00	33,42	0	0	0,00	0,00	0	2	0,00	62,68	0,00	0,00	0,00	43,08	0,00%	100,97%
	SUMA	311,54	2	17	1	9	11,71	108,93	63	251	88,35	468,25	8	85	58,26	400,27	0,09	2,58	28,66	263,05	9,20%	84,43%
Oś 8 Mobilność regionalna i ekologiczny transport	8.1 Regionalny układ transportowy	826,79	1	4	1	9	155,04	729,56	0	0	0,00	0,00	0	8	0,00	763,93	0,00	11,06	0,00	621,58	0,00%	75,18%
	8.2 Lokalny układ transportowy	120,23	0	1	0	1	0,00	120,00	0	0	0,00	0,00	0	1	0,00	222,46	0,00	0,00	0,00	120,00	0,00%	99,81%
	8.3 Transport kolejowy	193,33	1	2	1	2	105,70	210,19	0	0	0,00	0,00	1	1	152,90	152,90	0,00	0,00	105,70	105,70	54,68%	54,68%
	8.4 Transport dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	16,73	0	1	0	1	0,00	16,80	0	0	0,00	0,00	0	1	0,00	24,60	0,00	0,00	0,00	16,80	0,00%	100,45%
	SUMA	1 157,08	2	8	2	13	260,74	1 076,56	0	0	0,00	0,00	1	11	152,90	1 163,89	0,00	11,06	105,70	864,08	9,14%	74,68%
Oś 9 Rynek pracy	9.1 Aktywizacja zawodowa	99,53	1	4	0	0	0,00	0,00	156	578	165,24	616,65	0	84	0,00	108,37	0,00	10,78	0,00	92,11	0,00%	92,55%
	9.2 Aktywizacja zawodowa - projekty PUP	298,49	0	5	0	105	0,00	174,27	0	0	0,00	0,00	21	105	41,20	198,96	6,18	29,84	35,02	169,12	11,73%	56,66%
	9.3 Rozwój przedsiębiorczości	346,72	0	3	0	1	0,00	15,70	0	394	0,00	1 156,60	39	120	163,84	413,84	16,38	41,35	139,26	351,76	40,17%	101,45%
	9.4 Godzenie życia zawodowego i prywatnego	201,39	1	4	0	0	0,00	0,00	98	237	168,58	331,95	45	70	68,45	101,57	6,54	9,21	58,18	86,34	28,89%	42,87%
	9.5 Aktywizacja zawodowa w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	0,00	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-
	9.6 Rozwój przedsiębiorczości w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	10,32	0	2	0	0	0,00	0,00	0	29	0,00	90,74	1	3	2,06	12,07	0,21	1,21	1,75	10,26	16,96%	99,46%
	9.7 Godzenie życia zawodowego i prywatnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	6,33	0	1	0	0	0,00	0,00	0	19	0,00	21,68	8	8	7,43	7,43	0,64	0,64	6,32	6,32	99,77%	99,77%
	SUMA	962,77	2	19	0	106	0,00	189,97	254	1 257	333,83	2 217,63	114	390	282,97	842,24	29,94	93,03	240,53	715,90	24,98%	74,36%
Oś 10 Adaptacyjność przedsiębiorstw i pracowników do zmian	10.1 Usługi rozwojowe dla MŚP	69,08	0	3	0	0	0,00	0,00	0	45	0,00	614,09	0	6	0,00	84,58	0,00	0,00	0,00	71,88	0,00%	104,06%
	10.2 Programy typu outplacement	64,12	0	3	0	1	0,00	2,30	0	157	0,00	165,70	1	57	1,00	77,61	0,10	7,75	0,85	65,97	1,32%	102,89%
	10.3 Programy polityki zdrowotnej	46,06	1	6	0	0	0,00	0,00	10	62	13,12	51,34	12	38	17,06	40,70	0,85	2,91	14,50	34,26	31,48%	74,38%
	10.4 Programy typu outplacement w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	26,03	0	1	0	0	0,00	0,00	0	43	0,00	58,56	20	20	25,35	25,35	2,53	2,53	21,55	21,55	82,76%	82,76%
	SUMA	205,30	1	13	0	1	0,00	2,30	10	307	13,12	889,70	33	121	43,41	228,24	3,48	13,19	36,90	193,66	17,97%	94,33%
Oś 11 Włączenie	11.1 Aktywne włączenie	338,88	1	12	0	0	0,00	0,00	121	664	119,49	757,96	61	278	64,93	373,66	0,00	27,08	55,17	317,59	16,28%	93,72%

społeczne	11.2 Usługi społeczne i zdrowotne	239,20	0	11	0	0	0,00	0,00	0	280	0,00	359,08	40	153	63,74	249,57	3,30	19,66	54,18	212,13	22,65%	88,68%	ciem w programie: O = 14 217 Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie: O = 12 155, M = 4 711, K = 7 444; Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie: O = 9 821, Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie: O = 5 538, Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich: O = 10 470, M = 4 117, K = 6 353; Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem: O = 637.	
	11.3 Ekonomia społeczna	52,34	0	5	0	2	0,00	3,01	11	21	65,25	117,61	4	10	32,84	59,73	3,28	5,63	27,91	50,77	53,33%	97,01%		
	11.4 Aktywne włączenie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	11,85	0	1	0	0	0,00	0,00	0	19	0,00	19,80	6	9	10,38	14,09	0,99	1,36	8,82	11,97	74,44%	101,05%		
	11.5 Usługi społeczne i zdrowotne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	0,00	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-		
	11.6 Ekonomia społeczna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	0,00	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-		-
	SUMA	642,27	1	29	0	2	0,00	3,01	132	984	184,74	1 254,45	111	450	171,88	697,05	7,58	53,73	146,08	592,47	22,74%	92,25%		
Oś 12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje	12.1 Edukacja przedszkolna	57,91	0	3	0	0	0,00	0,00	0	175	0,00	115,89	53	92	43,30	68,69	0,00	0,00	36,77	58,35	63,50%	100,76%	Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej: O = 2 936; Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie: O = 1 548; Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie: O = 47 687; Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie: O = 5 653; Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych: O = 338; Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały wyposażone w programie: O = 336; Liczba nauczycieli objętych wsparciem z zakresu TIK w programie: O = 4 489; Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie: O = 12 824; Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie: O = 7 137; Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie: O = 12 824; Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie: O = 9 999; Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie: O = 1 024; Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wyposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego: O = 160; Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy w programie: O = 20; Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy: O = 8 315.	
	12.2 Kształcenie ogólne	110,71	1	6	1	4	1,96	7,77	0	375	0,00	243,35	1	163	2,30	128,34	0,23	10,27	1,96	109,09	1,77%	98,53%		
	12.3 Kształcenie ustawiczne w zakresie ICT i języków obcych	26,67	0	1	0	0	0,00	0,00	0	321	0,00	178,06	0	52	0,00	32,64	0,00	1,59	0,00	27,72	0,00%	103,94%		
	12.4 Kształcenie zawodowe	318,15	2	9	1	2	3,91	6,46	46	265	119,40	434,27	27	114	44,76	201,11	2,01	9,50	38,04	170,94	11,96%	53,73%		
	12.5 Edukacja przedszkolna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	2,30	0	1	0	0	0,00	0,00	0	8	0,00	6,51	1	3	0,39	2,73	0,00	0,00	0,33	2,32	14,57%	101,10%		
	12.6 Kształcenie ogólne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	11,97	0	1	0	0	0,00	0,00	0	18	0,00	24,80	0	12	0,00	14,21	0,00	1,07	0,00	12,02	0,00%	100,40%		
	12.7 Kształcenie ustawiczne w zakresie ICT i języków obcych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	0,00	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-		-
SUMA	527,72	3	21	2	6	5,86	14,22	46	1 162	119,40	1 002,87	82	436	90,76	447,72	2,24	22,42	77,10	380,44	14,61%	72,09%			
Oś 13 Infrastruktura społeczna	13.1 Infrastruktura ochrony zdrowia	309,45	0	6	0	3	0,00	157,98	0	113	0,00	104,16	0	82	0,00	417,77	0,00	41,12	0,00	313,14	0,00%	101,19%	Liczba wspartych podmiotów leczniczych (szt.) = 35; Oczekiwana liczba osób korzystających z ulepszonych usług opieki zdrowotnej (C136) (osoby) = 850 717; Nakłady inwestycyjne na zakup aparatury medycznej (zł) = 24 654 518,79; Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej (szt.) = 21; Potencjalna liczba użytkowników infrastruktury opieki nad dziećmi lub edukacyjnej wspartej w programie (C135) (osoby) = 20 744; Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach (szt.) = 14; Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (C11) (szt.) = 0; Publiczne lub komercyjne budynki wybudowane bądź zmodernizowane na terenach miejskich (C139) (m2) = 145,20; Liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej (szt.) = 37; Liczba wspartych obiektów infrastruktury edukacji ogólnej (szt.) = 61; Liczba wspartych obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego (szt.) = 65.	
	13.2 Infrastruktura usług społecznych	79,43	0	2	0	0	0,00	0,00	0	51	0,00	125,01	0	30	0,00	129,21	0,00	1,45	0,00	79,58	0,00%	100,18%		
	13.3 Rewitalizacja obszarów miejskich	270,33	3	5	3	3	50,14	50,14	0	49	0,00	265,76	20	32	269,80	339,81	18,11	22,48	154,37	197,54	57,10%	73,07%		
	13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich	150,41	0	1	0	0	0,00	0,00	0	87	0,00	243,18	55	55	228,40	228,40	13,30	13,30	141,89	141,89	94,33%	94,33%		
	13.5 Infrastruktura przedszkolna	22,55	0	1	0	0	0,00	0,00	0	52	0,00	28,15	0	34	0,00	52,95	0,00	0,00	0,00	20,45	0,00%	90,68%		
	13.6 Infrastruktura kształcenia zawodowego i ustawicznego	68,09	0	2	0	1	0,00	4,49	0	25	0,00	61,77	0	23	0,00	90,93	0,00	0,00	0,00	62,33	0,00%	91,54%		
	13.7 Infrastruktura szkolna	22,64	0	1	0	0	0,00	0,00	0	38	0,00	34,07	0	22	0,00	30,71	0,00	0,00	0,00	21,50	0,00%	94,94%		
	13.8 Rewitalizacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych	70,76	0	2	0	2	0,00	70,23	0	0	0,00	0,00	0	2	0,00	109,94	0,00	9,96	0,00	71,37	0,00%	100,87%		
SUMA	993,67	3	20	3	9	50,14	282,85	0	415	0,00	862,10	75	280	498,20	1 399,70	31,41	88,31	296,25	907,79	29,81%	91,36%			
Oś 14 Pomoc techniczna	14.1 Pomoc techniczna	338,77	1	6	10	54	55,26	238,92	0	0	0,00	0,00	9	53	64,06	279,68	0,00	0,00	54,45	237,73	16,07%	70,17%	Liczba etatomiesięcy finansowanych ze środków pomocy technicznej (szt.) = 24 128,72; Liczba uczestników form szkoleniowych dla instytucji (os.) = 2 536; Liczba przeprowadzonych ewaluacji (szt.) = 3; Liczba posiedzeń sieci tematycznych, grup roboczych, komitetów oraz innych ciał angażujących partnerów (szt.) = 79; Liczba projektów objętych wsparciem (szt.) = 0; Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów (szt.) = 8 535; Liczba działań informacyjno - promocyjnych o szerokim zasięgu (szt.) = 3; Liczba odwiedzin portalu informacyjnego/serwisu internetowego (szt.) = 1 891 766.	
	SUMA	338,77	1	6	10	54	55,26	238,92	0	0	0,00	0,00	9	53	64,06	279,68	0,00	0,00	54,45	237,73	16,07%	70,17%		
Ogółem RPO WL 2014 -2020		9 525,06	31	203	20	220	584,72	2 977,69	1 568	7 930	2 148,79	11 925,49	786	3 529	2 295,84	11 065,34	77,53	346,23	1 535,46	7 667,76	16,12%	80,50%		

*Od początku realizacji Programu unieważniono 5 naborów wniosków o dofinansowanie (4-tryb konkursowy, 1-tryb pozakonkursowy) o wartości dofinansowania z UE wynoszącej 139 318 051,17 PLN- ramach Działań: 1.1, 3.1, 3.3 (w roku 2019), 6.2 i 7.1.

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie informacji od DZ_RPO UMWL, 2020 r.

4.16. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

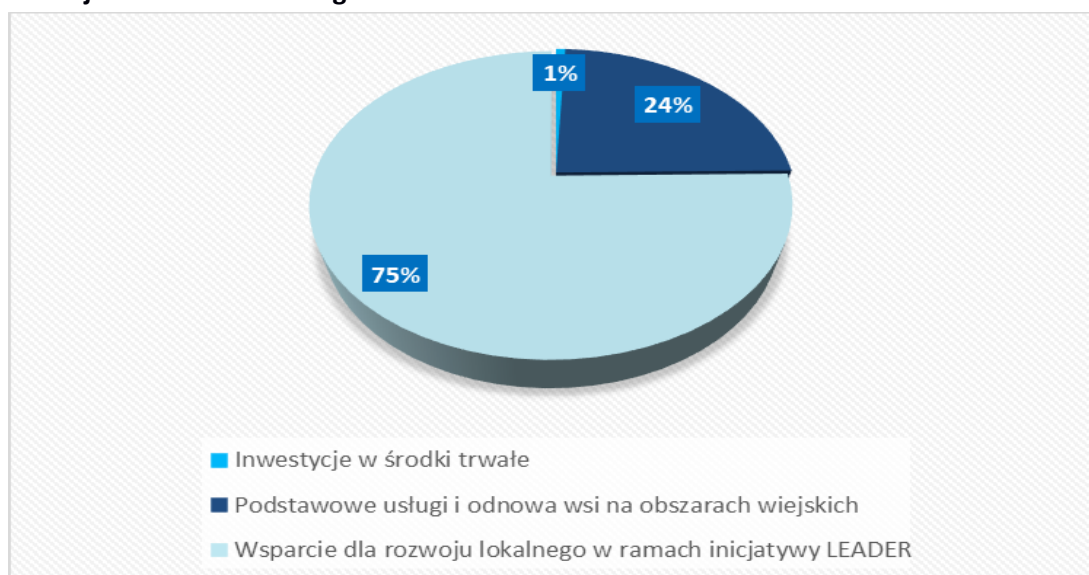
W aspekcie realizacji programów operacyjnych Zarząd WL pełni rolę instytucji wdrażającej w odniesieniu do PROW.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) wdrażany jest przez Samorządy Województw w ramach tzw. zadań delegowanych jedynie w pewnym zakresie (około 13% budżetu programu), z przeznaczeniem na rozwój infrastruktury technicznej, przedsiębiorczości i kapitału społecznego. Zdecydowana większość środków znajduje się w dyspozycji Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, z przeznaczeniem na szeroko rozumiany rozwój rolnictwa, poprawę środowiska i klimatu.

W województwie lubelskim w ramach *PROW 2014-2020* wdrażane są następujące działania: scalanie gruntów, budowa i modernizacja dróg lokalnych, gospodarka wodno-ściekowa, inwestycje pełniące funkcje kulturalne i kształtowanie przestrzeni publicznej, inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów oraz inicjatywa LEADER.

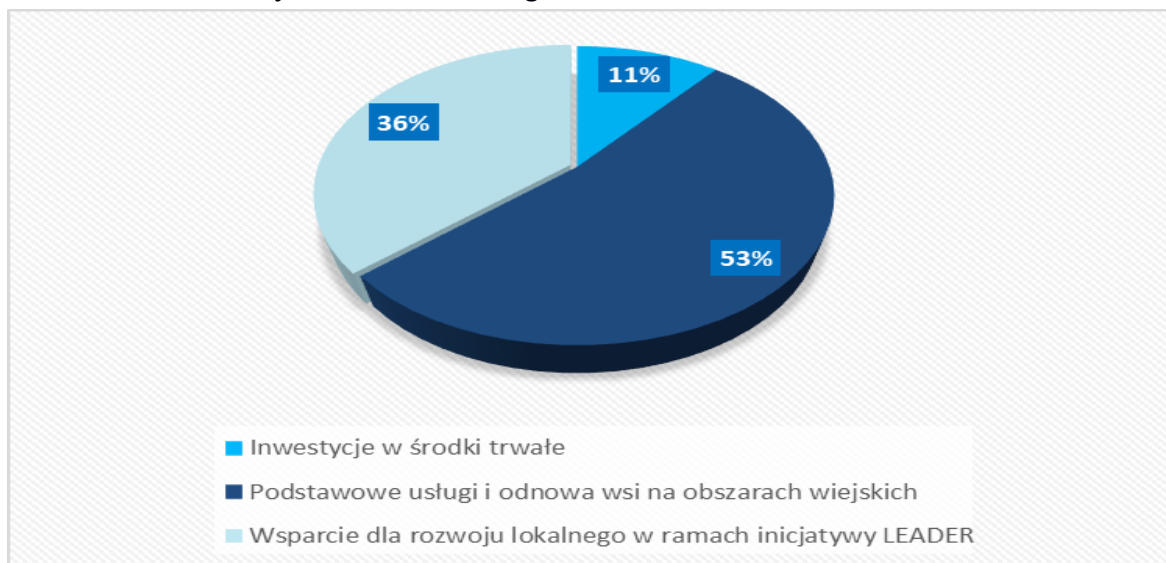
Od rozpoczęcia programu do końca 2019 r. złożono 3 439 wniosków o przyznanie pomocy na kwotę 1 239 266 807,00 zł, podpisano 1 403 umów na kwotę 638 013 464,01 zł oraz złożono 1 584 wniosków o płatność na kwotę 321 390 900,39 zł z czego zapłacone zostało 1 638 wniosków na kwotę 285 537 973,83 zł. Limit środków dla województwa wynosi 733 193 697 zł (przeliczony po kursie euro 4,3 oraz 4 w zależności od działania) i jego wykorzystanie wynosi ok. 87,02% względem podpisanych umów.

Wykres 3. Liczba złożonych wniosków w ramach PROW WL 2014-2020 w podziale na Działania na terenie województwa lubelskiego

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie informacji od DRiROW UMWL, 2020 r.

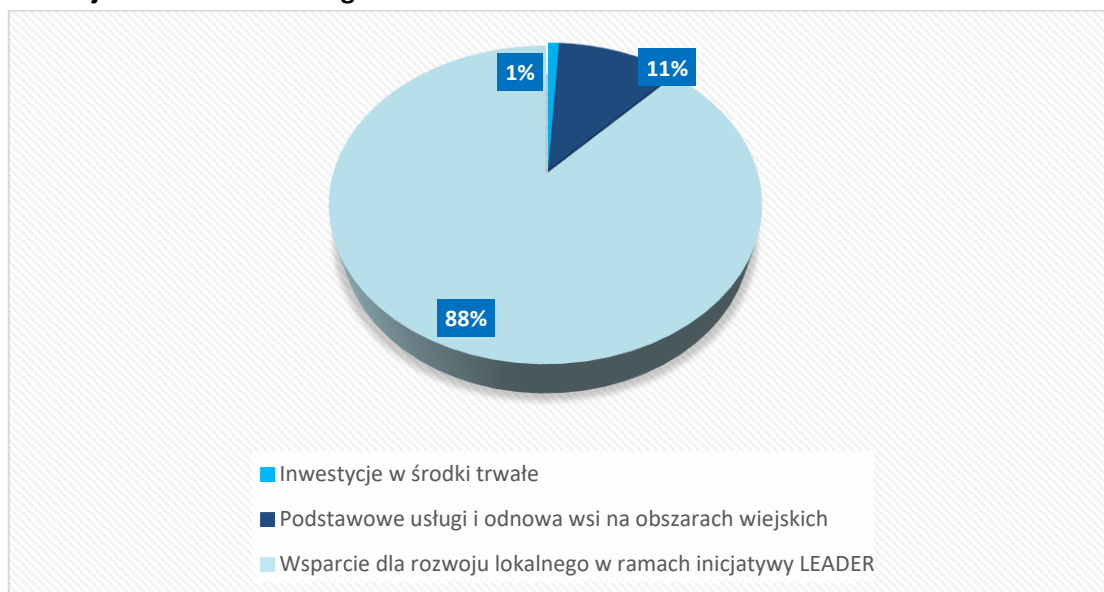
Wykres 4. Wartość zrealizowanych płatności w ramach PROW WL 2014-2020 w podziale na Działania na terenie województwa lubelskiego

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie informacji od DRIROW UMWL, 2020 r.

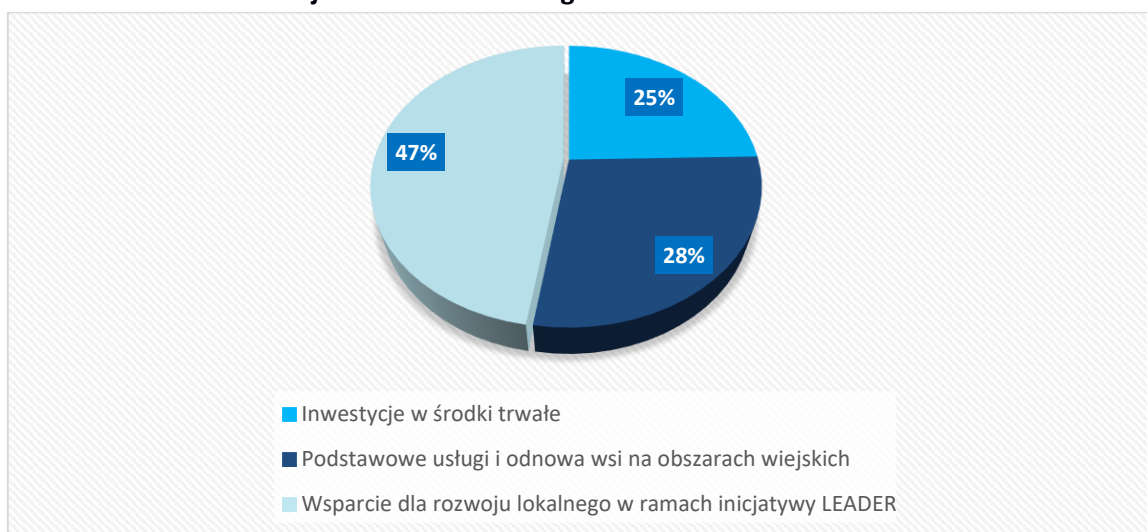
W roku 2019 złożono 707 wniosków o przyznanie pomocy na kwotę 126 888 717,79 zł, podpisano 313 umów na kwotę 167 874 173,37 zł oraz złożono 554 wniosków o płatność na kwotę 108903 150,37 zł z czego zapłacono 584 wniosków na kwotę 126 396 564,04 zł. Wykorzystanie limitu względem podpisanych umów w 2019 r. wynosi 22,90 %. Należy jednak pamiętać, iż dane jednoroczne nie dają całościowego obrazu wykorzystania środków przez Samorząd Województwa Lubelskiego a taka prezentacja danych wynika z obowiązku zaprezentowania danych w takim układzie (Tabela 34).

Wykres 5. Liczba złożonych wniosków w ramach PROW WL 2014-2020 w podziale na Działania na terenie województwa lubelskiego w roku 2019

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie informacji od DRIROW UMWL, 2020 r.

Wykres 6. Wartość zrealizowanych płatności w ramach PROW WL 2014-2020 w podziale na Działania na terenie województwa lubelskiego w roku 2019

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie informacji od DRiROW UMWL, 2020 r.

Na podstawie dotychczas przeprowadzonych naborów wniosków w zakresie działań delegowanych do Samorządu Województwa w ramach PROW 2014-2020 można stwierdzić, że popyt na środki programu znacząco przekracza podaż środków w ramach alokacji przyznanych dla województwa na poszczególne działania/poddziałania/zakresy operacji. Stąd wniosek, że rozwój obszarów wiejskich województwa lubelskiego, pomimo realizowanej już trzeciej perspektywy finansowej w ramach członkostwa Polski w UE, wymaga dalszego znaczącego doinwestowania. Ponadto, ze względu na wagę jaką odgrywają obszary wiejskie w województwie lubelskim, wydaje się zasadnym aby Samorząd Województwa posiadał w przyszłości większe kompetencje odnośnie wolumenu środków i kierowania ich strumienia na rozwój obszarów wiejskich.

Tabela 34. Informacja dotycząca działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 za rok 2019.

Działanie / poddziałanie		Typ operacji	Złożone wnioski		Zawarte umowy / wydane decyzje (czynne)		Wnioski odrzucone i poza limitem		Wnioski wycofane przez wnioskodawców		Złożone wnioski o płatność		Zrealizowane płatności		Limit dla woj. (mln zł)	% wykorzystania limitu względem podpisanych umów	% wykorzystania limitu względem zrealizowanych płatności
Kod	Nazwa		liczba	kwota (mln zł)	liczba	kwota (mln zł)	liczba	kwota (mln zł)	liczba	kwota (mln zł)	liczba	kwota (mln zł)	liczba	kwota (mln zł)			
4	Inwestycje w środki trwałe (euro na dzień 31.12.2019 - 4,2568 zł)																
4.3	Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa	Scalanie gruntów	7	58,82	7	92,45	0	0,00			9	30,71	9	31,13	231,43	39,95%	13,45%
7	Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (euro na dzień 31.12.2019 - 4,2568 zł)																
7.2	Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszeniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii	Budowa lub modernizacja dróg lokalnych	74	65,13	27	26,51	41	33,98			3	1,77	4	2,92	125,28	21,16%	2,33%
		Gospodarka wodno-ściekowa	0	0,00	0	0,00	0	0,00			35	23,24	45	28,52	118,02	0,00%	24,17%
7.4	Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszenia i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury, i powiązanej infrastruktury	Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne	0	0,00	37	16,75	3	1,76	4	1,10	4	0,55	0	0,00	16,60	100,95%	0,00%
		Kształtowanie przestrzeni publicznej	0	0,00	18	6,14	2	0,53	2	0,69	3	1,23	0	0,00	6,73	91,27%	0,00%
		Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów	4	2,47	4	3,30	0	0,00			10	8,78	4	3,75	16,30	20,26%	22,98%
19	Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (euro-4zł)																
19.1	Wsparcie przygotowawcze	Wsparcie przygotowawcze	0	0,00	0	0,00	0	0,00			0	0,00	0	0,00	2,84	0,00%	0,00%
19.2	Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju	621	65 935 259	218	22,37	222	23,44	20	2,05	452	38,84	486	41,72	174,50	12,82%	23,91%
19.3	Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania	Wdrażanie projektów współpracy	1	0,46	2	0,35	0	0,00			4	0,95	2	0,62	3,33	10,57%	18,56%
19.4	Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji	Wsparcie kosztów bieżących i aktywizacji	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00			34	11,62	34	17,73	38,17	0,00%	46,45%
LEADER ogółem			622	0,46	220	22,72	222	23,44			490	51,41	522	60,07	218,84	10,38%	27,45%
Razem			707	126,89	313	167,87	268	59,72			554	117,68	584	126,39	733,19	22,90%	17,24%

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie informacji od DRIROW UMWL, 2020 r.

Tabela 35. Informacja dotycząca działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Działanie / poddziałanie		Typ operacji	Złożone wnioski		Zawarte umowy / wydane decyzje (czynne)		Wnioski odrzucone/poza limitem		Wnioski wycofane przez wnioskodawców		Złożone wnioski o płatność		Zrealizowane płatności		Limit dla woj. (mln zł)	% wykorzystania limitu względem podpisanych umów	% wykorzystania limitu względem zrealizowanych płatności
Kod	Nazwa		liczba	kwota (mln zł)	liczba	kwota (mln zł)	liczba	kwota (mln zł)	liczba	kwota (mln zł)	liczba	kwota (mln zł)	liczba	kwota (mln zł)			
4	Inwestycje w środki trwałe (euro na dzień 31.12.2019 - 4,2568 zł)																
4.3	Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa	Scalenie gruntów	26	237,76	24	233,10			2	4,67	10	33,57	9	31,13	231,43	100,72%	13,45%
7	Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (euro na dzień 31.12.2019 - 4,2568 zł)																
7.2	Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszeniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii	Budowa lub modernizacja dróg lokalnych	533	409,62	156	127,52	366	246,33	6	4,40	139	100,32	139	98,89	125,28	101,79%	78,94%
		Gospodarka wodno-ściekowa	178	189,18	67	73,23	99	90,45	2	2,30	91	56,12	78	47,50	118,02	62,05%	40,25%
7.4	Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszenia i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury, i powiązanej infrastruktury	Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne	53	23,54	37	16,75	9	3,59	4	1,10	4	0,55	0	0,00	16,60	100,95%	0,00%
		Kształtowanie przestrzeni publicznej	36	11,91	18	6,14	14	4,39	2	0,69	3	1,23	0	0,00	6,73	91,27%	0,00%
		Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów	26	22,25	18	16,39	1	1,00	3	1,60	10	8,78	4	3,75	16,30	100,55%	22,98%
19	Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER(euro-4zł)																
19.1	Wsparcie przygotowawcze	Wsparcie przygotowawcze	23	2,84	23	2,84	0	0,00			46	2,84	46	2,84	2,84	100,00%	100,00%
19.2	Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju	2 533	301,48	1 032	122,48	1 031	119,88	167	19,46	1 203	99,31	1 035	79,29	174,50	70,19%	45,44%
19.3	Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania	Wdrażanie projektów współpracy	9	2,52	6	1,44	0	0,00	2	0,51	5	1,09	2	0,56	3,33	43,14%	16,77%
19.4	Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji	Wsparcie kosztów bieżących i aktywizacji	22	38,17	22	38,13	0,00	0,00			73	26,36	55	21,58	38,17	99,90%	56,54%
LEADER ogółem			2 587	345,01	1 083	164,88	1 031	119,88	169	19,97	1 327	129,60	1 138	104,26	218,84	75,34%	47,64%
Razem			3 439	1 239,27	1 403	638,01	1 520	465,65	188	34,71	1 584	330,17	1 368	285,54	733,19	87,02%	38,94%

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie informacji od DRIROW UMWL, 2020 r.

4.17. Program Operacyjny Rybactwo i Morze

W aspekcie realizacji programów operacyjnych Zarząd WL pełni rolę instytucji wdrażającej w odniesieniu do PO RYBY.

Program Operacyjny Rybactwo i Morze na lata 2014-2020 oprócz rybołówstwa morskiego wspiera również rybołówstwo śródlądowe oraz akwakulturę, i w niewielkim zakresie także przetwórstwo. *Program* zakłada realizację sześciu priorytetów:

- Priorytet I. Promowanie zrównoważonego, innowacyjnego i konkurencyjnego rybołówstwa;
- Priorytet II. Wspieranie zrównoważonej, innowacyjnej i konkurencyjnej akwakultury;
- Priorytet III. Wspieranie wdrażania Wspólnej Polityki Rybołówstwa;
- Priorytet IV. Zatrudnienie i spójność terytorialna na obszarach rybackich;
- Priorytet V. Wspieranie wprowadzania do obrotu i przetwarzania;
- Priorytet VI. Zintegrowana Polityka Morska;

Z powyższych Priorytetów *Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze 2014-2020*, Samorząd Województwa Lubelskiego, podobnie jak inne samorządy wojewódzkie, jest Instytucją Wdrażającą dla Priorytetu IV „Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej”.

Osiągnięcie celów określonych dla Priorytetu IV wymaga zastosowania działań aktywizujących rynek pracy między innymi poprzez dywersyfikację zatrudnienia osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa. Działania te polegają na stwarzaniu możliwości oraz zachęcaniu w szczególności młodych ludzi do przedsiębiorczości i zakładania działalności gospodarczej również w ramach dziedzin innych niż rybactwo. Wsparciem objęte są również działania w zakresie marketingu i promocji, m.in. poprzez tworzenie lub rozwijanie łańcucha dostaw produktów w sektorze rybołówstwa i akwakultury.

Korzystanie ze środków w ramach Priorytetu IV odbywa się za pośrednictwem Lokalnych Grup Rybackich (LGR) funkcjonujących na obszarze województwa lubelskiego, gdzie rybactwo jest ważnym elementem lokalnej gospodarki.

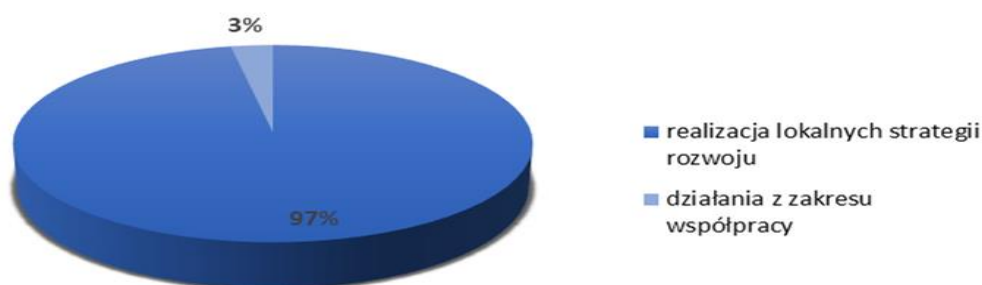
W ramach Priorytetu IV *Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze na lata 2014-2020* Samorząd Województwa Lubelskiego wdraża następujące działania:

- Działanie 4.2 realizacja lokalnych strategii rozwoju
- Działanie 4.3 działania z zakresu współpracy

Od rozpoczęcia *Programu* do końca 2019 r. złożono 103 wnioski na kwotę 19 003 219,92 zł, z czego 100 wniosków na kwotę 18 785 005,92 zł dotyczyło Działania 4.2 Realizacja Lokalnych strategii rozwoju zaś 3 wnioski na kwotę 218 214,00 zł dotyczyły Działania 4.3 działania z zakresu współpracy. Na dzień 31 grudnia 2019 podpisano ogółem 58 umów o dofinansowanie na kwotę 10 061 591,20 zł z czego 55 umowy w ramach Działania 4.2 na kwotę dofinansowania 9 843 377,20 zł oraz 3 umowy w ramach Działania 4.3 na kwotę dofinansowania 218 214,00 zł. Na koniec roku 2019 złożono 46 wnioski o płatność na kwotę 7 236 594,00 zł z czego rozliczono i poświadczono wydatki dla 45 wniosków na kwotę dofinansowania 6 979 654,75 zł.

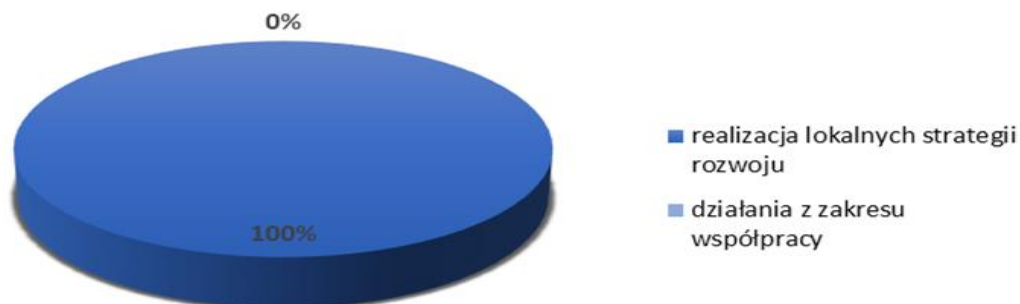
Wykres 7. Liczba złożonych wniosków w ramach Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze na lata 2014-2020 w podziale na Działania na terenie województwa lubelskiego.

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie informacji od DRiROW UMWL.

W roku 2019 złożono ogółem 19 wniosków na kwotę 4 039 027,14 zł. i wszystkie dotyczyły Działania 4.2 W roku 2019 podpisano ogółem 11 umowy na kwotę dofinansowania 1 985 434,00 zł z czego w ramach Działania 4.2 oraz złożono 23 wniosków o płatność na kwotę 3 969 419,00 zł (22 wnioski dotyczyły Działania 4.2 zaś jeden Działania 4.3) z czego rozliczono i poświadczono wydatki dla 36 wniosków na kwotę dofinansowania 5 796 649,75 zł. Wykorzystanie limitu dla Działania 4.2 względem podpisanych umów w roku 2019 wyniosło 10,58 % dla Działania 4.3 od początku trwania perspektywy wykorzystanie limitu względem podpisanych umów wynosi 99,19% zaś w roku 2019 0,00% (Tabela 36).

Wykres 8. Liczba złożonych wniosków w ramach Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze na lata 2014-2020 w podziale na Działania na terenie województwa lubelskiego w 2019 r.

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie informacji od DRiROW UMWL, 2020 r.

Tabela 36. Informacja dotycząca działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie realizacji Programu Operacyjnego "Rybacko i Morze" na lata 2014-2020 oraz za rok 2019.

Złożone wnioski				Zawarte umowy/ wydane czynne				Wnioski odrzucone i poza limitem				Złożone wnioski o płatność				Zrealizowane płatności				Limit dla województwa (mln zł)		% wykorzystania limitu względem podpisanych umów		% wykorzystania limitu względem zrealizowanych płatności			
liczba		kwota (mln zł)		liczba		kwota (mln zł)		liczba		kwota (mln zł)		liczba		kwota (mln zł)		liczba		kwota (mln zł)		2014-2020		2019		2014-2020		2019	
2014-2020	2019	2014-2020	2019	2014-2020	2019	2014-2020	2019	2014-2020	2019	2014-2020	2019	2014-2020	2019	2014-2020	2019	2014-2020	2019	2014-2020	2019	2014-2020	2019	2014-2020	2019	2014-2020	2019	2014-2020	2019
100	19	18,79	4,04	55	11	9,84	1,99	28	8	4,84	1,92	45	22	7,16	3,89	43	34	6,80	5,62	18,77	18,77	52,44	10,58	36,24	29,93		
3	0	0,22	0,00	3	0	0,22	0,00	0	0	0,00	0,00	1	1	0,08	0,08	2	2	0,18	0,18	0,22	0,22	99,19	0,00	81,01	81,01		
103	19	19,00	4,04	58	11	10,06	1,99	28	8	4,84	1,92	46	23	7,24	3,97	45	36	6,98	5,80	18,99	18,99	52,98	10,46	36,75	30,52		

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie informacji od DRiROW UMWL, 2020 r.

5. Działalność Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie budżetu obywatelskiego

(Dane dotyczące realizacji budżetu obywatelskiego na podstawie informacji z Departamentu Infrastruktury i Majątku Województwa).

W 2019 roku Samorząd Województwa Lubelskiego nie realizował budżetu obywatelskiego. Obecnie trwają prace nad wdrożeniem budżetu obywatelskiego w województwie lubelskim.

6. Działalność Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie nadzoru i kontroli sposobu realizacji zadań

(Działania Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie funkcjonowania systemu kontroli zarządczej na podstawie informacji z Departamentu Kontroli i Audytu Wewnętrznego).

Podstawą prowadzonych działań w zakresie funkcjonowania systemu kontroli zarządczej są *Zasady kontroli zarządczej w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie*, które stanowią załącznik do Zarządzenia Nr 97/2019 Marszałka Województwa Lubelskiego z dnia 15 maja 2019 r. w sprawie *Zasad kontroli zarządczej w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie*.

Istotnym elementem działalności Zarządu Województwa Lubelskiego jest kontrola sposobu realizacji celów i zadań powierzonych poszczególnym komórkom i jednostkom organizacyjnym UMWL. Zadania w tym zakresie realizowane są przez Departament Kontroli i Audytu Wewnętrznego (KA).

W ramach przeprowadzonych 5 kontroli wewnętrznych w komórkach organizacyjnych Urzędu z zakresu funkcjonowania systemu kontroli zarządczej zakresem kontroli objęto:

- **Wiarygodność sprawozdań, w tym zgodność informacji zawartych w półrocznych sprawozdaniach z funkcjonowania systemu kontroli zarządczej.**
- **Efektywność i skuteczność przepływu informacji.**
- **Proces zarządzania ryzykiem.**

Departament Kontroli i Audytu Wewnętrznego w 2019 r. raz na pół roku zbierał informacje z dokonanych w komórkach organizacyjnych Urzędu przeglądów rejestrów ryzyk, jak również aktualizował rejestr ryzyk Urzędu do celów i zadań zaktualizowanego, Zarządzeniem nr 107/2019 Marszałka Województwa Lubelskiego z dnia 31 maja 2019 r., planu działalności Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie na rok 2019. Półroczny monitoring ryzyka miał na celu określenie czy ryzyko uległo zmianie, sprawdzenie czy punktowa ocena ryzyka wymaga podjęcia dodatkowych działań zaradczych, oraz zapewnienie skuteczności wdrożonych dotychczas mechanizmów kontroli.

Oddział Kontroli w 2019 roku przeprowadził – kontrole w wojewódzkich samorządowych jednostkach organizacyjnych na podstawie Uchwały Nr X/146/2018 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie przyjęcia *Planu kontroli wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych Województwa Lubelskiego na rok 2019* (z późn. zm.) oraz

kontrole wewnętrzne na podstawie *Planu kontroli wewnętrznych na rok 2019 w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie*, zatwierdzonym przez Marszałka Województwa Lubelskiego w dniu 31 grudnia 2018 r. (z późn. zm.).

Oddział Kontroli w analizowanym roku zgodnie z przyjętymi planami przeprowadził ogółem 24 kontrole oraz 6 kontroli poza planami. Ponadto brał udział w 2 kontrolach prowadzonych przez inne komórki organizacyjne Urzędu.

Przeprowadzone kontrole miały charakter:

- **Kompleksowy** - obejmowały sprawy organizacyjne, sprawy kadrowe, gospodarkę finansową, zamówienia publiczne, prawidłowość gospodarowania mieniem oraz zadania statutowe,
- **Finansowy** - obejmowały dochody / wydatki oraz przychody / koszty,
- **Sprawdzający** - obejmowały realizację zaleceń pokontrolnych po kontrolach przeprowadzonych w latach 2017–2018,
- **Wewnętrzny** - obejmowały realizację zadań wynikających z ustaw i przepisów wykonawczych oraz przepisów wewnętrznych.

Oddział Audytu Wewnętrznego zrealizował:

- 16 **zadań zapewniających, mających na celu dostarczenie Marszałkowi Województwa Lubelskiego niezależnej i obiektywnej oceny adekwatności, skuteczności i efektywności kontroli zarządczej w badanym obszarze;**
- 2 **czynności doradcze, których celem jest usprawnienie funkcjonowania badanego procesu/obszaru;**
- 7 **czynności sprawdzających, służących dokonaniu oceny sposobu wdrożenia i skuteczności zaleceń, zrealizowanych przez kierownictwo komórek audytowanych.**

Spośród przeprowadzonych zadań zapewniających, 6 przeprowadzono w Wojewódzkich Samorządowych Jednostkach Organizacyjnych oraz 10 w komórkach organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie. Zadania przeprowadzone w WSJO dotyczyły oceny funkcjonowania systemu kontroli zarządczej, natomiast zadania przeprowadzone w UMWL w Lublinie dotyczyły oceny adekwatności, skuteczności i efektywności kontroli zarządczej w poniższych obszarach:

- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020;
- Program Operacyjnego RYBY na lata 2014-2020;
- Pomoc Techniczna Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020;
- proces szacowania szkód łowieckich;
- projekt *System gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie Województwa Lubelskiego*;
- certyfikacja wydatków w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020;
- projekt *Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego i mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE*;
- proces wydawania zezwoleń na usunięcie drzew i krzewów;

- bezpieczeństwo informacji w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie.

Audytorzy wewnętrzni w trakcie przeprowadzania powyższych zadań zapewniających ocenili, że ustanowiony system kontroli zarządczej w badanych obszarach:

- w 7 przypadkach funkcjonuje bez zastrzeżeń
- w 9 przypadkach z zastrzeżeniami, w zakresie których wydano zalecenia celem wyeliminowania wskazanych w sprawozdaniach słabości systemu kontroli zarządczej.

Departament Kontroli i Audytu Wewnętrznego w 2019 r. przeprowadzał kontrole u Beneficjentów z którymi zawarte zostały Umowy o dofinansowanie projektu. Kontrole przeprowadzane były na podstawie ww. Umów o dofinansowanie. Projekty skontrolowane w roku 2019 wybierane były na podstawie Roczego Planu Kontroli za rok obrotowy 2018/2019 oraz 2019/2020. Oddział:

- **Kontroli RPO ds. EFS** w analizowanym roku przeprowadził ogółem **142 kontrole**, w tym 73 kontrole planowe, 55 wizyt monitoringowych, 14 kontroli doraźnych (w tym 5 wizyt monitoringowych doraźnych) oraz 2 kontrole instrumentów finansowych.
- **Kontroli RPO ds. EFRR** w okresie sprawozdawczym od 1.01.2019 r. do 31.12.2019 r. przeprowadzono **298** kontroli w tym:
  - 66 kontroli własnych instytucji (na miejscu)
  - 232 kontroli własnych instytucji (na dokumentach z czego 204 stanowiły kontrole Prawa zamówień publicznych)Spośród ww. kontroli 264 stanowiły kontrole planowe, 34 – kontrole doraźne.

6. Podsumowanie działań Zarządu Województwa Lubelskiego

(Działania zarządu województwa w ujęciu formalnym (uchwały, decyzje postanowienia) na podstawie informacji z Oddziału Obsługi posiedzeń ZWL w Departamencie Organizacyjno-Prawnym).

Prowadzenie efektywnej polityki rozwoju i koordynacja działań mających na celu wdrażania zapisów obowiązujących dokumentów strategicznych wiąże się z odpowiedzialnym i sprawnym podejmowaniem decyzji. W tym kontekście, w ramach prowadzonych procesów decyzyjnych na poziomie regionalnym, szczególne znaczenie ma intensywność i częstotliwość obrad organów wojewódzkich, a także ilość podjętych decyzji wyrażonych stosownymi uchwałami.

W 2019 r. Zarząd Województwa Lubelskiego:

- odbył **93 posiedzenia**
- podjął **2002 uchwały** w następującym zakresie:
  - gospodarowanie mieniem Samorządu Województwa Lubelskiego (**174 uchwały**);
  - wykonywanie Budżetu Województwa Lubelskiego (**64 uchwały**);
  - udzielanie pełnomocnictw i upoważnień do działania (**449 uchwał**);
  - wdrażanie Programów Operacyjnych w ramach funduszy strukturalnych na lata 2007-2013 oraz na lata 2014-2020 (**302 uchwały**);
  - opiniowanie projektów wniosków dotyczących wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, włączenia nieruchomości do Specjalnej Strefy Ekonomicznej oraz projektów gminnych programów rewitalizacji (**114 uchwały**);
  - powoływanie i odwoływanie kierowników wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych oraz wykonywanie czynności z zakresu prawa pracy (**132 uchwały**);
  - udzielanie zamówień publicznych w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie (**154 uchwały**);
  - wyróżnienia Medalem Pamiątkowym Województwa za szczególne zasługi dla województwa oraz nadawanie Odznaki Honorowej „Zasłużony dla Województwa Lubelskiego” (**25 uchwał**);
  - przyznawanie nagród w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony dóbr kultury (**41 uchwały**);
  - Udzielenie dotacji z Budżetu Województwa Lubelskiego na zadania realizowane przez organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego (**14 uchwał**);
  - Konsultowanie projektów aktów prawa miejscowego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami (**28 uchwał**);
  - badanie rocznych sprawozdań finansowych wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych (**40 uchwał**);
  - pozostałe zagadnienia (**465 uchwał**);
- wydał **37 decyzji**;
- wydał **189 postanowień** (w trybie Kodeksu postępowania administracyjnego);
- rozpatrzył **131 protestów**.

6.1. KONKLUZJE

Najważniejsze konkluzje i wnioski dotyczące działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w 2019 roku oraz procesu sporządzania *Raportu*:

- **W odniesieniu do wszystkich uchwał** podjętych przez Sejmik Województwa Lubelskiego zostały podjęte działania wdrażające, w tym **większość z nich została wykonana zaś pozostałe są w trakcie realizacji**.
- **Podstawowym założeniem** prac nad *Raportem* była realizacja celów określonych w Ustawie poprzez przygotowanie **przejrzystej i kompleksowej informacji** z zakresu działalności Zarządu Województwa Lubelskiego, jako organu wykonawczego Samorządu Województwa Lubelskiego, która zgodnie z przepisami prawa stanowić ma podstawę debaty prowadzonej przez Sejmik Województwa Lubelskiego w trakcie sesji sejmiku dotyczącej **udzielenia absolutorium Zarządowi Województwa Lubelskiego**.
- **Zarząd Województwa Lubelskiego jest otwarty** na wskazania oraz sugestie dotyczące **uzupełnień merytorycznego zakresu *Raportu***. Potencjalne uwagi mogą być uwzględnione i wykorzystane przy opracowywaniu kolejnej edycji tego dokumentu.
- Zarząd Województwa Lubelskiego uruchomił szeroko zakrojone prace nad aktualizacją *Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.) LUBELSKIE `2030*. W dokumencie tym zostaną sformułowane **strategiczne cele i kierunki rozwoju** społeczno-gospodarczego na najbliższe 10 lat.
- Wnioski i ustalenia niniejszego *Raportu* zostaną wykorzystane jako źródło informacji w trakcie prac nad aktualizacją *Strategii*.

Spis tabel

Tabela 1. Wydatki majątkowe Województwa Lubelskiego według przyjętych obszarów tematycznych.	10
Tabela 2. Obszary tematyczne w układzie celów strategicznych SRWL.....	17
Tabela 3. Strategie i programy w obszarze edukacji, kultury, ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.	29
Tabela 4. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze edukacji, kultury, ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.	29
Tabela 5. Jednostki ochrony zdrowia podległe Samorządowi Województwa Lubelskiego	33
Tabela 6. Strategie i programy w obszarze ochrony zdrowia.....	35
Tabela 7. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze ochrony zdrowia.....	36
Tabela 8. Strategie i programy w obszarze pomocy i integracji społecznej.....	47
Tabela 9. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze pomocy i integracji społecznej.....	50
Tabela 10. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze rolnictwa i obszarów wiejskich	58
Tabela 11. Strategie i programy w obszarze planowania przestrzennego.....	64
Tabela 12. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze planowania przestrzennego	64
Tabela 13. Strategie i programy w obszarze ochrony przyrody i środowiska	67
Tabela 14. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze ochrony przyrody i środowiska.....	69
Tabela 15. Strategie i programy w obszarze transportu	78
Tabela 16. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze transportu	78
Tabela 17. Strategie i programy w obszarze sportu i turystyki	84
Tabela 18. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze sportu i turystyki	85
Tabela 19. Strategie i programy w obszarze bezrobocia i rynku pracy	95
Tabela 20. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze bezrobocia i rynku pracy	96
Tabela 21. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze telekomunikacji	102
Tabela 22. Strategie i programy w obszarze współpracy zagranicznej.	109
Tabela 23. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze EWT i EIS.....	109
Tabela 24. Strategie i programy w obszarze rozwoju gospodarczego.	115
Tabela 25. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze rozwoju gospodarczego. ...	115
Tabela 26. Strategie i programy w obszarze geodezji i regionalnej infrastruktury informacji przestrzennej.....	123
Tabela 27. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze geodezji i regionalnej infrastruktury informacji przestrzennej.	124
Tabela 28. Strategie i programy w obszarze energetyki.	131
Tabela 29. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze energetyki.....	131
Tabela 30. Sposób użytkowania nieruchomości wg. rodzaju jednostki (aktualny stan posiadania majątku WL - na dzień 31.12.2019r.)– uwzględniający wyksięgowanie wartości prawa użytkowania wieczystego oraz wartości własności.....	135
Tabela 31. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze gospodarowania mieniem województwa.	136

Tabela 32. Wartość dofinansowania projektów wg. programów w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 realizowanych na terenie województwa lubelskiego wg stanu na dzień 31.12.2019 r.	139
Tabela 33. Informacja dotycząca działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (stan na 31.12.2019 r.)	142
Tabela 34. Informacja dotycząca działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 za rok 2019.	148
Tabela 35. Informacja dotycząca działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.....	149
Tabela 36. Informacja dotycząca działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie realizacji Programu Operacyjnego "Rybacko i Morze" na lata 2014-2020 oraz za rok 2019.....	152

Spis wykresów

Wykres 1. Wydatki majątkowe Województwa Lubelskiego według przyjętych obszarów tematycznych	12
Wykres 2. Udział wartości dofinansowania UE projektów w poszczególnych programach operacyjnych w programach ogółem (%).....	140
Wykres 3. Liczba złożonych wniosków w ramach PROW WL 2014-2020 w podziale na Działania na terenie województwa lubelskiego.....	145
Wykres 4. Wartość zrealizowanych płatności w ramach PROW WL 2014-2020 w podziale na Działania na terenie województwa lubelskiego.	146
Wykres 5. Liczba złożonych wniosków w ramach PROW WL 2014-2020 w podziale na Działania na terenie województwa lubelskiego w roku 2019.....	146
Wykres 6. Wartość zrealizowanych płatności w ramach PROW WL 2014-2020 w podziale na Działania na terenie województwa lubelskiego w roku 2019.	147
Wykres 7. Liczba złożonych wniosków w ramach Programu Operacyjnego Rybacko i Morze na lata 2014-2020 w podziale na Działania na terenie województwa lubelskiego.....	151
Wykres 8. Liczba złożonych wniosków w ramach Programu Operacyjnego Rybacko i Morze na lata 2014-2020 w podziale na Działania na terenie województwa lubelskiego w 2019 r.	151

Spis rycin

Ryc. 1. Architektura regionalnych dokumentów strategicznych.....	18
Ryc. 2.. Główne determinanty aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.....	23